

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΤΗΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ

Η ΑΣΙΑ ΩΣ ΜΕΓΑΛΟΣ «ΠΑΙΚΤΗΣ» ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ
ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

ΑΓΑΠΗΤΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ (ΜΟΕΣ 1401)

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πειραιώς ως μέρος των απαιτήσεων για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στην Οικονομική και Επιχειρησιακή Στρατηγική

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΚΟΤΤΑΡΙΔΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

Πειραιάς, Οκτώβριος 2016

UNIVERSITY OF PIRAEUS
DEPARTMENT OF ECONOMICS

MASTER PROGRAMM IN ECONOMIC AND BUSINESS
STRATEGY

THE ASIA AS BIG “PLAYER” OF FOREIGN DIRECT
INVESTMENTS

By

AGAPITOS DIMITRIOS (MOES 1401)

Master Thesis submitted to the Department of Economics of the University of Piraeus in partial fulfillment of the requirements for the degree of Master of Arts in Economic and Business Strategy

SUPERVISOR: KOTTARIDI KONSTANTINA

Piraeus, October 2016

Στο γιό μου, Στέφανο

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την Επίκουρο Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Πειραιώς κα. Κωνσταντίνα Κοτταρίδη, για την πολύτιμη βοήθεια και το χρόνο που προσέφερε για την επίβλεψη και την καθοδήγησή μου, κατά τη διάρκεια της διπλωματικής μου εργασίας.

Επιπλέον, ένα μεγάλο ευχαριστώ στη σύζυγό μου, Αναστασία και στους γονείς μου για την αμέριστη συμπαράσταση και τη συνεχή παρότρυνση για την εκπλήρωση των στόχων μου.

Η Ασία ως μεγάλος «παίκτης» των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων

Περίληψη

Το τέλος του Β΄ Παγκόσμιου πολέμου σηματοδότησε την αρχή της παγκόσμιας οικονομικής ανάπτυξης. Ειδικότερα, η ουσιαστική ενασχόληση με τις άμεσες ξένες επενδύσεις που ξεκίνησε τη δεκαετία του 1970, τις κατέστησε ως τη κινητήρια δύναμη της οικονομίας μιας χώρας οδηγώντας σε οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη και ευημερία. Στη σύγχρονη εποχή, οι ΑΞΕ διαδραματίζουν καταλυτικό ρόλο στη διαδικασία της παγκοσμιοποίησης ως καίριο στοιχείο των διεθνών σχέσεων. Επιπλέον, η παγκοσμιοποίηση συνέβαλε σημαντικά στην ομαλή ενσωμάτωση ενός αριθμού αναπτυσσόμενων και αναδύομενων χωρών στη διεθνή οικονομία.

Αξιοσημείωτη αύξηση των ροών ξένων κεφαλαίων παρατηρείται από τα μέσα της δεκαετίας του 1980, η οποία οφείλεται κυρίως στη ραγδαία ανάπτυξη των μεταφορών, τις αλλαγές των μεθόδων παραγωγής και τις εντυπωσιακές αλλαγές στον τομέα των επικοινωνιών που διευκόλυναν την κινητικότητα των επιχειρήσεων. Τα τελευταία 20 έτη, οι ΑΞΕ έχουν εξελιχθεί σε σημαντική πηγή χρηματοδότησης της ανάπτυξης, συμβάλλοντας αδρά στην οικονομική ανάπτυξη πολλών χωρών.

Η Ασία ειδικότερα έχει ωφεληθεί τα μέγιστα από τις ΑΞΕ, καθώς αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους αποδέκτες ΑΞΕ συγκεντρώνοντας για το 2015 περίπου το 30% των παγκόσμιων εισροών. Στη συγκεκριμένη εργασία, πραγματοποιείται προσπάθεια αποτύπωσης αυτής της σημαντικής απορρόφησης εισροών ξένων επενδύσεων από τις χώρες της Ασίας και της συνακόλουθης επιρροής τους στην οικονομική ανάπτυξη της ηπείρου συνολικά.

Αναλυτικότερα, στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα γενικότερα διαρθρωτικά στοιχεία της ηπείρου, ώστε να διατυπωθούν το εύρος, τα κοινωνικά χαρακτηριστικά και οι ιδιαιτερότητες της ασιατικής ηπείρου. Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται αναφορά στη βιβλιογραφική προσέγγιση των άμεσων ξένων επενδύσεων. Στο τρίτο κεφάλαιο, πραγματοποιείται αναλυτική παρουσίαση σημαντικών δεικτών της Ασίας που σχετίζονται κυρίως με την οικονομική ανάπτυξη και το επίπεδο διαβίωσης. Στο τέταρτο κεφάλαιο, αναλύονται οι ΑΞΕ της Ασίας, οι λόγοι για τους οποίους οι επενδυτές επιλέγουν να επενδύουν στις χώρες της και η ένωση ASEAN. Στο πέμπτο κεφάλαιο, επιχειρείται η

εμπειρική διερεύνηση της επίδρασης των ΑΞΕ στο ΑΕΠ της ηπείρου και τέλος ακολουθούν τα συμπεράσματα από την εκπόνηση της εργασίας.

Σημαντικοί Όροι: Άμεσες Ξένες Επενδύσεις(ΑΞΕ), Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ)

The Asia as big “player” of Foreign Direct Investments

Abstract

The end of World War II marked the beginning of global economic growth. Particularly, the essential involvement with the foreign direct investment that began in the 1970s, made them as the main force of the economy of a country leading her to economic and social development and prosperity. Nowadays, FDI plays a catalytic role in the globalization process as a key-element of international relations. Moreover, globalization has contributed significantly to the smooth integration of a number of developing and emerging countries into the world economy.

The notable increase in foreign capital flows that observed in the middle of 1980s, was the result of the rapid development of transport, the changes in production methods and the impressive changes in the sector of communications witch facilitated the business mobility. The last 20 years, FDI have become a major source of financing for development, contributing significantly to the economic development of many countries.

Asia in particular has benefited greatly from FDI and is the one of the largest recipients of FDI concentrating in 2015 about 30% of global inflows. In this work, has been made an effort to present that significant absorption of foreign investment inflows from Asian countries and the consequent influence to the economic development of the continent in total.

Specifically, the first chapter, presents the general structural features of the continent, in order to figure the range, the social characteristics and the particularities of the Asian continent. The second chapter refers to bibliographic approach of FDI. In the third chapter, has been performed detailed presentation of major indices in Asia which are mainly related to economic development and living standards. The fourth chapter analyzes FDI in Asia and the reasons that motivate investors to invest in ASEAN countries . The fifth chapter, attempts to empirically investigate the effect of FDI in GDP of the continent then come the conclusions of the preparation work.

Keywords: Foreign Direct Investments (FDI), Gross Domestic Product (GDP)

Περιεχόμενα

Περίληψη	ix
Abstract	xi
Κατάλογος Πινάκων	xv
Κατάλογος Διαγραμμάτων	xvii
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	1
Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΑΣΙΑΤΙΚΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	1
1.1 Γενικά στοιχεία της ηπείρου	1
1.2 Οι Χώρες της Ασίας	3
1.3 Πολιτισμικά χαρακτηριστικά της ηπείρου	7
1.4 Γενικά οικονομικά στοιχεία της Ασίας	13
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	19
ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ: ΒΑΣΙΚΕΣ - ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ	19
2.1 Ιστορική αναδρομή	19
2.2 Έννοιες – Ορισμός Άμεσων Ξένων Επενδύσεων	20
2.3 Βασικοί τύποι Άμεσων Ξένων Επενδύσεων	23
2.3.1 Οριζόντιες και Κάθετες Άμεσες Ξένες Επενδύσεις	23
2.3.2 Τύποι ΑΞΕ με βάση το σκοπό πραγματοποίησής τους	25
2.4 Τρόποι πραγματοποίησης Άμεσων Ξένων Επενδύσεων	26
2.5 Λόγοι πραγματοποίησης Άμεσων Ξένων Επενδύσεων	29
2.6 Παράγοντες που επηρεάζουν την πραγματοποίηση Άμεσων Ξένων Επενδύσεων	30
2.7 Κόστη – Οφέλη Άμεσων Ξένων Επενδύσεων	35
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	39
ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΗΣ ΑΣΙΑΤΙΚΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	39
3.1 Ο πληθυσμός της Ασιατικής ηπείρου	39
3.2 Η Εκπαίδευση στην Ασία	44
3.3 Οι οικονομίες των ασιατικών χωρών	50
3.4 Το επίπεδο διαβίωσης στις χώρες της Ασίας	57
3.5 Το πρόβλημα της ανεργίας	61

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	65
ΟΙ ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΣΙΑ	65
4.1 Εισαγωγή.....	65
4.2 Μικρή ιστορική αναδρομή των ΑΞΕ στην Ασία	66
4.3 Λόγοι επένδυσης στις χώρες της Ασίας	68
4.4 Πως επηρέασαν οι κρίσεις τις ΑΞΕ στην Ασία.....	74
4.5 Οι εισροές Άμεσων Ξένων Επενδύσεων στην Ασία	78
4.6 Οι εκροές Άμεσων Ξένων Επενδύσεων στην Ασία.....	87
4.7 Η Ένωση των Χωρών της Νοτιοανατολικής Ασίας – ASEAN	93
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	99
ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΔΡΑΣΗΣ ΤΩΝ ΕΙΣΡΟΩΝ ΑΞΕ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ ΣΤΟ ΑΕΠ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ	99
5.1 Εισαγωγή.....	99
5.2 Δεδομένα και εξειδίκευση υποδείγματος	100
5.3 Η εκτίμηση της παλινδρόμησης.....	102
5.4 Έλεγχος στα κατάλοιπα της συνάρτησης.....	104
5.5. Συμπεράσματα έρευνας.....	107
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	109
ΣΥΝΟΨΗ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	109
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	111
ΕΛΛΗΝΙΚΗ.....	111
ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ.....	112
ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ.....	113

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1.1: Κατάλογος χωρών της Ασίας	6
Πίνακας 1.2: Εξέλιξη πληθυσμών ανά ήπειρο	10
Πίνακας 1.3: Εξέλιξη ποσοστιαίας κατανομής πληθυσμών ανά ήπειρο	10
Πίνακας 1.4: Τα 10 κράτη παγκοσμίως με το μεγαλύτερο ολικό πληθυσμό	11
Πίνακας 1.5: Τα 10 πιο πυκνοκατοικημένα κράτη παγκοσμίως	12
Πίνακας 1.6: Οι πρώτες 10 χώρες παγκοσμίως σε πληθυσμό και πυκνότητα	12
Πίνακας 2.1: Κριτήρια επιλογής μεταξύ διαφόρων μορφών διεθνοποίησης	32
Πίνακας 3.1: Ποσοστιαία πληθυσμιακή εξέλιξη 1990-2014 ανά περιοχή της Ασίας	43
Πίνακας 3.2: Οι 10 χώρες παγκοσμίως με το υψηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ 2015	54
Πίνακας 3.3: Συγκεντρωτικός πίνακας ΑΕΠ, κατά κεφαλήν ΑΕΠ και ρυθμού ανάπτυξης ανά χώρα της Ασίας για το 2015	56
Πίνακας 4.1: Εισροές ΑΞΕ Ασίας – Κόσμου σε χιλιάδες \$	68
Πίνακας 4.2: Top 10 χώρες παγκοσμίως σε εισροές ΑΞΕ 2014-2015	84
Πίνακας 4.3: Top 10 χώρες της Ασίας σε εισροές ΑΞΕ 2014-2015	85
Πίνακας 4.4: Top 10 χώρες παγκοσμίως σε εκροές ΑΞΕ 2014-2015	91
Πίνακας 4.5: Top 10 χώρες της Ασίας σε εκροές ΑΞΕ 2014-2015	92
Πίνακας 5.1: Δεδομένα εμπειρικού μοντέλου σε ετήσια βάση	100
Πίνακας 5.2: Περιγραφική στατιστική του ΑΕΠ και των εισροών ΑΞΕ	101
Πίνακας 5.3: Έλεγχος κανονικότητας κατανομής	102
Πίνακας 5.4: Αποτελέσματα εκτίμησης παλινδρόμησης	103
Πίνακας 5.5: Έλεγχος κανονικότητας καταλοίπων	105
Πίνακας 5.6: Έλεγχος καλής προσαρμογής δεδομένων	106

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Διάγραμμα 1.1: Χάρτης Ασίας ανά περιοχή	4
Διάγραμμα 1.2: Χάρτης πληθυσμιακής πυκνότητας Ασίας	9
Διάγραμμα 1.3: Πληθυσμός που ζει κοντά στα εθνικά όρια φτώχειας	15
Διάγραμμα 3.1: Εξέλιξη πληθυσμού Ασίας και Κόσμου 1950-2050	41
Διάγραμμα 3.2: Εξέλιξη πληθυσμού Ασίας 2000-2050	41
Διάγραμμα 3.3: Ποσοστιαία εξέλιξη πληθυσμού Ασίας – Κόσμου 1950-2050	42
Διάγραμμα 3.4: Εξέλιξη πληθυσμού Ασίας ανά περιοχή	42
Διάγραμμα 3.5: Ρυθμός ανάπτυξης πληθυσμού ανά περιοχή της Ασίας	43
Διάγραμμα 3.6: Ποσοστό αλφαριθμητισμού ανά περιοχή της Ασίας.....	45
Διάγραμμα 3.7: Ποσοστό αλφαριθμητισμού στις χώρες της Ασίας	45
Διάγραμμα 3.8: Εγγραφές παιδιών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση	46
Διάγραμμα 3.9: Εγγραφές παιδιών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση	47
Διάγραμμα 3.10: Εγγραφές παιδιών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση	48
Διάγραμμα 3.11: Top 10 χώρες παγκοσμίως με βάση το ονομαστικό ΑΕΠ 2015	51
Διάγραμμα 3.12: Top 10 χώρες της Ασίας με βάση το ονομαστικό ΑΕΠ 2015	51
Διάγραμμα 3.13: Top 10 χώρες παγκοσμίως με βάση το ΑΕΠ σε PPP 2015	52
Διάγραμμα 3.14: Top 10 χώρες της Ασίας με βάση το ΑΕΠ σε PPP 2015	53
Διάγραμμα 3.15: Κατά κεφαλήν ΑΕΠ των χωρών της Ασίας 2015 σε PPP	55
Διάγραμμα 3.16: Ποσοστό πρόσβασης σε πόσιμο νερό ανά περιοχή της Ασίας	59
Διάγραμμα 3.17: Οι 10 χώρες με το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας στην Ασία το 2014	62
Διάγραμμα 3.18: Οι χώρες με το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας νέων στην Ασία το 2014 ...	63

Διάγραμμα 4.1: Συνολικές εισροές ΑΞΕ των 5 χωρών που επλήγησαν από την κρίση του 1997	76
Διάγραμμα 4.2: Εισροές ΑΞΕ ανά χώρα, στις 5 χώρες που επλήγησαν από την κρίση του 1997	77
Διάγραμμα 4.3: Εισροές ΑΞΕ Ασίας – Κόσμου 2005-2015	78
Διάγραμμα 4.4: Εισροές ΑΞΕ Ασίας – Κόσμου 1970-2015	79
Διάγραμμα 4.5: Εισροές ΑΞΕ ανά ήπειρο 1970-2015	80
Διάγραμμα 4.6: Εισροές ΑΞΕ ανά ήπειρο 1970-2015 ως ποσοστό των παγκόσμιων εισροών	81
Διάγραμμα 4.7: Εισροές ΑΞΕ 1970-2015 ανά περιοχή της Ασίας.....	82
Διάγραμμα 4.8: Εξέλιξη ΑΞΕ Ασίας 2000-2015 σε δις \$	83
Διάγραμμα 4.9: Εισροές ΑΞΕ των χωρών της Ασίας ως ποσοστό του ΑΕΠ για το 2015	86
Διάγραμμα 4.10: Εκροές ΑΞΕ Ασίας – Κόσμου 1970-2015	88
Διάγραμμα 4.11: Εκροές ΑΞΕ ανά ήπειρο 1970-2015	88
Διάγραμμα 4.12: Εκροές ΑΞΕ ανά ήπειρο 1970-2015 ως ποσοστό των παγκόσμιων εκροών	89
Διάγραμμα 4.13: Εκροές ΑΞΕ 1970-2015 ανά περιοχή της Ασίας.....	90
Διάγραμμα 4.14: Εκροές ΑΞΕ Ασίας 2000-2015 σε δις \$	91
Διάγραμμα 4.15: Εκροές ΑΞΕ Ασίας ως ποσοστό του ΑΕΠ (%)	93
Διάγραμμα 4.16: Εξέλιξη ΑΕΠ, κατά κεφαλήν ΑΕΠ, εισροών ΑΞΕ και εκροών ΑΞΕ ASEAN 1985-2015	99

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΑΣΙΑΤΙΚΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

1.1 Γενικά στοιχεία της ηπείρου

Η Ασία αποτελεί τη μεγαλύτερη από τις έξι ηπείρους της Γης με έκταση 43,82 εκατομμύρια τετραγωνικά χιλιόμετρα, δηλαδή περίπου το 8,7% της συνολικής επιφάνειας του πλανήτη και το 30% της στεριάς. Είναι η ήπειρος με τα περισσότερα νησιά και τις περισσότερες χερσονήσους. Συγκεκριμένα, από τη συνολική επιφάνεια της Ασίας, τα 2.000.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα καταλαμβάνουν τα νησιά, ενώ οι χερσόνησοι καταλαμβάνουν έκταση μεγαλύτερη από 8.000.000 τετραγωνικά χιλιόμετρα.

Τα φυσικά σύνορα με την Ευρώπη είναι τα Ουράλια όρη, η Κασπία θάλασσα, ο Καύκασος, η Μαύρη θάλασσα και ο Ελλήσποντος, ενώ από την Αφρική η Ασία χωρίζεται με τη διώρυγα του Σουέζ και την Ερυθρά θάλασσα. Στα νότια βρέχεται από τον Ινδικό ωκεανό, στα ανατολικά από τον Ειρηνικό ωκεανό, ενώ ο Βερίγγειος πορθμός τη χωρίζει από την Αμερικανική ήπειρο και συγκεκριμένα από την Αλάσκα. Στα βόρεια βρέχεται από τον Αρκτικό ωκεανό.

Η ασιατική ήπειρος περιβάλεται κυρίως από τον Ινδικό Ωκεανό (Αραβική Θάλασσα) και τον Ειρηνικό Ωκεανό (Σινική, Κίτρινη, Ιαπωνική Θάλασσα και Βερίγγειος πορθμός), ενώ κατά ένα μικρό ποσοστό από τη Μεσόγειο, την Κασπία και τη Μαύρη Θάλασσα καθώς και τον Αρκτικό Ωκεανό. Οι χερσόνησοι που περιλαμβάνει είναι της Μικράς Ασίας, η Αραβική, η Ινδική, η Μαλαϊκή, της Κορέας και η Καμτσάτκα, ενώ τα νησιά και τα νησιωτικά συμπλέγματα αποτελούν η Σρι Λάνκα, η Σουμάτρα, το Βόρνεο, η Ιάβα, η Ινδονησία, οι Φιλιππίνες, η Ιαπωνία και η Σαχαλίνη.

Οι μεγαλύτεροι και πιο γνωστοί ποταμοί της Ασίας είναι ο Γάγγης, ο Ινδός, ο Τίγρης, ο Ευφράτης ο Βραχμαπούτρα, ο Χουάνγκ-Χο (κίτρινος ποταμός με μήκος 4.485 χλμ.), ο Γιανγκ-Τσε-Γιανγκ (με μήκος 5.800 χλμ. πρόκειται για το μεγαλύτερο ποταμό της Ασίας), ο Σιάνγκ, ο Αμούρ, ο Λένα (με μήκος 4.400 χλμ.), ο Ομπ (με μήκος 5.410 χλμ.), ο Ουράλης και ο Γενισέι (με μήκος 4.092 χλμ.). Στην Ασία βρίσκεται η μεγαλύτερη λίμνη στον κόσμο η Κασπία της οποίας το νερό είναι αλμυρό και σε αυτή ζει και αναπαράγεται το ψάρι οξύρρυγχος από τα αυγά του οποίου παίρνουμε τον καλύτερης ποιότητας χαβιάρι, η βαθύτερη λίμνη γλυκού νερού στον κόσμο που περιέχει πάνω από το ένα πέμπτο του του

παγκόσμιου αποθέματος σε νερό η λίμνη Βαϊκάλη, ενώ υπάρχουν και άλλες όπως η Μπαλκάς και η Αράλη.

Στην μεγάλη ασιατική ήπειρο κυριαρχούν τα υψίπεδα που καταλαμβάνουν τα 75% περίπου της επιφάνειάς της. Εκεί συναντάμε τις ψηλότερες βουνοκορφές της Ασίας αλλά και ολόκληρης της Γης. Πρόκειται για την κορυφή Τσομολούγκμα των Ιμαλαΐων με 8.848 μέτρα η οποία είναι γνωστή σαν κορυφή του Έβερεστ και η Τσονγκόρη του Καρακορούμ που έχει ύψος 8.611 μέτρα. Φυσικά υπάρχουν και άλλες σημαντικές οροσειρές όπως είναι η Τιέν Σαν, η Ζάγκρος, ο Καύκασος, η Ελμπρούζς, η Ατλάνια και πολλές άλλες. Σε αυτές πρέπει να προσθέσουμε και το οροπέδιο του Θιβέτ όπου σε ορισμένα σημεία του το ύψος του φτάνει τα 6.000-7.000 μέτρα.

Ως προς τις κλιματολογικές συνθήκες, λόγω του γεγονότος ότι ο μεγαλύτερος όγκος της βρίσκεται στο βόρειο ημισφαίριο της Γης, αρχίζοντας από τον ισημερινό και τελειώνοντας σχεδόν στο βόρειο πόλο, στην Ασία υπάρχουν όλων των ειδών τα κλίματα. Για το λόγο αυτό μπορεί να χωριστεί σε τέσσερις διακριτές ζώνες: στην αρκτική, στην εύκρατη, στην τροπική και στην ισημερινή. Στη Σιβηρία που ανήκει στην αρκτική και πιο ψυχρή ζώνη, βρίσκεται και ένα από τα πιο ψυχρά μέρη της γης με καταγεγραμμένη θερμοκρασία 68° C κάτω από το μηδέν, ενώ η μέση θερμοκρασία το Γενάρη είναι 20° C κάτω από το μηδέν, σε αντίθεση με την τροπική και πιο θερμή ζώνη με μέση θερμοκρασία 20-25° C πάνω από το μηδέν, ενώ η υψηλότερη που σημειώθηκε ποτέ στην ήπειρο είναι +55 °C στην Σαουδική Αραβία (με εξαίρεση την έρημο Γκόμπι που καθημερινά φτάνει πάνω από +58 °C). Οι περισσότερες βροχές παρατηρούνται στη νότια πλευρά των Ιμαλαΐων, όπου έχει σημειωθεί και το παγκόσμιο ρεκόρ βροχοπτώσεων στην περιοχή Τσαραπουντζί και ήταν 12.000 χιλιοστά, δηλαδή 12 μέτρα. Στα βόρεια μέρη της Σιβηρίας, καθώς και στο εσωτερικό της περιοχής αυτής το σύνολο των βροχών δεν ξεπερνά τα 300 χιλιοστά, ενώ στην ανατολική και νότια πλευρά της ηπείρου πέφτουν κατά μέσο όρο 2.000 - 3.000 χιλιοστά βροχές το χρόνο. Υπάρχουν, όμως, και περιοχές, όπου δεν σημειώνονται βροχές για μερικά χρόνια.

Όπως είναι φυσιολογικό λόγω της μεγάλης έκτασης της ηπείρου, υπάρχει πληθώρα φυτών και δέντρων όπως και ζώων. Από τα δάση που εκτείνονται από τα Ουράλια όπου ευδοκιμούν δέντρα όπως έλατα, λεύκες, πεύκα και άλλα είδη που αντέχουν στο δριμύ ψύχος, έως τροπικά φυτά καθώς και σπάνια είδη φυτών που ευδοκιμούν σε θερμότερες περιοχές με ιδανικό κλίμα σε μία περιοχή μεταξύ της Κίνας, του Θιβέτ και της χερσονήσου της Ινδοκίνας. Επιπλέον, υπάρχουν ζώα που χαρακτηρίζουν τις αρκτικές περιοχές, όπως η πολική αρκούδα, η φώκια, η

πολική αλεπού, ο πολικός λαγός και το πιο χαρακτηριστικό ζώο του βόρειου πολικού κύκλου, ο τάρανδος, καθώς και ζώα όπως η καφέ αρκούδα, ο λύκος, το ελάφι, ενώ οι στέπες και οι έρημοι της Ασίας έχουν την ίδια σχεδόν πανίδα με τις αντίστοιχες περιοχές της Αφρικής και συναντώνται τίγρεις, όπως οι τίγρεις της Βεγγάλης, η Βακτριανή καμήλα, το πάντα, το γιακ (βοοειδές του Θιβέτ, που μπορεί να ζήσει σε θερμοκρασία μέχρι -40ο C και του οποίου η κοπριά χρησιμοποιείται ως καύσιμη ύλη), οι ασιατικοί ελέφαντες και διάφορα ελαφοειδή. Στα δάση της Ινδίας και στα νησιά της Ινδονησίας ζουν διάφορα είδη πιθήκων, στη Βόρνεο και τη Σουμάτρα ζει ο ουραγκοτάγκος, διάφορα ερπετά, όπως βόες, πύθωνες, κόμπρες κλπ., διάφορα είδη κροκόδειλων και το σπάνιο προϊστορικό είδος των ερπετών οι Βαράνοι, που υπάρχουν σε ένα και μοναδικό νησί, στο Κομόντο.

1.2 Οι Χώρες της Ασίας

Η Ασιατική ήπειρος αποτελείται συνολικά από 50 χώρες. Λόγω της πολύ μεγάλης έκτασης και του πολύπλοκου ανάγλυφου που παρουσιάζει το έδαφός της, συνήθως εξετάζεται σε έξι περιοχές, που διαφέρουν ως προς τη μορφολογία, το κλίμα, τη βλάστηση και τα ζώα. Επίσης πολύ μεγάλες διαφορές παρατηρούνται στα πολιτιστικά, κοινωνικά και οικονομικά χαρακτηριστικά, καθώς και στις δραστηριότητες των ανθρώπων.

Οι περιοχές αυτές είναι η Μέση Ανατολή, η Κεντρική Ασία, η Βόρεια Ασία, η Νότια Ασία, η Νοτιοανατολική Ασία και η Ανατολική Ασία και εμφανίζονται στο Διάγραμμα 1.1 «Χάρτης Ασίας ανά περιοχή».

Ορισμένα κράτη της **Μέσης Ανατολής** (Σαουδική Αραβία, Ιράκ, Ιράν, Κουβέιτ και Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα) έχουν υπέδαφος πλούσιο σε κοιτάσματα πετρελαίου και διαθέτουν μεγάλα αποθέματα της παγκόσμιας παραγωγής. Ο πλούτος που εξασφαλίζεται από το πετρέλαιο, οι θρησκευτικές διαφορές και πολιτικοί λόγοι κάνουν τη Μέση Ανατολή μία περιοχή με συνεχείς εντάσεις και πολλές φορές πολεμικές συρράξεις.

Τα κράτη της **Κεντρικής Ασίας** παρουσιάζουν μεγάλες πολιτιστικές, εθνικές και φυλετικές διαφορές. Το Καζακστάν, το Ουζμπεκιστάν, το Τουρκμενιστάν, το Τατζικιστάν και το Κιργιστάν, είναι κράτη που δημιουργήθηκαν μετά τη διάλυση της Σοβιετικής Ένωσης. Αντίθετα, η Κίνα είναι πανάρχαιο κράτος, που έχει δημιουργήσει το δικό του πολιτισμό και σύστημα διακυβέρνησης.

Η Σιβηρία, στη **Βόρεια Ασία**, είναι η πιο αραιοκατοικημένη περιοχή της Ασίας, λόγω των δύσκολων συνθηκών διαβίωσης, που οφείλονται στο κλίμα και τη μορφολογία του εδάφους

και έχουν συντελέσει στην αργοπορία της ανάπτυξής της. Ωστόσο παρουσιάζει προοπτικές βελτίωσης ως προς τη γεωργία και την εξόρυξη ορυκτών.

Βόρεια Ασία

Ασιατική Ρωσία (Σιβηρία)

Δυτική Ασία

(Μέση Ανατολή)

Τουρκία
Συρία
Ιράκ
Λίβανος
Ισραήλ
Κύπρος
Παλαιστίνη
Ιορδανία
Σαουδική Αραβία
Υεμένη
Ομάν
Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα
Μπαχρέιν
Κατάρ
Κουβέιτ
Ιράν

Ανατολική Ασία

Ανατολική Κίνα
Βόρεια Κορέα
Νότια Κορέα
Ιαπωνία
Ταϊβάν

Νοτιοανατολική Ασία

Βιρμανία
Ταϊλάνδη
Μαλαισία
Σιγκαπούρη
Καμπότζη
Λάος
Βιετνάμ
Μπρούνι
Ινδονησία
Φιλιππίνες

Κεντρική Ασία

Κεντρική και Βόρεια Κίνα
Λαϊκή Δημοκρατία Μογγολίας
Καζακστάν
Ουζμπεκιστάν
Τουρκμενιστάν
Τατζικιστάν
Κιργιστάν

Νότια Ασία

(Ινδική Χερσόνησος)
Αφγανιστάν
Πακιστάν
Ινδία
Μπαγκλαντές
Νεπάλ
Μπουτάν
Σρι Λάνκα (Κεϋλάνη)
Μαδρίβες

Πηγή: <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL100/418/2821,10653/>

Διάγραμμα 1.1

Χάρτης Ασίας ανά περιοχή

Από τα κράτη της **Ανατολικής Ασίας** το πλουσιότερο και πιο ανεπτυγμένο είναι η Ιαπωνία. Η τεχνολογία, η βιομηχανία, το εμπόριο, οι υπηρεσίες, η εκπαίδευση και γενικά όλοι οι τομείς βρίσκονται σε πολύ υψηλό επίπεδο, έτσι ώστε να είναι σε θέση η Ιαπωνία να ανταγωνίζεται τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής και την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η **Νότια Ασία** η οποία λέγεται και Ινδική Χερσόνησος επειδή το μεγαλύτερο κράτος σε αυτήν είναι η Ινδία, περιέχει τα κράτη που μαστίζονται από τη φτώχεια και την πείνα. Είναι μία από τις πλέον πυκνοκατοικημένες περιοχές του πλανήτη μας, η οποία, εκτός από το οικονομικό και πληθυσμιακό πρόβλημα, παρουσιάζει πολιτική αστάθεια και θρησκευτικές ταραχές ιδίως μεταξύ των ινδουιστών και των μουσουλμάνων.

Η **Νοτιοανατολική Ασία** είναι επίσης μια πυκνοκατοικημένη περιοχή. Παρά τις εύφορες πεδινές εκτάσεις και την ομαλή μορφολογία του εδάφους το βιοτικό επίπεδο είναι πολύ χαμηλό. Εξαίρεση αποτελεί η Σιγκαπούρη, η οποία έχει παρουσιάσει ταχύτατους ρυθμούς ανάπτυξης. Σημαντικός λόγος για την οικονομική καθυστέρηση της περιοχής αυτής είναι το καθεστώς της αποικιοκρατίας, καθώς τα κράτη της Ν.Α. Ασίας απέκτησαν την ανεξαρτησία τους κατά τη δεκαετία του 1950.

Στον πίνακα 1.1 παρακάτω, εμφανίζονται αλφαβητικά όλες οι χώρες της Ασίας μαζί με τις πρωτεύουσές τους, την έκταση, τον πληθυσμό και την πυκνότητα του πληθυσμού ανά χώρα.

Σε αυτό το σημείο πρέπει να επισημάνουμε ότι ένα τμήμα της Αιγύπτου ανήκει γεωγραφικά στην Ασία και πρόκειται για τη χερσόνησο του Σινά, όμως το μεγαλύτερο τμήμα της ανήκει στην Αφρική, της οποίας θεωρείται χώρα. Επιπλέον, η Αρμενία και η Κύπρος γεωγραφικά ανήκουν στην Ασία, αλλά πολιτικά, πολιτιστικά και ιστορικά θεωρούνται χώρες της Ευρώπης, ενώ το Αζερμπαϊτζάν, η Γεωργία, η Ρωσία και η Τουρκία έχουν εδάφη που ανήκουν γεωγραφικά στην Ευρώπη. Η Ρωσία και η Γεωργία αναφέρονται συνήθως ως χώρες της Ευρώπης, ενώ το Αζερμπαϊτζάν και η Τουρκία αναφέρονται συχνά τόσο ως Ευρωπαϊκές όσο και ως Ασιατικές χώρες.

Επίσης, ένα μικρό τμήμα του δυτικού Καζακστάν ανήκει στην Ευρώπη, ωστόσο, η χώρα θεωρείται καθαρά Ασιατική όπως και η Ινδονησία που περιέχει εδάφη που ανήκουν γεωγραφικά στην Ωκεανία (δυτικό ήμισυ της νήσου της Νέας Γουινέας).

Τέλος, η Αρμενία, η Βόρεια Κορέα, το Ισραήλ, η Κύπρος, η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας και η Νότια Κορέα, αν και είναι μέλη του ΟΗΕ, δεν έχουν την πλήρη αναγνώριση της ανεξαρτησίας τους από το σύνολο των μελών του οργανισμού, ενώ η Παλαιστίνη έχει αναγνωριστεί από 130 μέλη και η Δημοκρατία της Κίνας (γνωστή ως Ταιβάν) από 21 μέλη του ΟΗΕ.

Πίνακας 1.1
Κατάλογος Χωρών της Ασίας

A/A	Χώρα ή Εξαρτημένο Έδαφος	Πρωτεύουσα	Έκταση (km ²)	Πληθυσμός (εκτίμηση 2014)	Πυκνότητα πληθυσμού (ανά km ²)
1	 Αζερμπαϊτζάν *	Μπακού	86.600	9.686.210	111,9
2	 Ανατολικό Τιμόρ	Ντλί	14.874	1.201.542	80,8
3	 Αρμενία *	Γερεβάν	29.743	3.060.631	102,9
4	 Αφγανιστάν	Καμπούλ	647.500	31.822.848	49,1
5	 Βιετνάμ	Ανόι	331.212	93.421.835	282,1
6	 Βόρεια Κορέα	Πιονγιάνγκ	120.538	24.851.627	206,2
7	 Γεωργία *	Τιφλίδα	69.700	4.935.880	70,8
8	 Δημοκρατία της Κίνας (Ταϊβάν)	Ταϊπέι	36.193	23.359.928	645,4
9	 Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα	Αμπού Ντάμπι	83.600	5.628.805	67,3
10	 Ιαπωνία	Τόκιο	377.915	127.103.388	336,3
11	 Ινδία	Νέο Δελχί	3.287.263	1.236.344.631	376,1
12	 Ινδονησία	Τζακάρτα	1.904.569	253.609.643	133,2
13	 Ιορδανία	Αμμάν	89.342	7.930.491	88,8
14	 Ιράκ	Βαγδάτη	438.317	32.585.692	74,3
15	 Ιράν	Τεχεράνη	1.648.195	80.840.713	49
16	 Ισραήλ	Ιερουσαλήμ	20.770	7.821.850	376,6
17	 Καζακστάν	Αστανά	2.724.900	17.563.300	6,4
18	 Καμπότζη	Πνομ Πεν	181.035	15.458.332	85,4
19	 Κατάρ	Ντόχα	11.586	2.123.160	183,3
20	 Κίνα	Πεκίνο	9.596.961	1.355.692.576	141,3
21	 Κιργιστάν	Μπισκέκ	199.951	5.604.212	28
22	 Κουβέιτ	Πόλη του Κουβέιτ	17.818	2.742.711	153,9
23	 Κύπρος *	Λευκωσία	9.251	1.172.458	126,7
24	 Λάος	Βιεντιάν	236.800	6.803.699	28,7
25	 Λίβανος	Βηρυτός	10.400	5.882.562	565,6
26	 Μαλαισία	Κουάλα Λουμπούρ	329.847	30.073.353	91,2
27	 Μαλδίβες	Μαλέ	298	393.595	1.320,80
28	 Μιανμάρ	Νάι Πι Τάου	676.578	55.746.253	82,4
29	 Μογγολία	Ουλάν Μπατόρ	1.564.116	2.953.190	1,9
30	 Μπανγκλαντές	Ντάκα	147.570	166.280.712	1.126,80
31	 Μπαχρέιν	Μανάμα	760	1.314.089	1.729,10
32	 Μπουτάν	Θίμφου	38.394	733.643	19,1
33	 Μπρουνέι	Μπαντάρ Σερί Μπεγκαβάν	5.765	422.675	73,3
34	 Νεπάλ	Κατμαντού	147.181	30.986.975	210,5
35	 Νότια Κορέα	Σεούλ	100.210	49.039.986	489,4
36	 Ομάν	Μουσκάτ	309.500	3.219.775	10,4
37	 Ουζμπεκιστάν	Τασκένδη	447.400	28.929.716	64,7
38	 Πακιστάν	Ισλαμαμπάντ	796.095	196.174.380	246,4
39	 Παλαιστινιακή Αρχή	Γάζα/Ραμάλα	6.220	4.547.431	731,1
40	 Ρωσία **	Μόσχα	17.098.242	142.470.272	8,3
41	 Σαουδική Αραβία	Ριάντ	2.149.690	27.345.986	12,7
42	 Σιγκαπούρη	Σιγκαπούρη	697	5.567.301	7.987,50
43	 Σρι Λάνκα	Κότε	65.610	21.866.445	333,3
44	 Συρία	Δαμασκός	185.180	17.951.639	96,9
45	 Ταϊλάνδη	Μπανγκόκ	513.120	67.741.401	132
46	 Τατζικιστάν	Ντουςαμπέ	143.100	8.051.512	56,3
47	 Τουρκία **	Άγκυρα	783.562	81.619.392	104,2
48	 Τουρκμενιστάν	Ασγκαμπάτ	488.100	5.171.943	10,6
49	 Υεμένη	Σαναά	527.968	26.052.966	49,3
50	 Φιλιππίνες	Μανίλα	300.000	107.668.231	358,9

* Σε άλλες αναφορές θεωρούνται ευρωπαϊκές χώρες

** Περιλαμβάνεται και το ευρωπαϊκό τμήμα

Πηγή: <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%91%CF%83%CE%AF%CE%B1>

Στην Ασία βρίσκονται και πολλές σημαντικές πόλεις του κόσμου. Η πρωτεύουσα της Ιαπωνίας το Τόκυο, η οποία είναι και η μεγαλύτερη πόλη του κόσμου, αποτελεί μια μητρόπολη όπου τα υψηλής τεχνολογίας οράματα του μέλλοντος συνδυάζονται με τη λάμψη της αρχαίας Ιαπωνίας. Η πρωτεύουσα του Ισραήλ η Ιερουσαλήμ, είναι η ιερή πόλη για τους Εβραίους, τους Χριστιανούς και τους Μουσουλμάνους με την Αρχαία Πόλη Μνημείο της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της ΟΥΝΕΣΚΟ. Επιπλέον, το Πεκίνο της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας με την πλατεία Τιενανμέν και την Απαγορευμένη Πόλη, η Μπανγκόκ στην Ταϊλάνδη, το Χονγκ Κονγκ, η Μουμπαί της Ινδίας, η Σεούλ στη Νότια Κορέα, η Σιγκαπούρη και άλλες πόλεις συνδυάζουν την παλιά κουλτούρα κάθε πόλης με τη σύγχρονη εποχή. Τέλος, το Ντουμπαί που είναι ένα από τα επτά εμιράτα, θεωρείται το μεγαλύτερο, πιο σύγχρονο και προοδευτικό εμιράτο στα ΗΑΕ, με σημαντικό ρυθμό ανάπτυξης.

1.3 Πολιτισμικά χαρακτηριστικά της ηπείρου

Σύμφωνα με τα αρχαιολογικά ευρήματα αποδεικνύεται ότι η Ασία κατοικείται για χιλιάδες χρόνια και ότι έχει φιλοξενήσει αξιόλογους πληθυσμούς στο έδαφός της. Οι πρώτοι ιστορικοί πολιτισμοί τοποθετούνται στο 3.000 π.Χ.. Τρία βασικά κέντρα πολιτισμού υπήρχαν στην Ασία. Στο πρώτο κέντρο δημιούργησαν πολιτισμό οι Σουμέριοι και ήταν στην περιοχή της σημερινής Μεσοποταμίας περίπου το 3.000 π.Χ. Την ίδια περίπου εποχή αναπτύσσεται ένας άλλος πολιτισμός στο δεύτερο κέντρο, στην περιοχή των σημερινών Ινδιών, ενώ στην ίδια εποχή στην Κίνα, που θεωρείται το τρίτο κέντρο πολιτισμού της Ασίας, δημιουργείται η πρώτη κρατική κινέζικη οργάνωση με τη δυναστεία των Σιάγκ - Γιν.

Το κεντρικό τμήμα της Ασίας υπήρξε κατά πάσα πιθανότητα ο τόπος προέλευσης της Αρίας φυλής της οποίας ένα μέρος της έφτασε στο Γάγγη ποταμό και δημιούργησε το βεδικό πολιτισμό, ενώ ένα άλλο μέρος έφτασε στην Ευρώπη. Ανάμεσα στους λαούς αυτούς που έφτασαν στην Ευρώπη είναι και οι Έλληνες. Στη συνέχεια, αξιόλογο πολιτισμό δημιούργησαν οι Άραβες, ενώ αργότερα οι Μογγόλοι με αρχηγό τον Τζένγκις Χαν δημιούργησαν τη μεγάλη Μογγολική αυτοκρατορία.

Η παρουσία του ανθρώπου στην ασιατική ήπειρο αρχίζει από την εποχή του Πλειστόκαινου. Τα λείψανα του Πιθηκάνθρωπου της Ιάβας και του ανθρώπου του Πεκίνου είναι τα αρχαιότερα υποανθρώπινα και ανθρώπινα υπολείμματα που έχουν βρεθεί μέχρι σήμερα. Μετά την περίοδο των παγετώνων εμφανίστηκε μια φυλή αντίστοιχη με αυτή του

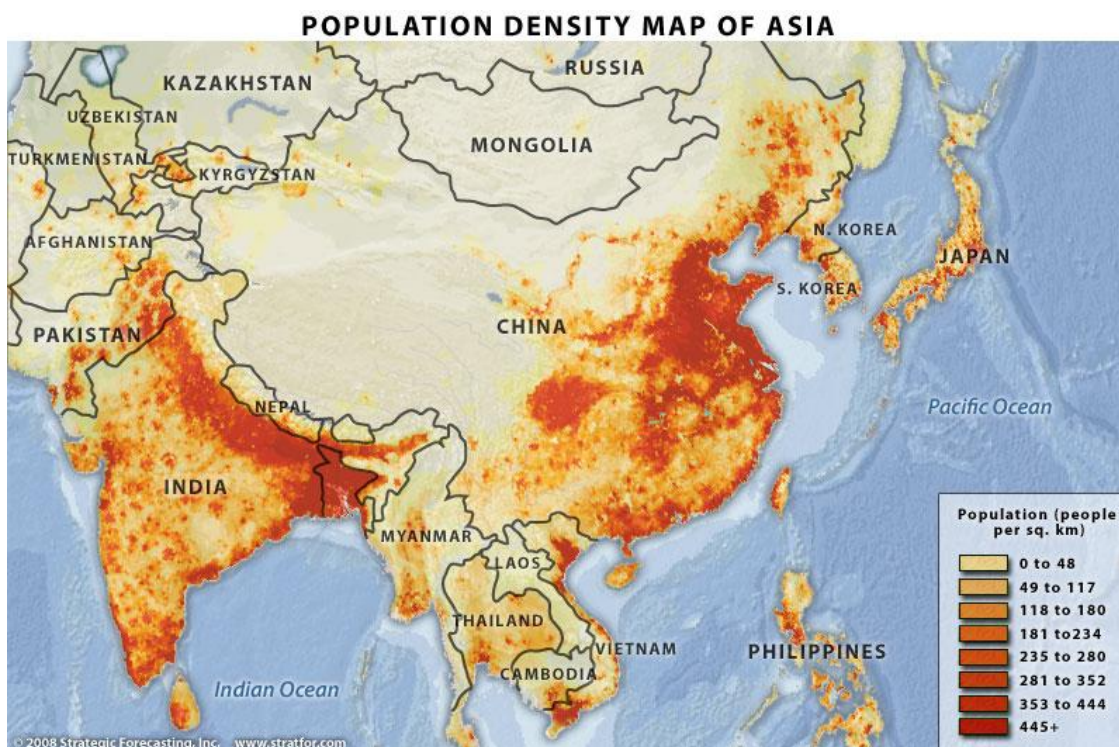
Νεάντερταλ η οποία εξαφανίστηκε, δίνοντας τη θέση της σε άλλες που υπάρχουν μέχρι και σήμερα και οι οποίες διαιρούνται σε δύο μεγάλες ομάδες: την ευρωπίδα (άσπρη φυλή) και τη μογγολίδα (κίτρινη φυλή) που κατοικούν στις βόρειες περιοχές της ηπείρου, ενώ νοτιότερα κατοικούν φυλές με σκούρο χρώμα, ιδιαίτερα στην περιοχή των Ινδιών και στην Κεϋλάνη. Τέλος στην περιοχή των Φιλιππίνων και στη Μαλαισία κατοικεί η νέγρική φυλή.

Σήμερα η Ασία είναι η ήπειρος με τους περισσότερους κατοίκους στον κόσμο, με πληθυσμό που ανέρχεται περίπου στο 60% του παγκόσμιου πληθυσμού, ο οποίος υπολογίζεται περίπου σε 7,35 δισεκατομμύρια, καθώς σύμφωνα με τη μέση εκτίμηση πληθυσμού των Ηνωμένων Εθνών για το 2015 ο πληθυσμός της εκτιμάται σε 4.436.224.000 κατοίκους. Να σημειωθεί ότι η Κίνα και η Ινδία μαζί, έχουν περίπου το 37% του παγκόσμιου πληθυσμού. Σε σχέση με τη συνολική της έκταση ο μέσος όρος της πυκνότητας του πληθυσμού ανέρχεται περίπου σε 101 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο, λόγω όμως της πολυμορφίας του εδάφους της (βουνά, έρημοι, Σιβηρία, τροπικά δάση) ο πραγματικός μέσος όρος της πυκνότητας στην κατοικήσιμη έκταση της ηπείρου, ανέρχεται περίπου σε 187 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο.

Το γεγονός ότι ο πληθυσμός της Ασίας, όπως είναι φυσιολογικό, δεν είναι κατανεμημένος ομοιόμορφα σε όλη την ήπειρο γεγονός που δημιουργεί πολλά κοινωνικά προβλήματα, αλλά και προβλήματα καλής διαβίωσης όπως διατροφής, υγείας κλπ.. Κάποιες περιοχές είναι τελείως ακατοίκητες όπως η Σιβηρία, η κεντρική Ασία και η Αραβική χερσόνησος. Υπάρχουν πολύ μεγάλες περιοχές όπου η πυκνότητα των κατοίκων είναι πολύ μικρή περίπου 2 – 10 κάτοικοι ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο όπως παρατηρείται στη Μογγολία, στο Καζακστάν και στο Ομάν, ενώ υπάρχουν και περιοχές οι οποίες είναι πάρα πολύ πυκνοκατοικημένες όπως είναι για παράδειγμα στις Ινδίες, στην Κίνα, την Ιαπωνία, την Ινδονησία και αλλού, όπου η πυκνότητα των κατοίκων είναι από 150 έως 1.200 κάτοικοι ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο. Τέλος, στη Σιγκαπούρη παρατηρείται μεγάλη διαφοροποίηση, με την πυκνότητα να ανέρχεται σε περίπου 8.000 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο.

Όπως φαίνεται και στον παρακάτω χάρτη πληθυσμιακής πυκνότητας (Διάγραμμα 1.2), το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού έχει συγκεντρωθεί στα παράλια, κατά μήκος των ποταμών και στην εύκρατη ζώνη. Αυτό συμβαίνει λόγω των ευνοϊκών συνθηκών που επικρατούν στις συγκεκριμένες περιοχές και βοηθούν στην κάλυψη των αναγκών των ανθρώπων, όπως για παράδειγμα το καλό κλίμα που συμβάλει στην καλλιέργεια, καθώς και το νερό και η θάλασσα που συμβάλουν στην αλιεία, στον τουρισμό, στις μεταφορές και στο εμπόριο,

στοιχεία που συμβάλλουν σημαντικά στη γενικότερη βελτίωση της ποιότητας της ζωής των ανθρώπων.

Πηγή: <http://www.china-mike.com/china-travel-tips/tourist-maps/china-population-maps/>

Διάγραμμα 1.2

Χάρτης πληθυσμιακής πυκνότητας Ασίας

Η ιστορική και μελλοντική εξέλιξη των πληθυσμών και της κατανομής τους ανά ήπειρο, όπως εμφανίζεται και στους παρακάτω πίνακες 1.2 και 1.3, φανερώνει ότι ανέκαθεν η ασιατική ήπειρος φιλοξενούσε στα εδάφη της τον περισσότερο κόσμο ολόκληρου του πλανήτη κάτι το οποίο σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) για το 2015, αναμένεται να συνεχιστεί και στο μέλλον τουλάχιστον έως το 2150. Αξίζει να σημειωθεί ότι κατά τον 19^ο αιώνα υπήρξε πολύ μεγάλη πληθυσμιακή αύξηση της τάξης του 383%, η οποία συνεχίστηκε με 22% κατά τα 15 πρώτα έτη του 20^{ου} αιώνα σε σχέση με το 1999, ενώ τέλος έως το 2150 ο πληθυσμός της αναμένεται να αυξηθεί κατά 530% σχετικά με το τέλος του 19^{ου} αιώνα. Σήμερα, η δεύτερη πολυπληθέστερη ήπειρος είναι η Αφρική και στην τρίτη θέση ακολουθεί η Ευρώπη, ενώ μελλοντικά η συγκεκριμένη σειρά κατάταξης

αναμένεται να τροποποιηθεί ως προς τρίτη και τέταρτη θέση, καθώς ο πληθυσμός της Ευρωπαϊκής ηπείρου αναμένεται να μειωθεί υποχωρώντας στην τέταρτη θέση της σχετικής κατάταξης και την τρίτη θέση να καταλαμβάνει η Λατινική Αμερική και η Καραϊβική.

Πίνακας 1.2

Εξέλιξη πληθυσμών ανά ήπειρο

Ιστορική και μελλοντική εξέλιξη πληθυσμών ανά ήπειρο (σε εκατομμύρια)											
Ήπειρος	1500	1600	1700	1750	1800	1850	1900	1950	2000	2050	2150
Κόσμος	458	580	682	791	978	1.262	1.650	2.521	5.978	8.909	9.746
Αφρική	86	114	106	106	107	111	133	221	767	1.766	2.308
Ασία	243	339	436	502	635	809	947	1.402	3.634	5.268	5.561
Ευρώπη	84	111	125	163	203	276	408	547	729	628	517
Λατινική Αμερική & Καραϊβική	39	10	10	16	24	38	74	167	511	809	912
Βόρειος Αμερική	3	3	2	2	7	26	82	172	307	392	398
Ωκεανία	3	3	3	2	2	2	6	13	30	46	51

Πηγή: ΟΗΕ εκτιμήσεις 2015.

Πίνακας 1.3

Εξέλιξη ποσοστιαίας κατανομής πληθυσμών ανά ήπειρο

Ιστορική και μελλοντική εξέλιξη κατανομής πληθυσμών ανά ήπειρο (%)											
Ήπειρος	1500	1600	1700	1750	1800	1850	1900	1950	2000	2050	2150
Κόσμος	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Αφρική	18,8	19,7	15,5	13,4	10,9	8,8	8,1	8,8	12,8	19,8	23,7
Ασία	53,1	58,4	63,9	63,5	64,9	64,1	57,4	55,6	60,8	59,1	57,1
Ευρώπη	18,3	19,1	18,3	20,6	20,8	21,9	24,7	21,7	12,2	7	5,3
Λατινική Αμερική & Καραϊβική	8,5	1,7	1,5	2	2,5	3	4,5	6,6	8,5	9,1	9,4
Βόρειος Αμερική	0,7	0,5	0,3	0,3	0,7	2,1	5	6,8	5,1	4,4	4,1
Ωκεανία	0,7	0,5	0,4	0,3	0,2	0,2	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5

Πηγή: ΟΗΕ εκτιμήσεις 2015

Ακόμη μερικά στοιχεία που αποδεικνύουν το μεγάλο όγκο του πληθυσμού της Ασίας και την καθιστούν ως την πιο πολυπληθή ήπειρο του πλανήτη, εμφανίζονται στους παρακάτω πίνακες 1.4, 1.5 και 1.6. Αναλυτικότερα, τα 7 από τα 10 κράτη με το μεγαλύτερο ολικό πληθυσμό της γης βρίσκονται στα εδάφη της και πρόκειται για την Κίνα (η οποία βρίσκεται στην πρώτη θέση με 18,83% το παγκόσμιου πληθυσμού), την Ινδία (η οποία βρίσκεται στη δεύτερη θέση με 17,60% του παγκόσμιου πληθυσμού), την Ινδονησία, το Πακιστάν, το Μπαγκλαντές, τη Ρωσία και την Ιαπωνία. Επίσης, στην Ασία ανήκουν και οι 7 από τις 10 πιο

πυκνοκατοικημένες χώρες του κόσμου, με τη Σιγκαπούρη που βρίσκεται στην πρώτη θέση της σχετικής κατάταξης, να συγκεντρώνει 7.697 κατοίκους ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο. Τέλος, ανάμεσα στις χώρες που συγκεντρώνουν τον περισσότερο πληθυσμό (πάνω από 15 εκατομμύρια) και είναι οι πιο πυκνοκατοικημένες (πάνω από 250 κάτοικοι ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο) η Ασία διαθέτει 8 από τις 10 χώρες όλου του κόσμου που εμφανίζονται στη σχετική λίστα.

Πίνακας 1.4
Τα 10 κράτη παγκοσμίως με το μεγαλύτερο ολικό πληθυσμό

Τα 10 κράτη με το μεγαλύτερο ολικό πληθυσμό			
Θέση	Χώρα / Έδαφος	Πληθυσμός	Ποσοστό % του παγκοσμίου πληθυσμού
1	 Κίνα	1.374.060.000	18,83%
2	 Ινδία	1.283.200.000	17,60%
3	 Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής	322.765.000	4,42%
4	 Ινδονησία	258.705.000	3,55%
5	 Βραζιλία	205.296.000	2,81%
6	 Πακιστάν	192.400.000	2,64%
7	 Νιγηρία	186.988.000	2,56%
8	 Μπανγκλαντές	159.885.000	2,19%
9	 Ρωσία	146.544.710	2,01%
10	 Ιαπωνία	126.920.000	1,74%

Πηγή: https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%B1%CE%B3%CE%BA%CF%8C%CF%83%CE%BC%CE%B9%CE%BF%CF%82_%CF%80%CE%B%CE%B7%CE%B8%CF%85%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82#.CE.A0.CE.BB.CE.B7.CE.B8.CF.85.CF.83.CE.BC.CF.8C.CF.82_.CE.BA.CE.B1.CF.84.CE.AC_.CE.AE.CF.80.CE.B5.CE.B9.CF.81.CE.BF

Πίνακας 1.5
Τα 10 πιο πυκνοκατοικημένα κράτη παγκοσμίως

Τα 10 πιο πυκνοκατοικημένα κράτη: (με πληθυσμό πάνω από 1 εκατομμύριο)				
Σειρά	Κράτος/έδαφος	Πληθυσμός	Έκταση (km ²)	Πυκνότητα (κατ. ανά km ²)
1	 Σιγκαπούρη	5.535.000	719,1	7.697
2	 Μπαχρέιν	1.404.900	770	1.825
3	 Μπανγκλαντές	159.885.000	147.570	1.083
4	 Ταϊβάν	23.496.935	36.190	649,3
5	 Μαυρίκιος	1.262.879	2.040	619,1
6	 Λίβανος	5.988.000	10.452	572,9
7	 Νότια Κορέα	50.801.405	99.538	510,4
8	 Ρουάντα	11.533.446	26.338	437,9
9	 Ολλανδία	16.985.571	41.526	409
10	 Ισραήλ	8.476.600	20.770	408,1

Πηγή: https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%B1%CE%B3%CE%BA%CF%8C%CF%83%CE%BC%CE%B9%CE%BF%CF%82_%CF%80%CE%B%CE%B7%CE%B8%CF%85%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82#.CE.A0.CE.BB.CE.B7.CE.B8.CF.85.CF.83.CE.BC.CF.8C.CF.82_.CE.BA.CE.B1.CF.84.CE.AC_.CE.AE.CF.80.CE.B5.CE.B9.CF.81.CE.BF

Πίνακας 1.6
Οι πρώτες 10 χώρες παγκοσμίως σε πληθυσμό και πυκνότητα

Οι 10 πρώτες Χώρες τόσο σε πληθυσμό (πάνω από 15 εκατομ.) όσο και σε πυκνότητα πληθυσμού (πάνω από 250 κάτοικοι ανά τετρ. χιλιόμετρο)			
Κράτος	Πληθυσμός	Εμβαδόν (km ²)	Πυκνότητα πληθυσμού (κατ./km ²)
 Μπανγκλαντές	159.885.000	147.570	1.083
 Ταϊβάν	23.496.935	36.190	649,3
 Νότια Κορέα	50.801.405	99.538	510,4
 Ολλανδία	16.985.571	41.526	409
 Ινδία	1.283.200.000	3.287.240	390,4
 Φιλιππίνες	102.965.300	300.000	343
 Ιαπωνία	126.920.000	377.972	335,8
 Σρι Λάνκα	20.966.000	65.610	319,6
 Βιετνάμ	91.583.000	331.689	276,1
 Ηνωμένο Βασίλειο	64.596.800	243.610	265,2

Πηγή: https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A0%CE%B1%CE%B3%CE%BA%CF%8C%CF%83%CE%BC%CE%B9%CE%BF%CF%82_%CF%80%CE%B%CE%B7%CE%B8%CF%85%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82#.CE.A0.CE.BB.CE.B7.CE.B8.CF.85.CF.83.CE.BC.CF.8C.CF.82_.CE.BA.CE.B1.CF.84.CE.AC_.CE.AE.CF.80.CE.B5.CE.B9.CF.81.CE.BF

Στη μεγαλύτερη σε έκταση και πληθυσμό ήπειρο της Γης όπου μιλιούνται εκατοντάδες γλώσσες, αναπτύχθηκαν πολλοί αρχαίοι σημαντικοί και διαφορετικοί πολιτισμοί, όπως των λαών της Μεσοποταμίας (Σουμερίων, Ασσυρίων, Βαβυλωνίων), των Μήδων, των Σκυθών, των Περσών, των Κινέζων, των Ινδών και άλλων, γι' αυτό και θεωρείται η κοιτίδα των μεγάλων θρησκειών και πολιτισμών. Συναντώνται όλες οι σημαντικότερες θρησκείες του σύγχρονου κόσμου όπως ο βουδισμός, ο ισλαμισμός, ο βραχμανισμός, ο ιουδαϊσμός, ο ζωροαστρισμός, ο ινδουισμός, ο κομφουκιανισμός, ο σιντοϊσμός, ο ταοϊσμός και ο χριστιανισμός, όπου η κάθε μια χωρίζεται σε πολλές μικρότερες αιρέσεις.

Ο τρόπος ζωής κάθε λαού είναι εντελώς διαφορετικός και εξαρτάται από το κλίμα, τη μορφολογία του εδάφους, την πυκνότητα του πληθυσμού, την ανάπτυξη της οικονομίας, τη θρησκεία, τη μόρφωση και φυσικά τα διαφορετικά ήθη και έθιμα. Για παράδειγμα, οι Ινδοί είναι ένας αρχαιότατος λαός που ανέπτυξε αξιόλογο πολιτισμό. Ανήκουν σε διαφορετικές φυλές με ξεχωριστά ήθη και έθιμα, μιλούν 14 επίσημες γλώσσες και το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού είναι ινδουιστές. Οι κάτοικοι του Αφγανιστάν, του Πακιστάν και του Μπαγκλαντές είναι μουσουλμάνοι, ενώ στα υπόλοιπα κράτη της Νότιας Ασίας συναντάμε, εκτός από ινδουιστές, πολλούς βουδιστές και λίγους χριστιανούς. Οι Κινέζοι ανέπτυξαν τις τέχνες, τη μουσική και τη λογοτεχνία, ανακάλυψαν το χαρτί, εφεύραν την τυπογραφία (πολύ νωρίτερα από τον Γουτεμβέργιο), την πυξίδα, το σειсмоγράφο και έκαναν χρήση της πυρίτιδας. Ανήκουν στην κίτρινη φυλή και οι κυριότερες θρησκείες τους είναι ο κομφουκιανισμός, ο βουδισμός και ο ταοϊσμός. Τέλος, οι Ιάπωνες είναι λαός εξαιρετικά εργατικός, ευφυής, μεθοδικός και πειθαρχημένος. Το βιοτικό επίπεδό τους είναι πολύ υψηλό και οφείλεται στην παραγωγικότητα και στο εμπόριο σε όλους τους τομείς. Τα προϊόντα τους έχουν κατακλύσει τη διεθνή αγορά και φημίζονται για την άριστη ποιότητα και τις προσιτές τιμές.

1.4 Γενικά οικονομικά στοιχεία της Ασίας

Στην απέραντη έκταση της ασιατικής ηπείρου, υπάρχει σημαντικός ορυκτός πλούτος, ο οποίος όμως δεν εκμεταλλεύεται πλήρως διότι δεν υπάρχει καλά ανεπτυγμένο συγκοινωνιακό δίκτυο. Έχει τεράστια αποθέματα πετρελαίου και φυσικού αερίου, πολύτιμα μέταλλα, διαμάντια, κασσίτερο, κ.α. Επιπλέον, παράγεται το 90% της παγκόσμιας παραγωγής ρυζιού, σχεδόν το σύνολο της παγκόσμιας παραγωγής τσαγιού, καουτσούκ, καπνός και πολλά ακόμη και γενικότερα είναι η πατρίδα των περισσότερων φυτών που καλλιεργούνται στον κόσμο. Η

κτηνοτροφία θα μπορούσε να αποτελέσει έναν από τους πιο σημαντικούς παραγωγικούς της πόρους. Συγκεκριμένα, υπάρχουν περίπου 300 εκατομμύρια αγελάδων, που αποτελούν περίπου το 32% του συνόλου των βοοειδών που εκτρέφονται παγκοσμίως, εκ των οποίων τα 160 εκατομμύρια υπάρχουν στις Ινδίες. Επίσης, εκτρέφονται περίπου το 40% των χοιρινών όλου του κόσμου, το 52% από τις κασίκες, το 30% από τις καμήλες, το 98% από τα βουβάλια, το 21% των προβάτων και το 20% των αλόγων. Οι χώρες κυρίως της ανατολικής και νοτιοανατολικής Ασίας έχουν αναπτύξει έντονη δραστηριότητα στον τομέα της τεχνολογίας και της βιομηχανικής παραγωγής, που σε συνδυασμό με το φτηνό εργατικό κόστος παράγουν σχεδόν οτιδήποτε καταναλώνει ο δυτικός κόσμος σε πολύ ανταγωνιστικές τιμές.

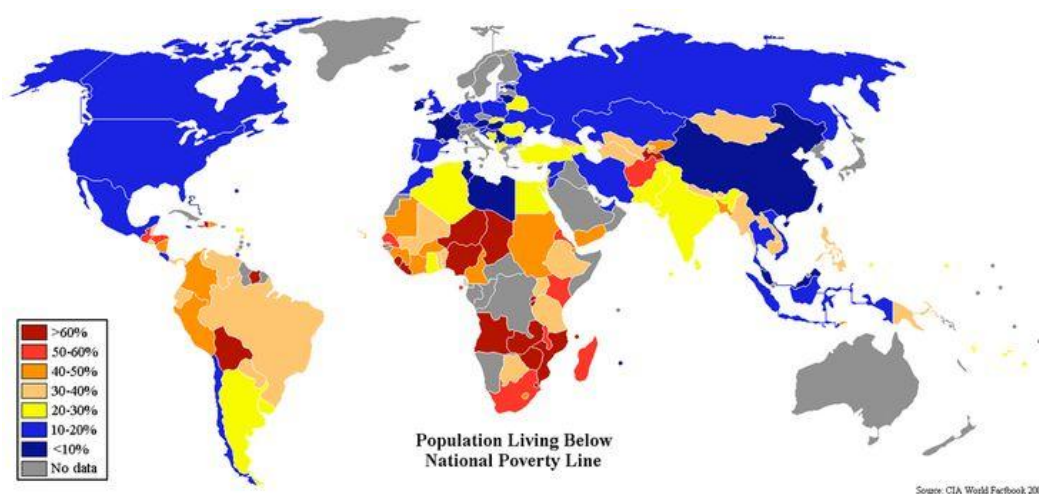
Συγκεκριμένα, στη Μαλαισία και την Ινδοκίνα παράγεται το 75% της παγκόσμιας παραγωγής κασσίτερου. Επίσης παράγεται και το 30% της παγκόσμιας παραγωγής πετρελαίου και κάρβουνου. Στη Σιβηρία υπάρχουν χρυσωρυχεία και αδαμαντωρυχεία, ενώ είναι τελείως άγνωστο τι μπορεί ακόμη να βρίσκεται στο υπέδαφός της και σε τι ποσότητες. Διαθέτει τεράστιες δυνατότητες για την κατασκευή υδροηλεκτρικών σταθμών παραγωγής ρεύματος που θα μπορούσαν να καλύψουν όχι μόνο τις ανάγκες των ασιατικών χωρών, αλλά και πολλών ευρωπαϊκών. Αυτό άλλωστε συμβαίνει σήμερα στη Σιβηρία από όπου η Ρωσία εξασφαλίζει ένα αρκετά μεγάλο ποσοστό ηλεκτρικής ενέργειας για τις ανάγκες της βιομηχανίας της που βρίσκεται στην ευρωπαϊκή ζώνη της Ρωσίας.

Ενώ διαθέτει τεράστιους γεωργικούς πόρους και ανεξάντλητα αποθέματα στο υπέδαφός της, η ήπειρος είναι ελάχιστα αναπτυγμένη και παρουσιάζει πολλές αντιθέσεις. Σημαντικά αναπτυγμένη είναι η Ιαπωνία, που διαθέτει μια από τις μεγαλύτερες βιομηχανίες στον κόσμο, το ασιατικό τμήμα της Ρωσίας (Σιβηρία), η Κίνα, η Βόρεια και Νότια Κορέα, η Ταϊβάν και η Ινδία. Η Ιαπωνία που ήταν σημαντική βιομηχανική δύναμη και πριν από το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, σήμερα διεκδικεί την πρώτη θέση στον κόσμο στην κατασκευή μηχανημάτων ακριβείας στη ραδιοτεχνική και στα ναυπηγεία. Η Κίνα, υπολογίζεται ότι βρίσκεται σε αρκετά υψηλό επίπεδο ως προς τη βιομηχανική της παραγωγή και τείνει να συναγωνίζεται όλες τις σημερινές βιομηχανικές υπερδυνάμεις. Τέλος στην Ινδία, παρά το γεγονός ότι έχουν γίνει σημαντικά βήματα στο βιομηχανικό τομέα, η παραγωγή της δε φτάνει να καλύψει παρά ελάχιστες από τις ανάγκες που έχει η χώρα.

Στην Ασία αν και βρίσκονται κάποια από τα πιο πλούσια και ανεπτυγμένα κράτη του κόσμου, το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού ζει κάτω από το όριο της φτώχειας και

ασχολείται κυρίως με την κτηνοτροφία και τη γεωργία. Παρατηρούνται πολλές διαφοροποιήσεις ανάλογα με τη χώρα, ως προς το βιοτικό επίπεδο, το κατά κεφαλήν εισόδημα, τον αναλφαβητισμό, την πρόσβαση στη μέση και ανώτατη εκπαίδευση, τις παροχές υγείας, τη θέση της γυναίκας στην κοινωνία κ.α., που σε ορισμένες περιπτώσεις απέχουν πολύ από τους αντίστοιχους δείκτες του δυτικού κόσμου.

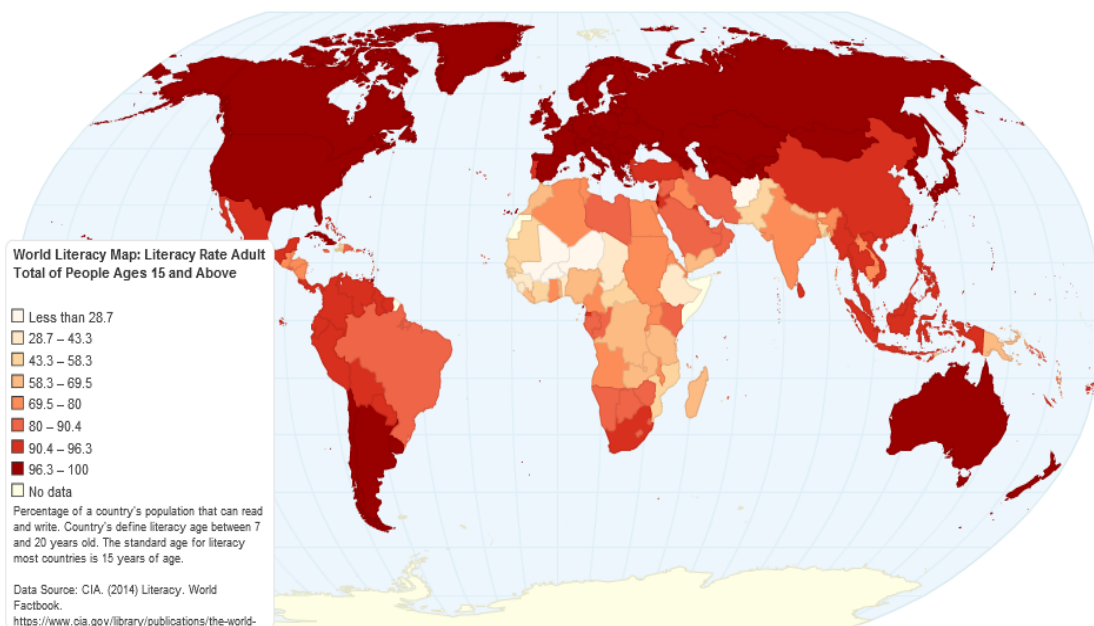
Ως προς την οικονομική κατάσταση των ασιατικών χωρών υπάρχουν αρκετά πλούσιες χώρες όπως το Κατάρ όπου είναι το πιο πλούσιο Κράτος του κόσμου κυρίως λόγω της παραγωγής πετρελαίου και φυσικού αερίου, η Σιγκαπούρη που θεωρείται το κράτος – μοντέλο της αναπτυσσόμενης αγοράς και έχει χαρακτηριστεί από τους αρμόδιους οργανισμούς ως η πιο «ανοικτή» οικονομία στον κόσμο, η πιο φιλική στις επιχειρήσεις, με την πιο χαμηλή διαφθορά και με τις χαμηλότερες φορολογικές κλίμακες, το Χονγκ Κονγκ όπου οι κάτοικοί του συγκαταλέγονται στους καλύτερα αμειβόμενους όλου του κόσμου και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα όπου το εισόδημα των κατοίκων είναι αφορολόγητο καθώς το κράτος φορολογεί πολύ τις επιχειρήσεις και τις πετρελαϊκές εταιρείες. Από την άλλη πλευρά, υπάρχουν και πάρα πολύ φτωχές χώρες με πολύ χαμηλό κατά κεφαλήν εισόδημα όπως είναι το Αφγανιστάν, το Νεπάλ, το Τιμόρ, το Μπαγκλαντές και το Τατζικιστάν.

Πηγή: CIA World Factbook 2008-based map showing the percentage of population by country living below that country's official poverty line

Διάγραμμα 1.3

Πληθυσμός που ζει κοντά στα εθνικά όρια φτώχειας

Πηγή: CIAWorld2014 LiteracyFactbook

Διάγραμμα 1.4

Χάρτης παγκόσμιου αλφαριθμητισμού

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΟΣΑ για την παιδεία, ορισμένες ασιατικές χώρες θεωρείται ότι έχουν το καλύτερο εκπαιδευτικό σύστημα στον κόσμο και καταλαμβάνουν τις πρώτες θέσεις στη σχετική λίστα. Συγκεκριμένα, η Σιγκαπούρη, το Χονγκ Κονγκ, η Νότια Κορέα, η Ταϊβάν και η Ιαπωνία κατέχουν τις πέντε πρώτες θέσεις της σχετικής λίστας. Μάλιστα η Σιγκαπούρη αποτελεί το τέλειο παράδειγμα της προόδου που μπορεί να επιτευχθεί, καθώς από τα υψηλά επίπεδα αναλφαριθμητισμού που είχε τη δεκαετία του '60, πλέον βρίσκεται στην κορυφή των χωρών ως προς την εκπαίδευση. Στην αντίπερα όχθη, συναντάμε και τις χώρες τις ηπείρου με το μεγαλύτερο αναλφαριθμητισμό που είναι το Πακιστάν, το Αφγανιστάν, το Νεπάλ και το Μπαγκλαντές που διαθέτουν από τα χειρότερα εκπαιδευτικά συστήματα.

Κατά τα τελευταία χρόνια έχει σημειωθεί μεγάλη πρόοδος και στον τομέα της οικονομικής ανάπτυξης πολλών ασιατικών κρατών. Το πιο γνωστό παράδειγμα είναι της Κίνας που έχει καταφέρει αλματώδη ανάπτυξη τα προηγούμενα χρόνια. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας για τις Οικονομικές Προοπτικές της χώρας, η αύξηση του ΑΕΠ από +7,10% το 2015 αναμένεται αν υποχωρήσει στο +7% και το +6,90% το 2016 και το 2017 αντίστοιχα, χωρίς όμως αυτό να ανατρέπει τις εκτιμήσεις πως η κινεζική οικονομία θα ξεπεράσει αυτή των ΗΠΑ μέσα στην επόμενη δεκαετία. Ωστόσο, οι προκλήσεις που έχει να αντιμετωπίσει κατά τη μετάβασή της σε μια καταναλωτική κοινωνία, δεν είναι λίγες ενώ το κατά κεφαλήν εισόδημα παραμένει αρκετά πιο κάτω από το μέσο, σε διεθνές επίπεδο.

Στο Μπουτάν προβλέπεται κάθε χρόνο από φέτος μέχρι και το 2017, το ΑΕΠ της χώρας να αυξάνεται κατά 7,9%, 8,4% και 7% διαδοχικά. Η υπανάπτυκτη οικονομία της χώρας βασίζεται κυρίως στην υδροηλεκτρική ενέργεια (εξάγει μεγάλο μέρος στην Ινδία), τη γεωργία και τη δασοκομία. Στην Ινδία το ΑΕΠ της χώρας εκτιμάται πως θα αυξηθεί κατά +7,4% το τρέχον έτος και το κατά +7,8% του χρόνου και +8% το 2017. Η Ινδία είναι η χώρα που λαμβάνει επαίνους από τους οικονομικούς αναλυτές για τις επιδόσεις της. Στο Ουζμπεκιστάν το τρέχον έτος το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί κατά 7,6% και κατά 7,8% και 8% τα δύο επόμενα. Σταδιακά μετατρέπεται σε μια οικονομία της αγοράς, ενώ σήμερα είναι η πέμπτη μεγαλύτερη χώρα σε εξαγωγή βάμβακος και διαθέτει επίσης φυσικό αέριο και χρυσό. Στη Μιανμάρ το ΑΕΠ της χώρας σύμφωνα με τις προβλέψεις θα αυξάνεται σταθερά την τριετία 2015-2017 και η αύξηση αυτή θα είναι της τάξεως του 8,5%, 8,2% και 8% αντίστοιχα. Η χώρα βέβαια παραμένει ως μια εκ των φτωχότερων της ΝΑ Ασίας. Η οικονομική μεταρρύθμιση ξεκίνησε πριν από τέσσερα χρόνια και βασικός στόχος είναι η επανένταξή της στην παγκόσμια οικονομία. Τελευταία, έχουν καταγραφεί ένας σημαντικός «όγκος» επενδύσεων ενώ εκτιμάται πως αυτό το γεγονός σε συνδυασμό με το εργατικό δυναμικό χαμηλών ηλικιών και τους φυσικούς πόρους που διαθέτει θα βοηθήσει τη χώρα να επιτύχει το στόχο της. Τέλος στο Τουρκμενιστάν, το 2015 το ΑΕΠ της χώρας αυξήθηκε περίπου κατά 8% και το 2016 και 2017 αναμένεται να αυξηθεί κατά 9% κατ' έτος. Η χώρα βασίζεται στην παραγωγή βαμβακιού και στα κοιτάσματα αερίου. Μάλιστα είναι η τέταρτη κατά σειρά χώρα σε αποθέματα αερίου και προσφάτως ξεκίνησε να εξάγει στην Κίνα αλλά και να μεταφέρει αέριο σε ευρωπαϊκές χώρες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ: ΒΑΣΙΚΕΣ - ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

2.1 Ιστορική αναδρομή

Οι Άμεσες Ξένες Επενδύσεις εμφανίζονται από το 14^ο αιώνα, όπου οι πολυεθνικές επιχειρήσεις, κυρίως δραστηριότητες τραπεζικών οικογενειών, διαθέτουν υποκαταστήματα και σε πόλεις άλλων χωρών. Η αρχική μορφή τους ήταν ως εκτεταμένα εμπορικά δίκτυα, όπου αργότερα μέσω συμβολαίων με εμπορικούς αντιπροσώπους σε διάφορες χώρες όριζαν τον τρόπο λειτουργίας τους, έχοντας με αυτόν τον τρόπο τον έλεγχο των δραστηριοτήτων τους στις απομακρυσμένες περιοχές.

Σύμφωνα με τον Dunning (1993) υπήρξαν τρεις λόγοι που ώθησαν στην ανάληψη παραγωγικών δραστηριοτήτων, εκτός συνόρων από διάφορους λαούς: α) η επιθυμία υποβοήθησης του εμπορίου και των χρηματοπιστωτικών δραστηριοτήτων, σύμφωνα με τις ανάγκες του κράτους ή των αυτόνομων παραγωγών και καταναλωτών, β) η απόκτηση νέων γαιών και νέων πηγών πλούτου και γ) η ανακάλυψη νέων διεξόδων εκμετάλλευσης των εγχώριων αποταμιεύσεων.

Οι ΑΞΕ είναι άμεσα συνδεδεμένες με την ανάπτυξη του εμπορίου και των οικονομιών των χωρών. Ο 19^{ος} αιώνας αποτέλεσε την απαρχή ενός νέου παγκοσμιοποιημένου συστήματος διεθνοποίησης των επιχειρήσεων. Η περίοδος από το 1870 έως το 1914, αποτέλεσε μια χρυσή περίοδο εμπορίου και επενδύσεων παγκοσμίως (Feenstra, R.C., 1998). Ο προστατευτισμός των εγχώριων αγορών των ανερχόμενων και πιο ανεπτυγμένων βιομηχανικών δυνάμεων της ηπειρωτικής Ευρώπης, των Η.Π.Α., της Αυστραλίας, του Καναδά και της Νότιας Αφρικής, ώθησε τις επιχειρήσεις να δημιουργήσουν παραγωγικές μονάδες στις χώρες αυτές, προκειμένου να διασώσουν τις εξαγωγές τους. Ταυτόχρονα, για να εκμεταλλευτούν την τεχνολογική πρόοδο και να εισάγουν μέσω της τεχνογνωσίας νέες μεθόδους παραγωγής, οι επιχειρήσεις στράφηκαν στην καθετοποίηση των μονάδων παραγωγής τους σε διάφορες χώρες ανάλογα με το είδος παραγωγής και τις δυνατότητες κάθε χώρας. Τέλος, η ανάπτυξη των μέσων επικοινωνίας και μεταφοράς μέσω του ατμόπλοιου και του τηλεγράφου, μείωσε το κόστος μεταφοράς και διευκόλυνε την επικοινωνία με τις απομακρυσμένες περιοχές.

Από τα μέσα του 20^{ου} αιώνα και κυρίως μετά το τέλος του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου, υπήρξε έντονη η ανάγκη άντλησης αμερικανικών κεφαλαίων από τις ευρωπαϊκές χώρες και την Ιαπωνία, προκειμένου να χρηματοδοτηθεί η ανοικοδόμηση μετά τη ζημιά που προκλήθηκε από τον πόλεμο (Moosa Imad A. 2002), γεγονός που συνέβαλε στην αύξηση των αμερικανικών ΑΞΕ. Η σταδιακή ανάπτυξη των χωρών που προήλθε από τη χρηματοδότηση των Η.Π.Α., συνέβαλε κατά τη δεκαετία του 1990 στην αναγνώριση των ωφελειών που προσφέρουν οι ΑΞΕ αλλάζοντας τη γενικότερη συμπεριφορά και αντιμετώπισή τους σε παγκόσμιο επίπεδο. Η φιλελευθεροποίηση των ρυθμίσεων μεταξύ των κρατών (π.χ. κατάργηση των δασμών) οδήγησε σε διασυνοριακές εξαγορές και συγχωνεύσεις, αλλά και στην αλλαγή της πολιτικής των χωρών υποδοχής, οι οποίες προώθησαν τη χρήση κινήτρων και ενίσχυσαν την προστασία των ΑΞΕ. Στα τέλη του 20^{ου} αιώνα, τις μεγαλύτερες ΑΞΕ στον αναπτυσσόμενο κόσμο συγκεντρώνει η Ασία με πρωτοπόρο την Κίνα και ακολουθεί η Λατινική Αμερική.

2.2 Έννοιες – Ορισμός Άμεσων Ξένων Επενδύσεων

Η τάση για παγκοσμιοποίηση, ώθησε τις επιχειρήσεις και τις χώρες προκειμένου να δημιουργήσουν στενότερους οικονομικούς δεσμούς εκτός συνόρων και αλληλεξάρτηση σε όλο τον κόσμο, γεγονός που ενθάρρυνε τη διεύρυνση των δραστηριοτήτων των Πολυεθνικών Επιχειρήσεων (ΠΕ). Υπάρχουν διάφορες μορφές που μπορεί να πάρει η διεθνής επιχειρηματική δραστηριότητα μιας επιχείρησης. Οι βασικότερες από αυτές είναι οι εξής:

1. Εισαγωγές και Εξαγωγές αγαθών ή υπηρεσιών που αποτελούν και την πιο παραδοσιακή και συνήθη διεθνή δραστηριότητα.
2. Licencing, δηλαδή την πώληση της άδειας χρήσης μιας πατέντας ή άλλης εξειδικευμένης τεχνολογικής εισροής ή εισροής τεχνογνωσίας.
3. Franchising, που αναφέρεται στην πώληση του δικαιώματος χρήσης ενός εμπορικού σήματος και ταυτόχρονα την προμήθεια στον αγοραστή ενδιάμεσων και συμπληρωματικών αγαθών και υπηρεσιών (π.χ. marketing, τεχνογνωσία).
4. Ξένες Επενδύσεις Χαρτοφυλακίου, που έχουν τη μορφή της παροχής δανείων στο εξωτερικό ή της κατοχής μετοχών επιχειρήσεων εισηγμένων σε χρηματιστήρια της αλλοδαπής ή της βραχυχρόνιας τραπεζικής τοποθέτησης σε ξένο νόμισμα με στόχο την εκμετάλλευση διαφορετικών αποδόσεων μεταξύ χωρών.

5. Άμεσες Ξένες Επενδύσεις - ΑΞΕ (Foreign Direct Investment – FDI), δηλαδή την ίδρυση θυγατρικών επιχειρήσεων στο εξωτερικό οι οποίες είναι μερικώς ή ολικώς ιδιοκτησία της μητρικής επιχείρησης.

Οι Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ) είναι μία μορφή διεθνοποίησης των οικονομικών μονάδων (Πολυεθνικές Εταιρείες). Μια επιχείρηση η οποία δεν έχει προβεί σε Άμεσες Ξένες Επενδύσεις δεν θεωρείται πολυεθνική, καθώς δεν αρκεί κάποια από τις υπόλοιπες μορφές διεθνούς επιχειρηματικής δραστηριότητας για τον χαρακτηρισμό μιας επιχείρησης ως πολυεθνική. Ειδικότερα, πολυεθνικές επιχειρήσεις (ΠΕ), είναι οι επιχειρήσεις που κατέχουν και ελέγχουν παραγωγικές μονάδες και δραστηριότητες προστιθέμενης αξίας σε περισσότερες από μια χώρες, επηρεάζουν τη διαδικασία και τα κριτήρια λήψης αποφάσεων της θυγατρικής και καθορίζουν τη συμπεριφορά της θυγατρικής με μια σειρά από ζητήματα (επιλογή τεχνολογίας, πηγές πρώτων υλών, κ.α.). Επομένως, απαραίτητα στοιχεία για την ύπαρξη μιας ΠΕ είναι:

- α) Η ύπαρξη παραπάνω από δύο παραγωγικών μονάδων.
- β) Οι παραγωγικές αυτές μονάδες πρέπει να βρίσκονται σε διαφορετικές χώρες.
- γ) Η κατοχή όλου ή μέρους του μετοχικού κεφαλαίου μιας τουλάχιστον θυγατρικής επιχείρησης που είναι στην αλλοδαπή.
- δ) Ο έλεγχος μιας τουλάχιστον θυγατρικής επιχείρησης που είναι στην αλλοδαπή.

Οι Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (ΑΞΕ) δίνουν τη δυνατότητα στην οικονομία υποδοχής να ενισχύει τις συνολικές της επενδύσεις σε βαθμό μεγαλύτερο από αυτόν που επιτρέπουν οι εγχώριες αποταμιεύσεις, γι' αυτό και θεωρούνται η κινητήρια δύναμη της ανάπτυξης μιας οικονομίας. Η επιδίωξη των χωρών για προσέλκυση ΑΞΕ, έχει συνδεθεί με την προσδοκία αύξησης του ΑΕΠ, της απασχόλησης, τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της εγχώριας επιχειρηματικότητας, τη μεταφορά της τεχνογνωσίας και τη διάχυση της τεχνολογίας και επομένως την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη και ευημερία.

Σχετικά με τον ορισμό της, Άμεση Ξένη Επένδυση (Foreign Direct Investment) ονομάζεται η μακροπρόθεσμη επένδυση σε επιχείρηση της αγοράς μιας Χώρας, από επενδυτή φυσικό ή νομικό πρόσωπο του οποίου η έδρα βρίσκεται στην αγορά ξένης χώρας. Η επένδυση γίνεται με πρωταρχικό στόχο την δυνατότητα ελέγχου του management της εγχώριας επιχείρησης, από αυτή που πραγματοποιεί την επένδυση. Πρόκειται για κινήσεις κεφαλαίων που επιτρέπουν, είτε τη δημιουργία μίας μονάδας παραγωγής στο εξωτερικό, είτε την εξαγορά μίας υπάρχουσας μονάδας στο εξωτερικό. Επομένως, η μητρική επιχείρηση

πρέπει να επηρεάζει τη διαδικασία και τα κριτήρια λήψης αποφάσεων της θυγατρικής και να καθορίζει τη συμπεριφορά της θυγατρικής σε μια σειρά από ζητήματα, όπως την επιλογή της τεχνολογίας, τις πηγές των πρώτων υλών κ.λ.π. και γενικότερα, η μητρική επιχείρηση να έχει τον έλεγχο της θυγατρικής επιχείρησης που δημιουργείται μέσω των ΑΞΕ.

Ο ΟΟΣΑ (1996) και το ΔΝΤ(1993), ορίζουν ως άμεση επένδυση τη κεφαλαιουχική ροή σε μια οικονομία η οποία συνδέεται με τη δυνατότητα του επενδυτή να επηρεάζει τις αποφάσεις της διοίκησης της εταιρείας. Συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι «Οι ΑΞΕ απεικονίζουν τον αντικειμενικό σκοπό απόκτησης τελικού ενδιαφέροντος από μια οντότητα (φυσική ή νομική) μιας χώρας (άμεσος επενδυτής) σε μια οντότητα η οποία ανήκει σε μια διαφορετική χώρα. Το τελικό ενδιαφέρον συνεπάγεται την ύπαρξη μιας μακροχρόνιας σχέσης μεταξύ του άμεσου επενδυτή και της επιχείρησης και ενός σημαντικού βαθμού επίδρασης στη διοίκηση της επιχείρησης».

Για να γίνει πιο συγκεκριμένος ο παραπάνω γενικός ορισμός, ο ΟΟΣΑ προχώρησε στην εξειδίκευσή του ορίζοντας πως για να θεωρηθεί μια επένδυση ως άμεση ξένη επένδυση, πρέπει ο επενδυτής να αποκτά τουλάχιστον το 10% του μετοχικού κεφαλαίου μίας επιχείρησης σε άλλη χώρα, καθώς ποσοστό μικρότερο του 10% του μετοχικού κεφαλαίου θεωρείται επένδυση χαρτοφυλακίου.

Σύμφωνα με τον ορισμό που χρησιμοποιεί η UNCTAD(2004), ως Άμεση Ξένη Επένδυση ορίζεται μια επένδυση που μπορεί να αναληφθεί από άτομα ή επιχειρήσεις και περιλαμβάνει μια μακροπρόθεσμη σχέση, απεικονίζει ένα μόνιμο ενδιαφέρον και έλεγχο μιας δευτερεύουσας οντότητας σε μια οικονομία (ξένος άμεσος επενδυτής ή μητρική επιχείρηση). Η οικονομία αυτή πρέπει να είναι διαφορετική από αυτή του άμεσου ξένου επενδυτή (ξένη επιχείρηση άμεσης επένδυσης ή επιχείρηση θυγατρικών της ξένης θυγατρικής). Ο επενδυτής ασκεί ένα σημαντικό βαθμό επιρροής στη διαχείριση της επιχείρησης που εδρεύει στην άλλη οικονομία και η επένδυση περιλαμβάνει και την αρχική συναλλαγή μεταξύ των δύο οντοτήτων, αλλά και όλων των επόμενων συναλλαγών μεταξύ τους και μεταξύ των ξένων θυγατρικών, συγχωνευμένων και μη.

Σύμφωνα με τον Κυρκιλή (2002), οι ΑΞΕ θεωρούνται μια δέσμη εισροών η οποία περιλαμβάνει μεταφορά εκτός των εθνικών συνόρων ενός πακέτου παραγωγικών πόρων - εισροών. Οι εισροές αυτές είναι είτε υλικές όπως μετοχικό κεφάλαιο, εξοπλισμός, ενδιάμεσες και πρώτες ύλες, είτε άυλες όπως τεχνογνωσία οργάνωσης της παραγωγής, ποιοτικού ελέγχου, marketing. Η μεταφορά αυτών των πόρων συμβαίνει μεταξύ δύο επιχειρήσεων που

συνδέονται μεταξύ τους με σχέση ιδιοκτησίας και οι πόροι αυτοί συντελούν σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη και μεγέθυνση των επιχειρήσεων αλλά και κατ' επέκταση των χωρών, δημιουργώντας οικονομίες κλίμακας στην παραγωγή.

2.3 Βασικοί τύποι Άμεσων Ξένων Επενδύσεων

Οι ΑΞΕ μιας επιχείρησης μπορούν να πραγματοποιηθούν είτε μέσω συγχωνεύσεων και εξαγορών, είτε μέσω της δημιουργίας θυγατρικών επιχειρήσεων στην αλλοδαπή. Οι επιχειρήσεις που έχουν κάποιο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα όπως η τεχνογνωσία ή κάποιο ισχυρό εμπορικό σήμα, μπορούν να το διατηρήσουν καλύτερα εγκαθιστώντας στο εξωτερικό παραγωγική ή εμπορική δραστηριότητα. Έτσι έχουν τη δυνατότητα να πετύχουν τη μείωση του κόστους διανομής των προϊόντων τους ή να αποφύγουν κάποιους πιθανούς περιορισμούς που θέτουν οι κυβερνήσεις των χωρών υποδοχής στις εισαγωγές.

2.3.1 Οριζόντιες και Κάθετες Άμεσες Ξένες Επενδύσεις

Ανάλογα με τη μορφή που θα λάβουν οι επενδύσεις μπορούν να διακριθούν σε οριζόντιες και κάθετες, γεγονός που βοηθά στη διεύρυνση των κινήτρων και των κριτηρίων βάσει των οποίων πραγματοποιείται μια επένδυση.

A. Οριζόντιες Επενδύσεις

Οριζόντια επένδυση στο εξωτερικό συντελείται όταν η θυγατρική μπορεί να επαναλάβει την παραγωγική διαδικασία της εγχώριας επιχείρησης στο εξωτερικό. Με άλλα λόγια, στοχεύει στην εξυπηρέτηση της αγοράς όπου λειτουργεί με παρεμφερείς δραστηριότητες, μέσω της μεταφοράς και αντιγραφής της παραγωγικής διαδικασίας. Επιπλέον, λαμβάνει χώρα έτσι ώστε να αποφευχθούν οι δασμοί και οι ποσοτώσεις, αλλά και γενικότερα όταν η παραγωγή του προϊόντος σε μια χώρα είναι πιο επικερδής, απ' ό,τι η εξαγωγή του προϊόντος σε αυτή (Σαλαβόπουλος, 2006).

Το βασικότερο κίνητρο των επιχειρήσεων για οριζόντιες επενδύσεις, σχετίζεται με το κόστος του διεθνούς εμπορίου και τα εμπόδια στο ελεύθερο εμπόριο. Για να αποφευχθεί το κόστος μεταφοράς αλλά και κόστη (π.χ. δασμοί) ή εμπόδια που σχετίζονται με τις εξαγωγές, μια πολυεθνική επιχείρηση δημιουργεί μια θυγατρική εταιρεία στο εξωτερικό, μέσω της οποίας αναπαράγει την παραγωγική της διαδικασία και εξυπηρετεί αυτήν την αγορά με μικρότερο κόστος.

Προκειμένου να είναι συμφέρουσα αυτή η επένδυση, πρέπει η αγορά του εξωτερικού να είναι αρκετά μεγάλη, ώστε να δικαιολογείται η ανάληψη του σταθερού κόστους παραγωγής στο εξωτερικό. Σε διαφορετική περίπτωση, ενδεχομένως να συμφέρει την επιχείρηση να προβαίνει σε εξαγωγές των προϊόντων της. Επομένως, το σημαντικότερο ρόλο στην απόφαση των επιχειρήσεων για οριζόντιες επενδύσεις, διαδραματίζει το κόστος των εξαγωγών και το κόστος μεταφοράς και όχι το κόστος παραγωγής. Αυτός είναι και ο λόγος όπου οι οριζόντιες επενδύσεις πραγματοποιούνται κυρίως σε ανεπτυγμένες οικονομίες, καθώς τα παραγόμενα προϊόντα τοποθετούνται και διανέμονται κοντά σε μια μεγάλη αγορά που η πολυεθνική στοχεύει να εισχωρήσει.

B. Κάθετες Επενδύσεις

Κάθετης μορφής άμεση ξένη επένδυση, συντελείται όταν πραγματοποιείται η μεταποίηση μιας παραγωγικής εισροής ή ενός εξαρτήματος το οποίο θα χρησιμοποιηθεί ως εισροή από άλλη μονάδα παραγωγής. Επομένως, πραγματοποιούνται βάσει του κριτηρίου του ελάχιστου κόστους, καθώς ειδικότερα για τις επιχειρήσεις εντάσεως εργασίας το φθινό εργατικό κόστος αποτελεί το σημαντικότερο κριτήριο για την απόφαση λήψης μιας άμεσης ξένης επένδυσης (Σαλαβόπουλος, 2006). Με άλλα λόγια, με την κάθετη ξένη επένδυση η θυγατρική ασχολείται με ένα μόνο μέρος της παραγωγικής διαδικασίας της μητρικής εταιρείας.

Το βασικότερο κίνητρο για τις κάθετες ξένες επενδύσεις σχετίζεται με το κόστος παραγωγής. Ανάλογα με τα πλεονεκτήματα των διάφορων χωρών, οι πολυεθνικές εταιρείες αποφασίζουν που θα τοποθετήσουν τα διάφορα στάδια παραγωγής, κάτι που επηρεάζεται από το εάν το στάδιο της παραγωγής είναι εντάσεως κεφαλαίου και ειδικευμένης εργασίας ή εντάσεως ανειδίκευτης εργασίας. Έτσι όταν πρόκειται για διεργασίες εντάσεως εργασίας (παραγωγή εξαρτημάτων, συναρμολόγηση, κ.α.), οι διαδικασίες υλοποιούνται σε χώρες με χαμηλό εργατικό κόστος. Αντιθέτως, οι διαδικασίες εντάσεως κεφαλαίου ή όσες απαιτούν εξειδικευμένη εργασία (έρευνα, σχεδιασμός, πωλήσεις, κ.α.), υλοποιούνται στη χώρα προέλευσης της μητρικής ή σε άλλη ανεπτυγμένη οικονομία όπου υπάρχει επάρκεια κεφαλαίου και εξειδικευμένο προσωπικό (Γ. Αλογοσκούφης, διάλεξη Διεθνής Οικονομική).

Η καθετοποίηση της παραγωγής των πολυεθνικών επιχειρήσεων, μπορεί να λάβει τη μορφή είτε της ενδιάμεσης παραγωγής στο εξωτερικό μέσω θυγατρικών (offshoring), είτε τη μορφή προμήθειας από εξειδικευμένους προμηθευτές στο εξωτερικό (outsourcing). Στην πρώτη περίπτωση (offshoring), η μητρική εταιρεία αναλαμβάνει να διασφαλίσει μικρότερο

μεταβλητό κόστος παραγωγής για τη συγκεκριμένη παραγωγική διαδικασία και η θυγατρική εταιρεία παράγει αποκλειστικά για τη μητρική εταιρεία. Στη δεύτερη περίπτωση (outsourcing), η μητρική εταιρεία δεν αναλαμβάνει το σταθερό κόστος παραγωγής και μάλιστα μειώνει και το μεταβλητό της κόστος για το συγκεκριμένο παραγόμενο προϊόν, καθώς η προμήθεια γίνεται από τρίτες εταιρείες οι οποίες παράγουν για λογαριασμό της πολυεθνικής ή και άλλων πολυεθνικών. Γενικά, οι πολυεθνικές εταιρείες επιλέγουν και τις δύο μορφές καθετοποίησης στο εξωτερικό. Αν μια εταιρεία επιλέξει την πρώτη ή τη δεύτερη περίπτωση, οφείλεται σε πολλούς παράγοντες οι οποίοι σχετίζονται με τις οικονομίες κλίμακας που μπορεί να προκύψουν ή όχι από τη συγκεκριμένη παραγωγική διαδικασία, το μέγεθος – όγκο της παραγωγής της, την εξειδίκευσή της στη συγκεκριμένη παραγωγή, κ.α.

2.3.2 Τύποι ΑΞΕ με βάση το σκοπό πραγματοποίησής τους

Οι ΑΞΕ ανάλογα με το σκοπό για τον οποίο πραγματοποιούνται, αλλά και τη στρατηγική που επιθυμούν να ακολουθήσουν οι εταιρείες προκειμένου να επεκτείνουν την παραγωγική τους δραστηριότητα και να ενισχύσουν την παρουσία τους στη διεθνή αγορά, δύναται να διακριθούν σε επιπλέον τέσσερις βασικούς τύπους:

1. Επενδύσεις προς αναζήτηση νέων αγορών (market seeking investments)

Αυτός ο τύπος επένδυσης αποτελεί και την πιο συνήθη στρατηγική των πολυεθνικών εταιρειών. Στόχος της εταιρείας είναι να αποκτήσει παρουσία σε μια αγορά καθώς και στις γειτονικές αυτής, ξεπερνώντας κατ' αυτόν τον τρόπο τυχόν περιορισμούς στις εισαγωγές ξένων αγαθών και αυξάνοντας την εγχώρια παραγωγή. Τα κίνητρα που ωθούν τις επιχειρήσεις σε επενδύσεις αυτή της μορφής είναι τέσσερα: α) η εγκατάσταση παραγωγικών μονάδων στο εξωτερικό πελατών και προμηθευτών, με αποτέλεσμα η εταιρεία να πρέπει να τους ακολουθήσει προκειμένου να μην χάσει την πελατεία της, β) η προσαρμογή των προϊόντων στα εγχώρια καταναλωτικά πρότυπα της χώρας υποδοχής προκειμένου να καταστούν ανταγωνιστικά, γ) η ελαχιστοποίηση του κόστους μεταφοράς των προϊόντων λόγω απόστασης ή δασμών και δ) η στρατηγική επιλογή των επιχειρήσεων να έχουν παρουσία σε χώρες όπου υπάρχουν ανταγωνίστριες εταιρείες.

2. Επενδύσεις προς αναζήτηση πλουτοπαραγωγικών πόρων (resource seeking / cost reducing investment)

Στόχος αυτών των επενδύσεων είναι η εκμετάλλευση πλουτοπαραγωγικών πόρων που δεν υπάρχουν στη χώρα προέλευσης, με χαμηλό κόστος. Τέτοιου είδους πόροι είναι α) οι φυσικοί

πόροι όπως το πετρέλαιο, ο χαλκός καθώς και αγροτικά προϊόντα όπως καφές, μπανάνες, κ.α., β) η εξεύρεση φθηνής ανειδίκευτης εργασίας που μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην παραγωγή και γ) η εύρεση τεχνολογικών και διαχειριστικών δεξιοτήτων που χρησιμοποιούνται κυρίως στον τομέα των υπηρεσιών.

3. Επενδύσεις προς αναζήτηση αποδοτικότητας (efficiency seeking)

Στόχος των συγκεκριμένων επενδύσεων είναι η αναδιάρθρωση και η επέκταση των δράσεων της εταιρείας ώστε να αυξηθεί η αποδοτικότητα και η ανταγωνιστικότητάς της.

4. Επενδύσεις προς αναζήτηση στρατηγικών πόρων ή ικανοτήτων (strategic asset seeking)

Οι επενδύσεις αυτές πραγματοποιούνται συνήθως από επιχειρήσεις που ασχολούνται με κλάδους υψηλής τεχνολογίας. Συνάπτοντας στρατηγικές συμμαχίες ή μέσω της εξαγοράς επιχειρήσεων σε άλλες χώρες και αξιοποιώντας τους πόρους και την τεχνογνωσία των εταιρειών που απορροφούν καθώς και το δίκτυο διανομής, οι πολυεθνικές εταιρείες ενισχύουν την παρουσία και τη θέση τους σε διεθνές επίπεδο έναντι των ανταγωνιστών τους.

2.4 Τρόποι πραγματοποίησης Άμεσων Ξένων Επενδύσεων

Η διεθνοποίηση και ο τρόπος συμμετοχής των επιχειρήσεων στη χώρα υποδοχής μέσω των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων, όπως αναφέρεται και στη διεθνή βιβλιογραφία (βλέπε Μπιτζένη 2014 και Dicken 2007), μπορεί να πραγματοποιηθεί με αρκετούς τρόπους. Ως προς το είδος και τη μορφή που λαμβάνουν, οι ΑΞΕ μπορούν να χωριστούν στις κάτωθι κατηγορίες:

1. Νέα Επένδυση (Greenfield Investment). Πρόκειται για επενδύσεις που πραγματοποιούν οι επιχειρήσεις με τη δημιουργία νέων οικονομικών οντοτήτων εξολοκλήρου από την αρχή, αγοράζοντας νέες εκτάσεις, κατασκευάζοντας κτιριακές εγκαταστάσεις και αγοράζοντας νέο μηχανολογικό εξοπλισμό. Με αυτόν τον τρόπο δημιουργείται νέο κεφάλαιο.
2. Επένδυση Brownfield. Αναφέρεται στην απόκτηση μιας υπάρχουσας επιχείρησης η οποία διαθέτει κτιριακές εγκαταστάσεις. Μετέπειτα αξιοποιεί τις υφιστάμενες εγκαταστάσεις πραγματοποιώντας τη μετατροπή, την επέκταση και την ανάπτυξή τους σε μια νέα παραγωγική μονάδα.
3. Συγχωνεύσεις (Mergers). Πρόκειται για την ένωση δύο ή περισσότερων εταιριών επί ίσοις όροις. Οι δύο εταιρίες μέσω μιας αμοιβαίας συμφωνίας μετατρέπονται ουσιαστικά σε μία ενιαία νομική οντότητα που συνδυάζει τα περιουσιακά στοιχεία, τις

διαδικασίες και τους πόρους των δύο εταιρειών. Αυτή η διαδικασία γίνεται με τους μετόχους να παραχωρούν τις μετοχές των εταιριών προ της συγχώνευσης, σε αντάλλαγμα μετοχών της νεοϊδρυθείσας εταιρίας.

4. Εξαγορές (Acquisitions). Εξαγορά είναι η εταιρική πράξη όπου μια εταιρία αγοράζει τα περιουσιακά στοιχεία / μετοχές μιας εταιρίας-στόχου προκειμένου να αναλάβει τον έλεγχο της. Οι εξαγορές αποτελούν συχνά μέρος της στρατηγικής ανάπτυξης μιας εταιρείας όταν θεωρείται πιο συμφέρον να αναλάβει τη λειτουργία μιας υπάρχουσας επιχείρησης αντί να ιδρύσει μία από την αρχή. Συνήθως η εταιρία-αγοραστής προσφέρει ένα premium επί της τιμής της αγοραίας αξίας (τιμή μετοχής) της εταιρίας-στόχου, προκειμένου να δελεάσει τους μετόχους να πωλήσουν τις μετοχές τους. Οι εξαγορές γίνονται είτε με μετρητά, είτε με ανταλλαγή μετοχών της αγοράστριας εταιρίας είτε είναι ένας συνδυασμός και των δύο. Για την εξαγορά μιας επιχείρησης αρκεί η κατοχή τουλάχιστον του 50% των μετοχών με δικαίωμα ψήφου, συν μία. Στην περίπτωση της εξαγοράς δύναται να λειτουργούν ως νομικές οντότητες και οι δύο εταιρείες ξεχωριστά.
5. Θυγατρική αποκλειστικής ιδιοκτησίας ή Υποκατάστημα (Wholly Owned Subsidiary). Η επιχείρηση ιδρύει μια νέα επιχείρηση στην ξένη χώρα (greenfield strategy) ή εξαγοράζει μια υφιστάμενη επιχείρηση (acquisition strategy), κατέχοντας τον πλήρη έλεγχο. Τα πλεονεκτήματα αυτού του τύπου επένδυσης είναι πως μητρική εταιρεία διατηρεί το διοικητικό έλεγχο της θυγατρικής, διαχειρίζεται το σύνολο των κερδών της, έχει τη δυνατότητα να εξειδικεύσει και να διαφοροποιήσει τα παραγόμενα προϊόντα της ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των καταναλωτών της τοπικής αγοράς και επιτυγχάνει οικονομίες κλίμακας λόγω της αύξησης του συνολικού όγκου παραγωγής του ομίλου. Τα μειονεκτήματα είναι πως η μητρική επιχείρηση επιβαρύνεται με το σύνολο του οικονομικού κόστους του εγχειρήματος αναλαμβάνοντας όλους τους κινδύνους καθώς και ότι χαρακτηρίζεται ως ξένη, γεγονός που μπορεί να επιδράσει αρνητικά στην κοινή γνώμη, την κυβέρνηση και τις δημόσιες υπηρεσίες.
6. Κοινοπραξία (Join Venture). Είναι το αποτέλεσμα της συνεργασίας δύο ή περισσότερων φυσικών ή νομικών προσώπων για τη δημιουργία μιας νέας επιχείρησης ή για την εξαγορά μιας ήδη υπάρχουσας, με κοινό σκοπό συνήθως να επιτύχουν το καλύτερο δυνατό οικονομικό αποτέλεσμα. Πρόκειται για την πιο δημοφιλή μορφή

συμφωνίας που υπάρχει αυτή τη στιγμή στον επιχειρηματικό κόσμο, καθώς έχει τη μορφή μιας βραχυπρόθεσμης συνεργασίας, στην οποία τα πρόσωπα αναλαμβάνουν από κοινού μια συναλλαγή για το αμοιβαίο κέρδος, κατορθώνοντας έτσι να ελαχιστοποιήσουν τον κίνδυνο που περιλαμβάνει. Οι εταίροι συνεισφέρουν κεφάλαια, ανθρώπινο δυναμικό, τεχνολογία και τεχνογνωσία, ενώ συνήθως συνεισφέρουν τον παραγωγικό συντελεστή στον οποίο υπερτερούν σε σχέση με τους υπόλοιπους εταίρους. Παρόλα αυτά διατηρούν τη νομική τους προσωπικότητα, ενώ κανένα από τα εμπλεκόμενα μέρη δεν έχει τον απόλυτο έλεγχο ώστε να εφαρμόσει τη δική του στρατηγική, με αποτέλεσμα σε αρκετές περιπτώσεις να υπάρχουν διαφωνίες που τελικά οδηγούν στη διάλυσή της .

7. Μερική εξαγορά (Partial Acquisition). Η επιχείρηση αποκτά μέρος των μετοχών μιας τοπικής επιχείρησης με την οποία συνεργάζεται μέσω της μεταφοράς τεχνολογίας και τεχνογνωσίας, συμφωνιών αμοιβαίας διανομής των προϊόντων τους κ.λ.π. Η μορφή της συνεργασίας των δύο επιχειρήσεων εξαρτάται από τη συμφωνία στην οποία θα καταλήξουν. Μπορεί να είναι αμοιβαία όπου ανταλλάσσουν πακέτα μετοχών με σκοπό τη συνεργασία που θα αποβεί κερδοφόρα και για τις δύο ή ανάλογα με το ποσοστό που εξαγοράζει η εταιρεία χαρακτηρίζεται ως μέτοχος πλειοψηφίας ή μειοψηφίας και έχει δικαίωμα να διορίζει ένα μέρος των μελών του διοικητικού συμβουλίου της τοπικής επιχείρησης. Τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα αυτής της μορφής ταυτίζονται, με μικρές διαφοροποιήσεις με αυτά των κοινοπραξιών. Πρέπει να τονίσουμε ότι αυτή η μορφή στα πλαίσια των ΑΞΕ που αναλαμβάνουν αλλοδαποί επενδυτικοί φορείς είναι η πλέον διαδεδομένη και συνήθης, διότι συνδυάζει πολλά από τα πλεονεκτήματα όλων των υπόλοιπων μορφών ΑΞΕ χωρίς όμως να παρουσιάζει σοβαρά μειονεκτήματα.
8. Υπεράκτια Επιχείρηση (Off Shore Company). Η μητρική εταιρεία ιδρύει μια νέα επιχείρηση στην αλλοδαπή, σε χώρα η οποία αποτελεί οικονομικό κέντρο με ένα πολύ χαμηλό επίπεδο φόρων, που συνήθως βρίσκεται κυρίως σε νησιά και συχνά παρομοιάζονται ως «φορολογικοί παράδεισοι». Ο κύριος σκοπός της ίδρυσής της είναι οι εταιρείες να πετύχουν το μικρότερο δυνατό κόστος φορολόγησης των διεθνών δραστηριοτήτων τους. Οι περισσότερες πολυεθνικές εταιρείες έχουν ιδρύσει offshore εταιρείες σε χώρες με ηπιότερο φορολογικό καθεστώς, για μια πιο αποδεκτή φορολόγηση των κερδών τους.

2.5 Λόγοι πραγματοποίησης Άμεσων Ξένων Επενδύσεων

Οι λόγοι – κίνητρα για την πραγματοποίηση Άμεσων Ξένων Επενδύσεων εξαρτώνται από το στρατηγικό σχεδιασμό της κάθε εταιρείας, την οικονομική της κατάσταση, τις κινήσεις των ανταγωνιστών της, αλλά και από τον κλάδο στον οποίο δραστηριοποιείται. Οι κυριότεροι λόγοι που οδηγούν μια εταιρεία σε μια τέτοια απόφαση είναι κυρίως οι εξής :

- **Μείωση κόστους λειτουργίας.** Μια εταιρεία μπορεί να επενδύσει σε μια χώρα με μικρότερο κόστος παραγωγής π.χ. φθηνότερα εργατικά χέρια. Εκτός όμως από αυτό μπορεί να επενδύσει για να έχει άμεση πρόσβαση σε παραγωγικούς πόρους τους οποίους μέχρι πρότινος εισήγαγε από ξένους προμηθευτές και να μειώσει έτσι το κόστος παραγωγής.
- **Επιβίωση από τον ανταγωνισμό.** Πολλές εταιρείες λόγω του έντονου εσωτερικού ανταγωνισμού αναγκάζονται να επενδύσουν σε ξένες αγορές όπου ο ανταγωνισμός δεν είναι τόσο μεγάλος (όπως συμβαίνει με τις αγορές των βαλκανικών χωρών) ώστε να αυξήσουν τις πωλήσεις και τα κέρδη τους και να αντισταθμίσουν το πιθανό χαμένο μερίδιο αγοράς στην πατρίδα τους.
- **Στρατηγική ανάπτυξης.** Όταν μια εταιρεία θέλει να αναπτυχθεί περισσότερο, αλλά η ντόπια αγορά είναι κορεσμένη αναζητά νέες αγορές για να κατακτήσει εκεί ένα υψηλό μερίδιο αγοράς ιδίως όταν στη χώρα επένδυσης υπάρχει ανικανοποίητη ζήτηση. Μπορεί ακόμη κάποια επιχείρηση να αναλάβει μια ξένη επένδυση σε μια αγορά όπου καμία ξένη επιχείρηση του κλάδου της δεν έχει αναλάβει δραστηριότητα (first mover).
- **Εκμετάλλευση κινήτρων στη χώρα υποδοχής.** Πολλές χώρες, προσπαθώντας να προσελκύσουν ξένες επενδύσεις και κεφάλαια παρέχουν σημαντικά κίνητρα για επένδυση. Τέτοια μπορεί να είναι η χαμηλή φορολογία και διάφορες επιδοτήσεις και επιχορηγήσεις που δίνονται από τις κυβερνήσεις των χωρών αυτών.
- **Η έλλειψη υποδομής σε μια ξένη χώρα.** Πολλές εταιρείες επενδύουν σε χώρες όπου ο κλάδος στον οποίο δραστηριοποιούνται δεν είναι ανεπτυγμένος. Δεν είναι τυχαίο ότι ο ελληνικός κλάδος με τις περισσότερες επενδύσεις στα Βαλκάνια είναι αυτός των τραπεζών, καθώς βρήκαν χώρες με ελάχιστα ως καθόλου ανεπτυγμένο χρηματοπιστωτικό σύστημα.
- **Η ολοκλήρωση της παραγωγικής διαδικασίας.** Μια επιχείρηση μπορεί να επιλέξει διαμέσου των επενδύσεων στο εξωτερικό την οριζόντια ή την κάθετη ολοκλήρωση της. Επιχειρήσεις που έχουν κάποιο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα όπως η τεχνογνωσία ή κάποιο ισχυρό εμπορικό σήμα μπορούν καλύτερα να το διατηρήσουν εγκαθιστώντας στο εξωτερικό

παραγωγική ή εμπορική δραστηριότητα. Έτσι μπορεί να πετύχει τη μείωση του κόστους διανομής των προϊόντων της ή να αποφύγει κάποιους πιθανούς περιορισμούς που θέτουν οι κυβερνήσεις στις εισαγωγές.

2.6 Παράγοντες που επηρεάζουν την πραγματοποίηση Άμεσων Ξένων Επενδύσεων

Ο John Dunning (1970) ανέπτυξε το εκλεκτικό υπόδειγμα επιδιώκοντας να εξηγήσει τη διαδικασία διείσδυσης της επιχείρησης στις διεθνείς αγορές, έως την πλήρη παραγωγή σε χώρα του εξωτερικού. Πρόκειται για ένα γενικό πλαίσιο για την έκταση και το σχέδιο της ξένης ιδιοκτησίας παραγωγής που αναλαμβάνεται από τις επιχειρήσεις μιας χώρας και επίσης αυτή της εσωτερικής παραγωγής που είναι κύριας από τις ξένες επιχειρήσεις, για τον προσδιορισμό της ικανότητας και της πρόθεσης των επιχειρήσεων να αναλάβουν μια άμεση ξένη επένδυση.

Σύμφωνα με το εκλεκτικό υπόδειγμα, οι πολυεθνικές επιχειρήσεις εκμεταλλεύονται τα ανταγωνιστικά τους πλεονεκτήματα έναντι των ανταγωνιστών τους με σκοπό να αναπτύξουν παραγωγική δραστηριότητα σε περιοχές που είναι ελκυστικές λόγω αυτών των πλεονεκτημάτων. Το υπόδειγμα είναι διεθνώς και ευρέως γνωστό ως OLI, όπου τα αντίστοιχα γράμματα αποτελούν τα ακρωνύμια τριών κατηγοριών παραγόντων οι οποίοι υποκινούν τη διεθνή παραγωγή. Οι πιο επιτυχημένες επιχειρήσεις σύμφωνα με τον Dunning, δεν είναι αυτές οι οποίες κατέχουν σημαντικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, αλλά αυτές οι οποίες συνδυάζουν πλεονεκτήματα ιδιοκτησίας (Ownership advantages), χωρικούς παράγοντες (Location factors) και παράγοντες εσωτερίκευσης (Internalization) σε μια ξένη χώρα, ώστε να εκμεταλλευτούν οικονομίες κλίμακας.

1. Πλεονεκτήματα Ιδιοκτησίας τύπου O (Ownership Advantages)

Αναφέρονται στο ανταγωνιστικό πλεονέκτημα που έχει μια επιχείρηση, που πηγάζει από την κατοχή κάποιου παραγωγικού συντελεστή που της επιτρέπει τον επιτυχή ανταγωνισμό στις διεθνείς αγορές. Ουσιαστικά, πρόκειται για υλικά ή άυλα περιουσιακά στοιχεία που είναι αποτέλεσμα συσσωρευμένης γνώσης, συνεχών βελτιώσεων και καινοτομιών – καινοτομιών, όπως μία συγκεκριμένη τεχνογνωσία, διοικητική δομή, επωνυμία ή οτιδήποτε προσδίδει στην εταιρία κάποιο βαθμό μονοπωλιακής δύναμης που της επιτρέπει να είναι σε θέση να ανταγωνιστεί με επιτυχία στις διεθνείς αγορές. Όσο ισχυρότερα είναι τα

ιδιοκτησιακά πλεονεκτήματα, τόσο μεγαλύτερη είναι η ροπή της επιχείρησης προς τη διεθνοποίηση.

2. Πλεονεκτήματα Τοποθεσίας τύπου L (Location Advantages)

Πρόκειται για πλεονεκτήματα αποκλειστικά κατεχόμενα από τη χώρα υποδοχής – εγκατάστασης της ΑΞΕ. Τέτοια χαρακτηριστικά είναι τα κεφάλαια που συνδέονται με την ξένη χώρα, όπως η διαθεσιμότητα και το κόστος των φυσικών πόρων, η διαθεσιμότητα, το κόστος και η εκπαίδευση του ανθρώπινου δυναμικού, οι εμπορικοί περιορισμοί, οι κυβερνητικές πολιτικές, το μέγεθος της αγοράς και η ανάπτυξή της, η πολιτική φορολόγησης, η ύπαρξη συγκεκριμένων παραγωγικών εισροών που είναι κρίσιμες για την παραγωγή, η ενέργεια, η εγγύτητα σε άλλες αγορές κτλ.

3. Πλεονεκτήματα Εσωτερικοποίησης τύπου I (Internalization Advantages)

Η επίδραση της εσωτερικοποίησης καθορίζει το γιατί οι πολυεθνικές προτιμούν την υλοποίηση ΑΞΕ παρά την άδεια παραγωγής ή τις εξαγωγές. Είναι τα οριακά οφέλη που αποκομίζει από την εσωτερική χρήση ειδικών εταιρικών της κεφαλαίων παρά από την πώληση των δικαιωμάτων για τη χρήση τους στις εξωτερικές αγορές ή σε εξωτερικούς συνεργάτες, αποφεύγοντας με αυτόν τον τρόπο το κόστος και την ανεπάρκεια της αγοράς για την ανάληψη ορισμένων τύπων συναλλαγών. Η επένδυση πραγματοποιείται έξω από την χώρα εγκατάστασης της επιχείρησης που επενδύει, αλλά μέσα στην επιχείρηση που επενδύει. Ο έλεγχος της χρήσης των πόρων μεταφέρεται και παραμένει στον επενδυτή (Dunning, 1993). Είναι πλεονεκτήματα που πηγάζουν από την ενδο-επιχειρησιακή ολοκλήρωση των αγορών και αφορούν τη σχέση ανάμεσα στη μητρική και τη θυγατρική εταιρία και το κόστος συναλλαγών. Έτσι λοιπόν έχουμε μεταφορά τεχνολογίας, τεχνογνωσίας και εμπειρίας στη θυγατρική εταιρεία, μειώνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο το κόστος ως αποτέλεσμα των οικονομιών κλίμακας που δημιουργούνται από τον εξορθολογισμό της οργάνωσης και λειτουργίας της πολυεθνικής.

Σύμφωνα με την παραπάνω κατηγοριοποίηση των πλεονεκτημάτων, ο Κυρκιλής (2002) εξηγεί πως προκύπτει η πραγματοποίηση των ΑΞΕ διαδοχικά. Αρχικά η εταιρεία πρέπει να κατέχει ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα έναντι άλλων επιχειρήσεων που λειτουργούν στην προς επένδυση αγορά, έπειτα επιλέγει βάσει των πλεονεκτημάτων τύπου I τον τύπο επένδυσης που θα πραγματοποιήσει και τέλος επιλέγει τον τόπο που θα επενδύσει βάσει του πλεονεκτήματος τύπου L.

Πίνακας 2.1

Κριτήρια επιλογής μεταξύ διαφόρων μορφών διεθνοποίησης

Τύπος Διεθνοποίησης	Πλεονεκτήματα		
	τύπου O	τύπου I	τύπου L
ΑΞΕ	Ναι	Ναι	Ναι
Licensing	Ναι	Όχι	Όχι
Διεθνές εμπόριο	Ναι	Ναι	Όχι

Πηγή: Άμεσες Ξένες Επενδύσεις, Δημήτρης Κυρκιλής, Εκδόσεις Κριτική 2002

Από τον παραπάνω πίνακα 2.1 προκύπτει ότι όταν υφίστανται συνδυαστικά και οι τρεις τύποι πλεονεκτημάτων (O-L-I), είναι προς το συμφέρον της επιχείρησης να αναλάβει την πραγματοποίηση ΑΞΕ. Σε περίπτωση που υπάρχουν πλεονεκτήματα μόνο τύπου O και τύπου I η εταιρεία έχει όφελος να ασχοληθεί με το διεθνές εμπόριο, ενώ αν υπάρχει μόνο το πλεονέκτημα τύπου O η εταιρεία έχει όφελος να επιλέξει το licensing.

Σε συνδυασμό με το εκλεκτικό υπόδειγμα, οι επιχειρήσεις προκειμένου να καταλήξουν στην τελική απόφαση σχετικά με την πραγματοποίηση μιας ΑΞΕ, λαμβάνουν σοβαρά υπόψη τους και τους παράγοντες εκείνους που επηρεάζουν γενικότερα τις εισροές ΑΞΕ. Οι κρισιμότεροι προσδιοριστικοί παράγοντες που επηρεάζουν τα κριτήρια ανάληψης Άμεσων Ξένων Επενδύσεων, είναι οι κάτωθι:

- **Μέγεθος της εγχώριας αγοράς:** Το μέγεθος και οι προοπτικές της εγχώριας αγοράς αποτελούν πολύ σημαντικό παράγοντα καθώς οι επενδυτές αποσκοπούν στην απόκτηση ενός μεριδίου της συγκεκριμένης αγοράς. Συνήθως προσδιορίζεται από το κατά κεφαλήν εισόδημα, τον πληθυσμό κλπ.
- **Εξωστρέφεια εγχώριας οικονομίας:** Υπολογίζεται με το λόγο των εξαγωγών προς το ΑΕΠ της χώρας. Η διασύνδεση του εμπορίου με τις ΑΞΕ είναι πολύ μεγάλη.
- **Υφιστάμενη τάση για εισροές ΑΞΕ:** Μια οικονομία που έχει συσσωρεύσει ΑΞΕ στο παρελθόν, δείχνει ότι στηρίζει τη εισροή τους γεγονός που επιδρά θετικά στην προσέλκυσή τους.

- **Πολιτική σταθερότητα:** Είναι σημαντική καθώς έχει παρατηρηθεί πως οι χώρες που αλλάζουν συχνά κυβερνήσεις διαχέουν αβεβαιότητα που λειτουργεί ανασταλτικά στην προσέλκυση ΑΞΕ.
- **Οικονομική σταθερότητα:** Οι καλοί μακροοικονομικοί δείκτες βελτιώνουν την εικόνα της χώρας υποδοχής.
- **Επενδυτικό περιβάλλον/επενδυτικά κίνητρα:** Η διαμόρφωση φιλικού για τους επενδυτές περιβάλλοντος και αντίστοιχης κουλτούρας της εγχώριας κοινωνίας αλλά και η ύπαρξη τυχόν ευνοϊκού νομοθετικού πλαισίου επιδρά υπέρ της προσέλκυσης ξένων επενδυτών.
- **Φορολογικό καθεστώς:** Η ύπαρξη υψηλών φορολογικών συντελεστών, αλλά και η συχνή αλλαγή τους μειώνει τις εισροές ΑΞΕ.
- **Κόστος εργασίας:** Είναι σημαντικό κυρίως για τις επιχειρήσεις εντάσεως εργασίας, καθώς ισοδυναμεί με υψηλότερα οριακά μεταβλητά κόστη για τις επιχειρήσεις.
- **Ασφαλιστικό κόστος:** Αφορά το ύψος των ασφαλιστικών εισφορών που καλούνται να πληρώσουν οι επιχειρηματίες για τους εργαζομένους σε κάθε χώρα.
- **Γραφειοκρατία:** Οι χρονοβόρες διαδικασίες για την έναρξη και λειτουργία μιας επιχείρησης ή η πολυπλοκότητα των διαδικασιών δημιουργεί διαφθορά.
- **Θεσμικοί παράγοντες:** Η λειτουργία της δικαιοσύνης, η ανεξαρτησία της από την πολιτική εξουσία, οι καθυστερήσεις στη λήψη αποφάσεων, καθώς και η αναποτελεσματική λειτουργία της αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα στην προσέλκυση επενδύσεων.
- **Κοινωνικές αναταραχές:** Οι συχνές απεργίες, στάσεις εργασίας κλπ υποδεικνύουν πολιτική αστάθεια που αποτρέπει την προσέλκυση ΑΞΕ, καθώς είναι δυνατόν να οδηγήσει στη συχνή αλλαγή του πλαισίου λειτουργίας της αγοράς της συγκεκριμένης χώρας.
- **Απελευθέρωση αγορών:** Οι χώρες με περιοριστικές πολιτικές για την ελεύθερη διακίνηση αγαθών και υπηρεσιών που επιβάλλουν υψηλούς δασμούς δεν προσελκύουν εύκολα επενδύσεις.
- **Ιδιωτικοποιήσεις:** Δίνετε η δυνατότητα εξαγορών ή συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο μεγάλων εταιριών και οργανισμών υπό κρατικό έλεγχο, που σε πολλές

περιπτώσεις λειτουργούσαν μονοπωλιακά σε κρίσιμους κλάδους της οικονομίας (τηλεπικοινωνίες, τράπεζες, ενέργεια).

- **Ανεπτυγμένο σύστημα χρηματοοικονομικών αγορών:** Προσφέρουν εύκολη πρόσβαση σε κεφάλαια που απαιτούνται για την ομαλή λειτουργία των επιχειρήσεων.
- **Πληθωρισμός:** Σε υψηλά και χαμηλά επίπεδα λειτουργεί αποσταθεροποιητικά για την οικονομία αποθαρρύνοντας τους υποψήφιους επενδυτές.
- **Γεωγραφική θέση της χώρας υποδοχής:** Η σύνδεση με περιοχές που παρουσιάζουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά όπως ορυκτό πλούτο, φυσικό αέριο και πετρέλαιο ή άλλα φυσικά χαρακτηριστικά, καθώς και η δυνατότητα επέκτασης σε γειτονικές ελκυστικές αγορές, αποτελούν σημαντικό παράγοντα προσέλκυσης επενδύσεων.
- **Ανθρώπινο δυναμικό:** Αφορά την ποιότητα της εξειδίκευσης, της εκπαίδευσης, της κατάρτισης και των γνώσεων του. Μία εταιρεία που θα πραγματοποιήσει μια τεχνολογικής φύσεως επένδυση έρευνας και ανάπτυξης, θα αναζητήσει μια χώρα που θα έχει εκπαιδευμένο και εξειδικευμένο προσωπικό, ενώ μια εταιρεία που θα πραγματοποιήσει μια επένδυση ως παραγωγική μονάδα, δύναται να αναζητήσει μια χώρα που δεν διαθέτει εξειδικευμένο δυναμικό αλλά φτηνό εργατικό δυναμικό.
- **Υψηλές δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη:** Ενθαρρύνουν τις ΑΞΕ καθώς αυξάνεται η τεχνογνωσία. Το επίπεδο ενσωμάτωσης των νέων τεχνολογιών συμβάλλει σημαντικά κυρίως στους κλάδους της τεχνολογίας όπως η πληροφορική, οι τηλεπικοινωνίες, η ενέργεια, κ.α.
- **Επίπεδο υποδομών και μεταφορών:** Επηρεάζουν σημαντικά το κόστος λειτουργίας και μεταφορών. Τα κατάλληλα δίκτυα διανομής διευκολύνουν τη γρήγορη διοχέτευση των προϊόντων στον καταναλωτή, ενώ η δημιουργία νέων δικτύων συνεπάγεται επιπλέον κόστος.
- **Απόδοση του κεφαλαίου:** Η προσδοκώμενη απόδοση του κεφαλαίου που πρόκειται να επενδυθεί και το συνακόλουθο περιθώριο κέρδους αποτελεί σημαντικό παράγοντα στη λήψη της απόφασης για την πραγματοποίηση της επένδυσης, καθώς στόχος των εταιρειών είναι η μεγιστοποίηση του κέρδους τους.
- **Πιστοληπτική ικανότητα της χώρας:** Οι χώρες που λαμβάνουν υψηλή αξιολόγηση από τους διεθνείς οίκους αξιολόγησης και είναι χαμηλού κινδύνου,

δέχονται περισσότερες επενδύσεις ως προς την ποσότητα, αλλά και ως προς την ποιότητα και την σταθερότητα των επενδύσεων. Από την άλλη πλευρά χώρες υψηλού κινδύνου, τείνουν να προσελκύσουν βραχυπρόθεσμες και κερδοσκοπικού χαρακτήρα επενδύσεις, που δεν συμβάλλουν μακροπρόθεσμα στο συμφέρον της χώρας.

- **Διεθνείς συνθήκες ρευστότητας:** Συμβάλλουν θετικά στην πραγματοποίηση ΑΞΕ, ιδιαίτερα σε μικρές οικονομίες με θετικές προοπτικές, καθώς απαιτείται και για την υλοποίηση της επένδυσης και για την εξέλιξη – απόδοσή της μετά την ολοκλήρωση της.
- **Παγκόσμια ανάπτυξη:** Η πραγματική ανάπτυξη σε χώρες όπως οι G-7 (περισσότερο βιομηχανικά ανεπτυγμένες χώρες του κόσμου) και οι BRICs (αναδυόμενες οικονομίες – αγορές), δημιουργεί ένα ευνοϊκό περιβάλλον για τις επενδύσεις.

2.7 Κόστη – Οφέλη Άμεσων Ξένων Επενδύσεων

Οι ΑΞΕ έχουν άμεσες επιδράσεις για τη χώρα υποδοχής και για τη χώρα προέλευσης. Οι επιδράσεις αυτές ανάλογα με τον τρόπο που αξιοποιούνται έχουν θετικό ή αρνητικό αντίκτυπο στο σύνολο της οικονομίας και της κοινωνίας.

A. Επιδράσεις των ΑΞΕ στη χώρα υποδοχής

Οι επιδράσεις των ΑΞΕ διαφέρουν τόσο ανάμεσα στους κλάδους όσο και ανάμεσα στις χώρες και εξαρτώνται από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε χώρας υποδοχής. Ο αντίκτυπος τους εξαρτάται από τον τρόπο που η τοπική κυβέρνηση και η κοινωνία στο σύνολο της αντιμετωπίζουν τις ξένες επενδύσεις. Τα αποτελέσματα μπορεί να είναι άμεσα ή έμμεσα και να επηρεάζουν την τοπική οικονομία είτε σε βραχυχρόνιο ορίζοντα είτε σε μακροχρόνιο ορίζοντα. Η πραγματοποίηση ΑΞΕ σε μία τοπική οικονομία μπορεί προκαλέσει μια σειρά αλλαγών όπως να επηρεάσει την παραγωγικότητα, την ανάπτυξη, την τεχνολογική εξέλιξη, την τεχνογνωσία, την φύση και την εξέλιξη των εγχώριων επιχειρήσεων, να επιφέρει αλλαγές στην οργάνωση και διοίκηση, στο marketing και στις εργασιακές σχέσεις.

Σύμφωνα με τον Μπιτζενή (2014), οι εισροές κεφαλαίων που απαιτούνται για την χρηματοδότηση των ξένων επενδύσεων, όπως και τα έσοδα που προκύπτουν από την φορολόγηση των κερδών, μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση του

προϋπολογισμού ή άλλων ελλειμμάτων της εγχώριας οικονομίας ή να χρησιμοποιηθούν ακόμα και για την αποπληρωμή του χρέους. Οι εξαγωγές που πραγματοποιούν οι ξένες επιχειρήσεις, εκτός από την εξυπηρέτηση της τοπικής αγοράς, σηματοδοτούν την θετική επιρροή των ΑΞΕ στο εμπορικό ισοζύγιο της χώρας υποδοχής, ενώ η εισαγωγές που πραγματοποιούνται για την εξυπηρέτηση της παραγωγικής διαδικασίας, συνεπάγεται αρνητική επιρροή στο εμπορικό ισοζύγιο.

Οι πολυεθνικές εταιρείες συμβάλλουν στη μείωση της ανεργίας δημιουργώντας νέες θέσεις εργασίας για το εγχώριο εργατικό δυναμικό και ταυτόχρονα προσφέρουν επαγγελματική κατάρτιση και εμπειρία, μέσω της εκπαίδευσης και της ανάπτυξης των ικανοτήτων του προσωπικού, στην περίπτωση όμως που πρόκειται για εταιρείες εντάσεως κεφαλαίου ή συμμετοχής σε ιδιωτικοποιήσεις, τότε το ποσοστό απασχόλησης δέχεται αρνητική επίδραση, καθώς προέχει η αποδοτικότητά τους. Επιπλέον, συμβάλλουν σημαντικά στην αύξηση του ΑΕΠ, καθώς αυξάνεται η παραγωγικότητα γεγονός που συνεπάγεται τη μείωση των τιμών και την αύξηση της κατανάλωσης.

Τέλος διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στη μεταφορά, ανάπτυξη και εφαρμογή της νέας τεχνολογίας και της τεχνογνωσίας. Ο ανταγωνισμός που δημιουργείται ωθεί τις εγχώριες επιχειρήσεις να εκσυγχρονίσουν τις παραγωγικές τους μονάδες, ώστε να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις του νέου ανταγωνιστικού περιβάλλοντος γεγονός που κατ' επέκταση συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη. Η τεχνολογία και η τεχνογνωσία μπορεί να ενσωματωθεί στην παραγωγική διαδικασία, στην έρευνα και ανάπτυξη, στη βελτίωση των διαδικασιών οργάνωσης και διαχείρισης, στην εκπαίδευση και στην εξειδίκευση του εργατικού δυναμικού. Σε περίπτωση που οι μικρές τοπικές επιχειρήσεις δεν μπορέσουν να προσαρμοστούν στις νέες απαιτήσεις, μπορεί υπάρξουν πολύ αρνητικές επιπτώσεις καθώς αν οι πολυεθνικές εταιρείες καταφέρνουν να αποκτήσουν μεγάλο μερίδιο αγοράς, τότε υπάρχει ο κίνδυνος δημιουργίας μονοπωλίων στην χώρα υποδοχής και δυνατότητας άσκησης σημαντικής επιρροής στην εγχώρια κυβέρνηση. Για να μην εμφανιστούν τέτοια φαινόμενα, οι κυβερνήσεις πρέπει να προσπαθούν να προσελκύσουν ξένες επενδύσεις σε κλάδους και βιομηχανίες όπου η εγχώρια οικονομία είναι ήδη ανταγωνιστική ώστε να μην αποδυναμωθούν οι τοπικές επιχειρήσεις και παράλληλα να αποφύγουν την εξάρτηση της οικονομικής ανάπτυξης από τις εταιρείες ξένων συμφερόντων.

B. Επίδρασεις των ΑΞΕ στη χώρα προέλευσης

Σύμφωνα με τον Μπιτζενή (2014), η χώρα προέλευσης των ΑΞΕ επωφελείται από τον

επαναπατρισμό των κερδών που προκύπτουν από τη δραστηριοποίηση των εγχώριων επιχειρήσεων σε μία ξένη οικονομία, και βελτιώνει τις εξαγωγές της όταν οι πολυεθνικές εταιρείες εισάγουν στη χώρα υποδοχής από τη χώρα προέλευσης τις απαραίτητες εισροές για την πραγματοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας, όπως μηχανολογικό εξοπλισμό, πρώτες και βοηθητικές ύλες, συμπληρωματικά προϊόντα κ.α. Επομένως, το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν και το ποσοστό απασχόλησης στη χώρα προέλευσης αυξάνεται.

Επιπλέον, οι πολυεθνικές εταιρείες αποκτούν σημαντικές γνώσεις και εμπειρίες από την επέκταση των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων σε ξένες χώρες, οι οποίες μεταφέρονται στη χώρα προέλευσης και χρησιμοποιούνται για την ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό, την αλλαγή φιλοσοφίας και την οργάνωση και διοίκηση των τοπικών επιχειρήσεων.

Στις αρνητικές συνέπειες αναφέρεται ότι η χώρα προέλευσης δέχεται αρνητική επίδραση στο ισοζύγιο πληρωμών της, λόγω της αρχικής εκροής κεφαλαίου που απαιτείται για τη χρηματοδότηση των ΑΞΕ. Επίσης, όταν πρόκειται για επενδύσεις χαμηλού κόστους παραγωγής, το ισοζύγιο πληρωμών της χώρας προέλευσης δέχεται αρνητική επίδραση λόγω των εισαγωγών των προϊόντων που θα πραγματοποιηθούν από τη χώρα υποδοχής και προορίζονται για την εξυπηρέτηση της εγχώριας αγοράς της χώρας προέλευσης. Τέλος, όταν οι ΑΞΕ υποκαθιστούν το εμπόριο, η χώρα προέλευσης μπορεί να οδηγηθεί σε αύξηση του ποσοστού ανεργίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΗΣ ΑΣΙΑΤΙΚΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

3.1 Ο πληθυσμός της Ασιατικής ηπείρου

Η Ασία είναι η μεγαλύτερη και η πιο πυκνοκατοικημένη ήπειρος του πλανήτη και φιλοξενεί τον περισσότερο πληθυσμό του κόσμου όπου υπολογίζεται στο 60% του παγκόσμιου πληθυσμού. Πρόκειται για αχανείς εκτάσεις που όπως είναι φυσιολογικό παρουσιάζουν ποικιλομορφία ως προς τη μορφολογία τους, αλλά και τα χαρακτηριστικά που διαθέτουν. Υπάρχουν διαφορετικοί λαοί με διαφορετική κουλτούρα και θρησκεία, καθώς και περιοχές με φυσικό πλούτο (χρυσό, πετρέλαιο, φυσικό αέριο, κλπ.) γεγονός που συμβάλει στην αποσταθεροποίηση σε ορισμένες γεωγραφικές περιοχές της ηπείρου, με αποτέλεσμα τη δημιουργία ταραχών και πολέμων. Από την άλλη πλευρά, υπάρχουν χώρες οι οποίες έχουν αρχίσει και εναρμονίζονται με τα νέα δεδομένα της παγκοσμιοποίησης και εκμεταλλεύομενες τις ευκαιρίες που τους παρουσιάζονται λόγω των συνθηκών που επικρατούν σε αυτές, αναπτύσσονται ολόένα και με πιο σταθερούς ρυθμούς.

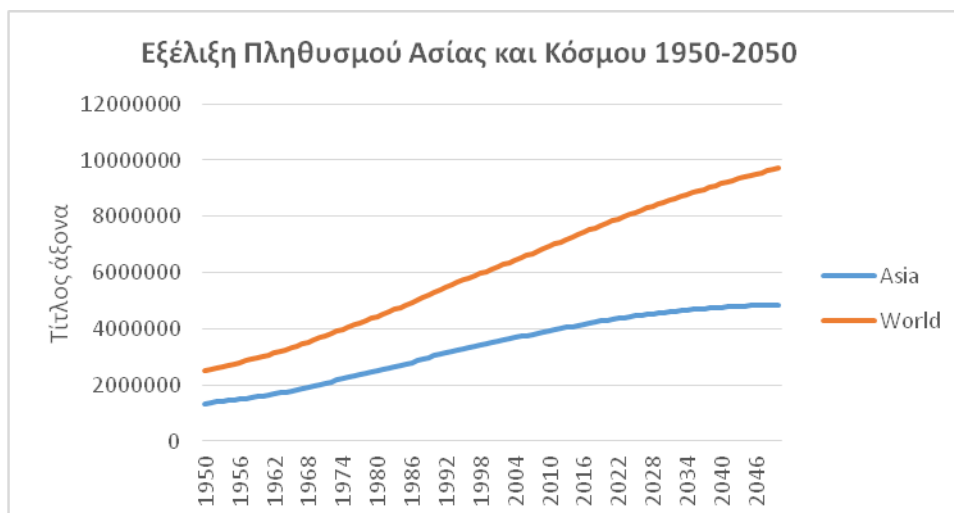
Το 2016, ο πληθυσμός της Ασίας εκτιμάται σε 4,43 καθώς έχει τις δύο πολυπληθέστερες χώρες του κόσμου στα σύνορά της την Κίνα και την Ινδία. Η Κίνα είναι σήμερα η πιο πολυπληθής χώρα στον κόσμο, με εκτιμώμενο πληθυσμό το 2016 που αγγίζει τα 1,38 δισεκατομμύρια που αντιστοιχεί στο 31% του συνολικού πληθυσμού της Ασίας και πάνω από το 18,5% του παγκόσμιου πληθυσμού. Η Ινδία δεν είναι πολύ πίσω, με εκτιμώμενο πληθυσμό 1,32 δις. αντιπροσωπεύοντας το 29,5% του πληθυσμού της ηπείρου και το 17,5% του παγκόσμιου πληθυσμού. Υπολογίζεται ότι ο πληθυσμός της Ινδίας θα ξεπεράσει Κίνας από το 2022, όταν η κάθε χώρα θα έχει πληθυσμό περίπου 1,45 δισεκατομμύρια ανθρώπους.

Η λιγότερο πυκνοκατοικημένη χώρα της Ασίας είναι οι Μαλδίβες, η οποία είναι μια από τις μικρότερες χώρες του πλανήτη με έκταση μόλις 298 τετραγωνικά χιλιόμετρα εκ των οποίων το 99% είναι το νερό, με εκτιμώμενο πληθυσμό 370.000. Αυτή η μικρή χώρα έχει πληθυσμιακή πυκνότητα 1.065 άτομα ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο, γεγονός που την καθιστά τη 12η πιο πυκνοκατοικημένη χώρα στη γη. Μια θέση πάνω από τις Μαλδίβες τοποθετείται

το Μπρουνέι που είναι η 50η λιγότερο πυκνοκατοικημένη χώρα της Ασίας με εκτιμώμενο πληθυσμό για το 2016 που ανέρχεται στους 429.000 κατοίκους. Βρίσκεται στη Νοτιοανατολική Ασία και πρόκειται για μία από τις πλουσιότερες χώρες του κόσμου λόγω των κοιτασμάτων φυσικού αερίου και πετρελαίου που έχει στα εδάφη της.

Σύμφωνα με τις προβλέψεις της UNCTAD (Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Εμπόριο και την Ανάπτυξη – United Nations Conference on Trade and Development), ο πληθυσμός της Ασίας θα συνεχίσει να αυξάνεται για αρκετό χρονικό διάστημα, με εξαίρεση την Ιαπωνία έως το 2050. Ορισμένες χώρες, όπως το Αφγανιστάν, το Νεπάλ και το Πακιστάν θα διπλασιαστούν σε πληθυσμό κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, ενώ η Ινδία, το Βιετνάμ, η Μαλαισία και άλλες χώρες θα δουν ιδιαίτερα υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης. Σύμφωνα με τις προβλέψεις οι χώρες που θα αυξηθεί περισσότερο ο πληθυσμός τους είναι αυτές με το χαμηλότερο εισόδημα στον κόσμο.

Ο πληθυσμός της ασιατικής ηπείρου διαχρονικά εμφανίζεται αυξανόμενος ποσοτικά, καθώς από 3,71 δισεκατομμύρια το 2000 έχει φτάσει το 2015 περίπου στα 4,40 δισεκατομμύρια, ενώ το 2050 αναμένεται να φτάσει τα 5,26 δισεκατομμύρια εμφανίζοντας μια τάση σταθεροποίησης. Ο παγκόσμιος πληθυσμός τα έτη 2000-2050 αναμένεται να αυξηθεί από 5,98 δις. το 2000 σε 8,91 δις. το 2050. Η ποσοστιαία αύξηση του πληθυσμού της Ασίας κατά το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα είναι ης τάξεως του 41,78% και η αντίστοιχη αύξηση του παγκόσμιου πληθυσμού για το ίδιο χρονικό διάστημα αναμένεται να ανέλθει σε 49,02%. Παρατηρείται επομένως μια σταδιακή τάση για ποσοστιαία μείωση του πληθυσμού της ασιατικής ηπείρου, γεγονός που εμφανίζεται και στο διάγραμμα 3.3. Σύμφωνα λοιπόν με αυτό, παρά την ποσοτική αύξηση του πληθυσμού ως ακέραιος αριθμός, ποσοστιαία σταδιακά ο ρυθμός αύξησης συνεχώς μειώνεται. Συγκεκριμένα η ποσοστιαία εξέλιξη του πληθυσμού της Ασίας από έτος σε έτος από 2,13% το 1950 μειώνεται σε 0,09% έως το 2050, ενώ η αντίστοιχη μεταβολή για τον παγκόσμιο πληθυσμό εμφανίζεται από 1,79% το 1950 σε 0,54% το 2050, γεγονός που δείχνει την αναχαίτιση της τάσης του αυξανόμενου ρυθμού.

Πηγή: UNCTAD - <http://unctadstat.unctad.org/wds/TableViewer/tableView.aspx?ReportId=97>

Διάγραμμα 3.1

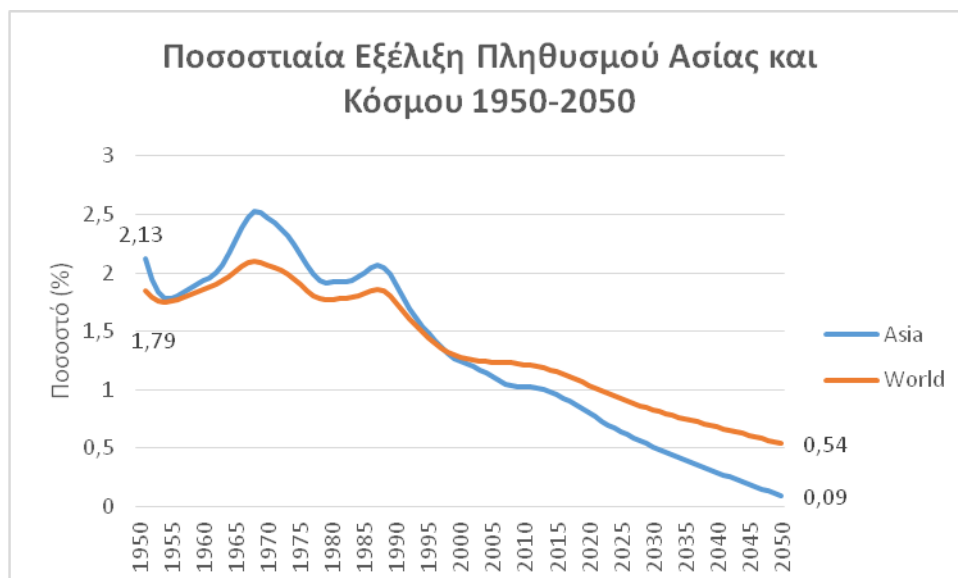
Εξέλιξη πληθυσμού Ασίας και Κόσμου 1950-2050

Πηγή: UNCTAD - <http://unctadstat.unctad.org/wds/TableViewer/tableView.aspx?ReportId=97>

Διάγραμμα 3.2

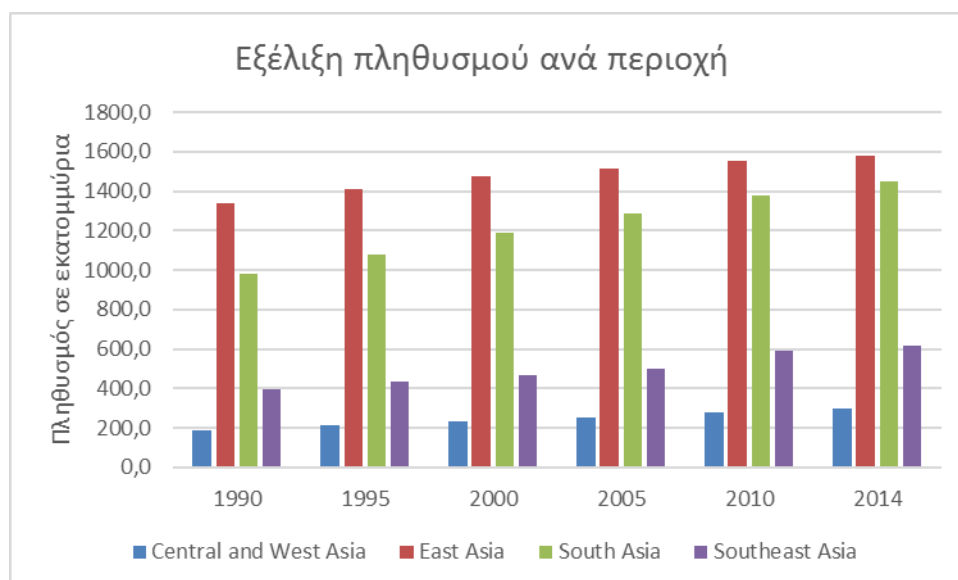
Εξέλιξη πληθυσμού Ασίας 2000-2050

Πηγή: UNCTAD - <http://unctadstat.unctad.org/wds/TableViewer/tableView.aspx?ReportId=97>

Διάγραμμα 3.3
Ποσοστιαία εξέλιξη πληθυσμού Ασίας – Κόσμου 1950-2050

Ως προς την ανάλυση του πληθυσμού ανά περιοχή όπως φαίνεται και από το διάγραμμα 3.4, τον περισσότερο πληθυσμό συγκεντρώνει η Ανατολική Ασία με κύριο εκφραστή την Κίνα και ακολουθεί η Νότια Ασία με κύριο εκφραστή την Ινδία, κάτι που είναι φυσιολογικό καθώς όπως έχουμε ήδη προαναφέρει ο πληθυσμός της Κίνας και της Ινδίας μαζί, αποτελεί περίπου το 37% του παγκόσμιου πληθυσμού.

Πηγή: UNCTAD - <http://unctadstat.unctad.org/wds/TableViewer/tableView.aspx?ReportId=97>

Διάγραμμα 3.4
Εξέλιξη πληθυσμού Ασίας ανά περιοχή

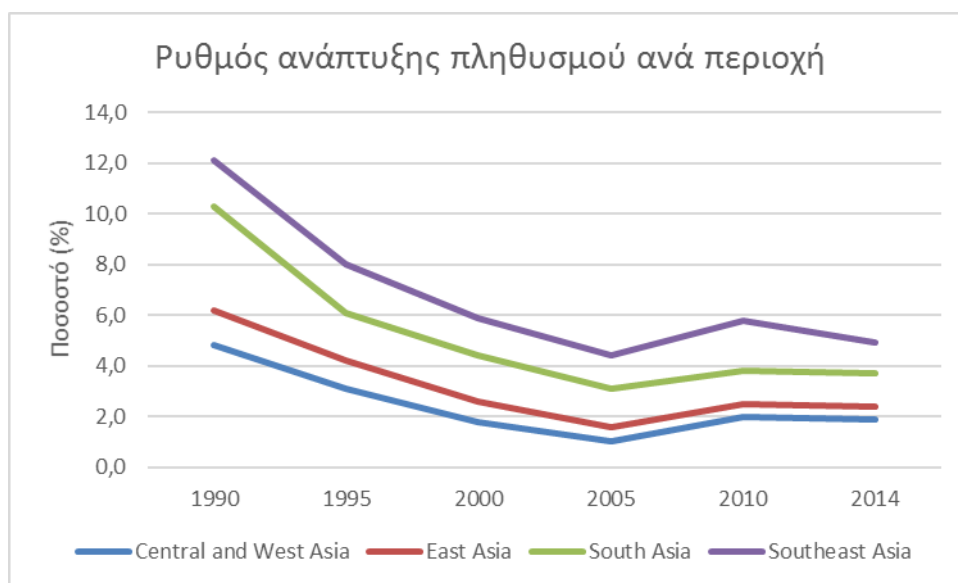
Ο πίνακας 3.1 που ακολουθεί, δείχνει ότι από το 1990 έως και το 2014 οι περιοχές που εμφάνισαν τη μεγαλύτερη ποσοστιαία πληθυσμιακή αύξηση είναι η Κεντρική, Νοτιοανατολική και ακολουθεί η Νότια Ασία. Κατά το πέρασμα όμως των ετών ο ρυθμός αύξησης του πληθυσμού της Ασιατικής ηπείρου τείνει συνεχώς μειούμενος, κάτι που επιβεβαιώνεται και από το διάγραμμα 3.5 που εμφανίζει μείωση και του ρυθμού της ανάπτυξης και της ποσοστιαίας εξέλιξής του.

Πίνακας 3.1

Ποσοστιαία πληθυσμιακή εξέλιξη 1990-2014 ανά περιοχή της Ασίας

Περιοχή	Έτος		Διαφορά (%)
	1990	2014	
Central and West Asia	190,0	300,6	58,21%
East Asia	1.338,0	1.578,9	18,00%
South Asia	980,7	1.449,6	47,81%
Southeast Asia	396,3	618,6	56,09%

Πηγή: UNCTAD - <http://unctadstat.unctad.org/wds/TableViewer/tableView.aspx?ReportId=97>

Πηγή: UNCTAD - <http://unctadstat.unctad.org/wds/TableViewer/tableView.aspx?ReportId=97>

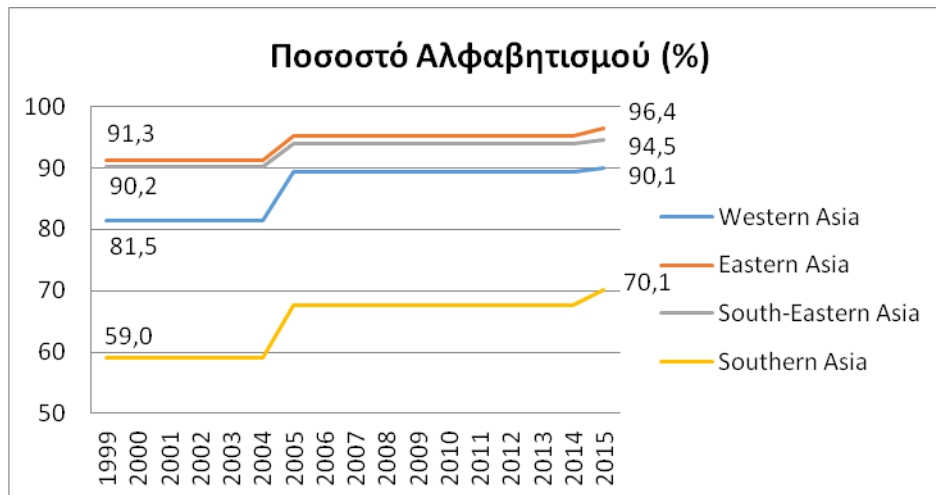
Διάγραμμα 3.5

Ρυθμός ανάπτυξης πληθυσμού ανά περιοχή της Ασίας

3.2 Η Εκπαίδευση στην Ασία

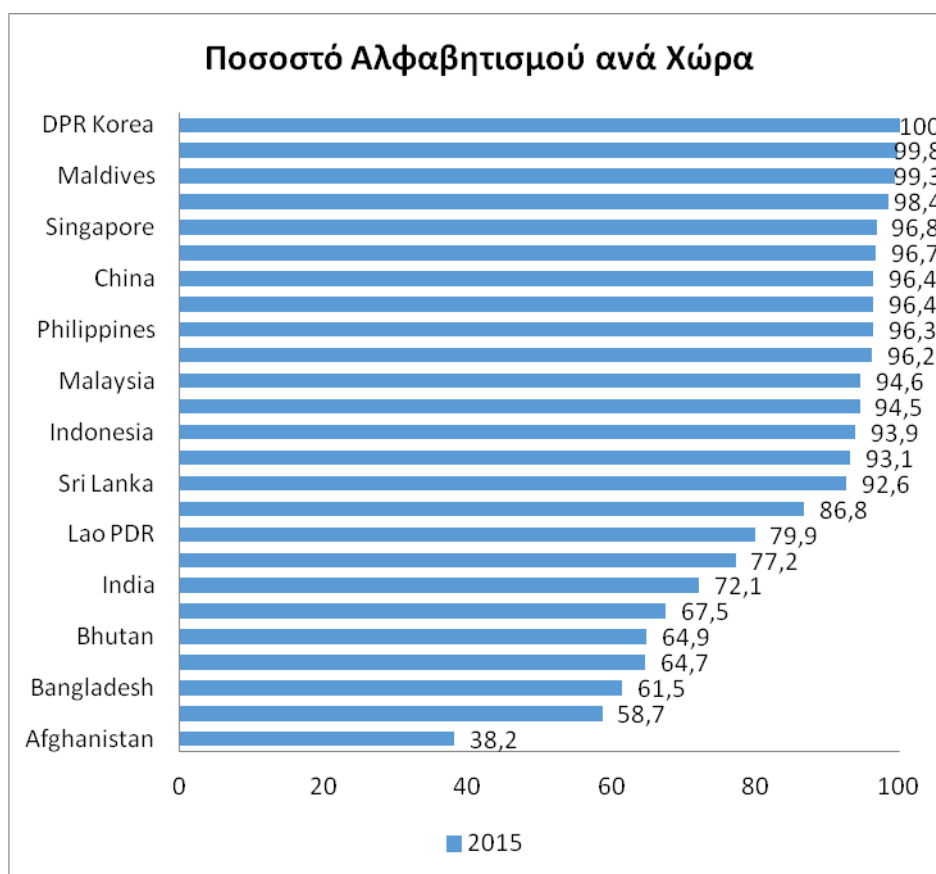
Ο ρυθμός και η φύση της ανάπτυξης της εκπαίδευσης ποικίλλει σημαντικά στις διάφορες χώρες και περιοχές της Ασίας. Οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής για την παιδεία πρέπει να σχεδιάζουν την εκπαίδευση ώστε να παρέχει την απαιτούμενη ποιότητα και οι προϋπολογισμοί να προσαρμόζονται στις απαιτήσεις του συστήματος της κάθε χώρας διοχετεύοντας περισσότερα βιβλία, παρέχοντας κτιριακές εγκαταστάσεις και επιμορφώνοντας συνεχώς τους εκπαιδευτικούς. Η πορεία προς την καθολική καθιέρωση της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στην Ασία έχει βελτιωθεί αισθητά ιδίως κατά τα τελευταία 10-15 έτη. Αρκετές χώρες της Νότιας Ασίας, για παράδειγμα, έχουν αναφέρει ότι τα περισσότερα σχολεία δεν προσφέρουν την απαραίτητη μόρφωση στους μαθητές τους, επειδή υπάρχει χαμηλή συμμετοχή αλλά και χαμηλής ποιότητας εκπαίδευση.

Για τις χώρες της Ασίας για τις οποίες υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία (καθώς για αρκετές χώρες δεν υφίστανται στοιχεία ή δεν είναι επαρκώς ενημερωμένα και επικαιροποιημένα) σύμφωνα με την UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization), το ποσοστό αλφαριθμητισμού έχει βελτιωθεί σημαντικά κατά τα τελευταία δεκαπέντε έτη (Διάγραμμα 3.6) γεγονός που δείχνει μια οργανωμένη - συντονισμένη προσπάθεια για τη βελτίωση των συνθηκών εκπαίδευσης και επιμόρφωσης σε όλες τις χώρες της ηπείρου. Ακόμη και στις πιο φτωχές οικονομικά χώρες, κυρίως της Νότιας Ασίας, σημειώθηκαν σημαντικά βήματα ως προς την επιμόρφωση των κατοίκων των συγκεκριμένων χωρών εμφανίζοντας αύξηση του ποσοστού αλφαριθμητισμού κατά 10%. Οι υπόλοιπες περιοχές της ηπείρου εμφανίζουν ικανοποιητικά ποσοστά αλφαριθμητισμού, δείγμα της οργανωμένης προσπάθειας που πραγματοποιείται για την καθιέρωση της υποχρεωτικής βασικής εκπαίδευσης. Όπως δείχνει και το διάγραμμα 3.7, τα χαμηλότερα ποσοστά εμφανίζονται στις λιγότερο αναπτυσσόμενες και οικονομικά ανίσχυρες χώρες όπως το Αφγανιστάν, το Πακιστάν, το Μπαγκλαντές, το Τιμόρ, το Μπουτάν και το Νεπάλ όπου το σύστημα εκπαίδευσης των εν λόγω χωρών παραμένει σε χαμηλά επίπεδα λόγω της έλλειψης οργανωμένου σχεδίου για την εκπαίδευση, ελλιπούς ενημέρωσης και μη υποχρεωτικότητας για τη συμμετοχή όλων των παιδιών τουλάχιστον στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση από τους αρμόδιους κρατικούς φορείς, ανεπαρκούς κάλυψης διδασκαλικού προσωπικού, έλλειψης ή μη καταρτισμένων κτιριακών εγκαταστάσεων και έλλειψης προμήθειας διδακτικού υλικού.

Πηγή: <http://data.uis.unesco.org/>

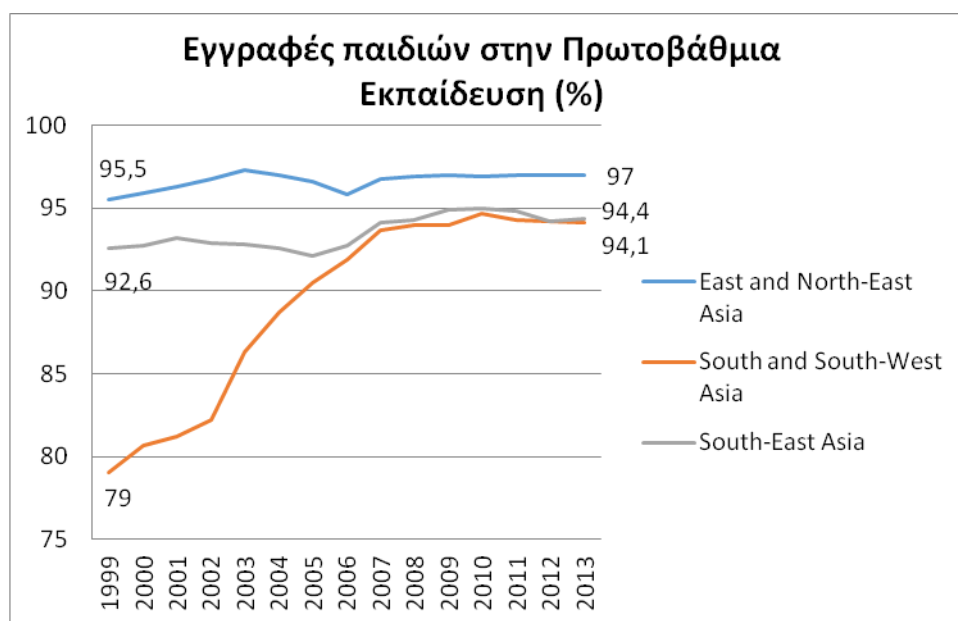
Διάγραμμα 3.6
Ποσοστό Αλφαβητισμού ανά περιοχή της Ασίας

Πηγή: <http://data.uis.unesco.org/>

Διάγραμμα 3.7
Ποσοστό Αλφαβητισμού στις χώρες της Ασίας

Κατά την τελευταία δεκαετία, οι περισσότερες χώρες της Ασίας έχουν σημειώσει σημαντική πρόοδο στην προσέλευση των παιδιών στο σχολείο. Ωστόσο, σύμφωνα με τα στοιχεία της UNESCAP (United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific) περισσότερα από το 20 εκατ. παιδιά ηλικίας δημοτικού σχολείου στην Ασία δεν ήταν στο σχολείο το 2014. Πιο συγκεκριμένα, όπως φαίνεται και στο διάγραμμα 3.8, τη μεγαλύτερη συμμετοχή στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση σημειώνει η βόρεια και βορειοδυτική Ασία όπου από 95,9% συμμετοχής το 2000 ανέβηκε στο 97% το 2013. Ακολουθεί η νοτιοανατολική Ασία όπου το ποσοστό συμμετοχής ανήλθε από 92,7% το 2000 σε 94,4% το 2013 και τέλος η νότια και νοτιοδυτική Ασία η οποία εμφάνισε και τη μεγαλύτερη βελτίωση καθώς από 80,7% συμμετοχής το 2000 οι εγγραφές των παιδιών στη βασική εκπαίδευση ανήλθαν σε 94,1% το 2013. Αξιοσημείωτο είναι πως στην Ιαπωνία η συμμετοχή στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση το 2012 ήταν 100%, με δεύτερο να ακολουθεί το Χονγκ Κονγκ με ποσοστό 99,2% και Τρίτη την Κορέα. Στην αντίπερα όχθη και σε συνδυασμό με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και την ιδιομορφία που παρουσιάζει η ήπειρος, οι λιγότερες εγγραφές πραγματοποιήθηκαν το 2013 στο Πακιστάν με ποσοστό 71,9%, στο Μπουτάν με 90,7% και στις Φιλιππίνες με 90,9%.

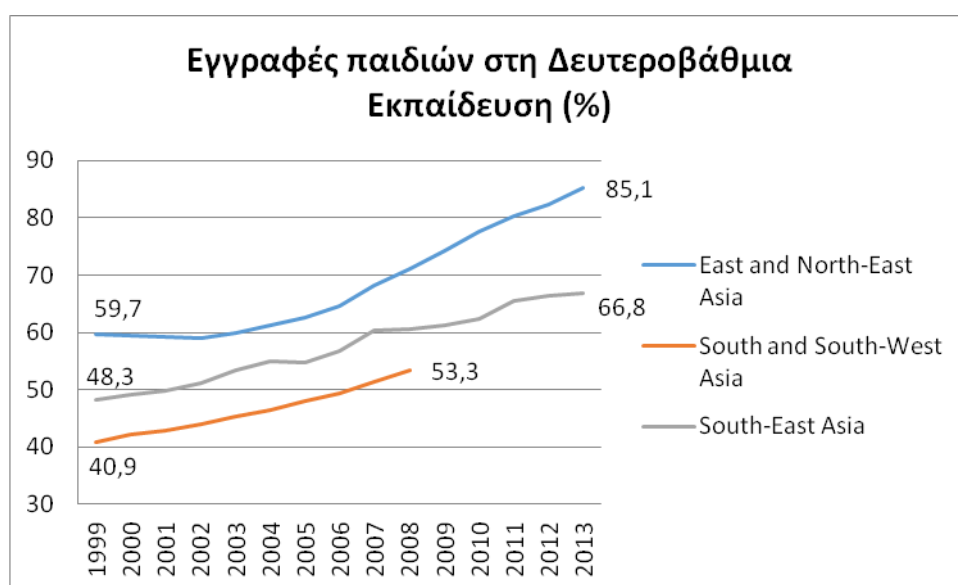

Πηγή: unescap.org

Διάγραμμα 3.8
Εγγραφές παιδιών στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση

Ως προς τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, τα παιδιά σχολικής ηλικίας που φοιτούσαν το 2000 σε σχέση με αυτά που φοιτούσαν το 2013 αυξήθηκαν σημαντικά σε ολόκληρη την

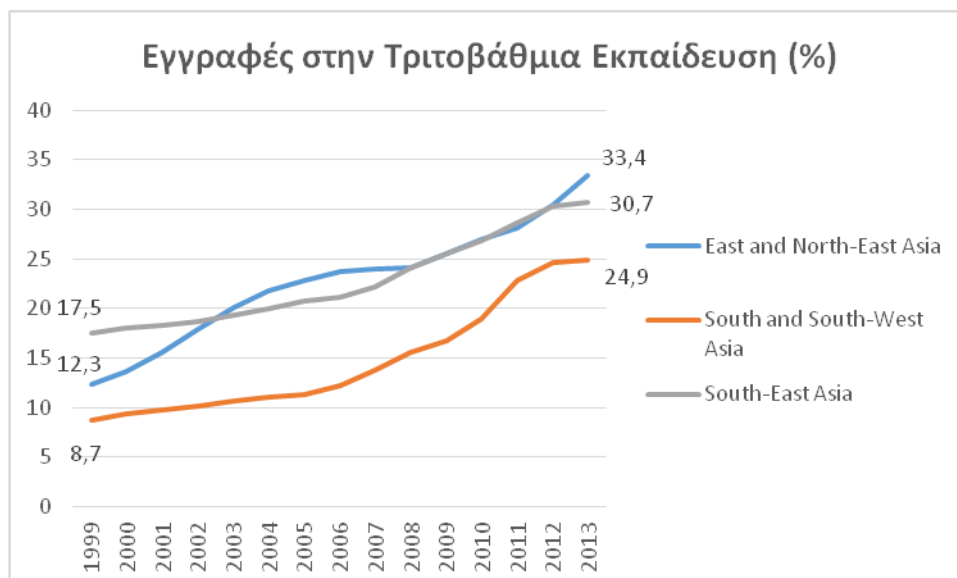
ήπειρο, δείγμα της οργάνωσης και της προσπάθειας βελτίωσης της εκπαίδευσης που πραγματοποιήθηκε στην ήπειρο την τελευταία δεκαετία. Σύμφωνα με τα στοιχεία της UNESCO τα οποία εμφανίζονται και στο διάγραμμα 3.9, στη βόρεια και βορειοανατολική Ασία από 59,7% το 2000 οι εγγραφές αυξήθηκαν σε 85,1% το 2013, στη νοτιοανατολική από 49,1% το 2000 σε 66,8% το 2013 και τέλος στη νοτιοδυτική από 40,9% το 2000 σε 53,3% το 2013. Τη σημαντικότερη πρόοδο παρουσίασε η Ιαπωνία με 99,1% συμμετοχής το 2012, η Κορέα με 97,4% το 2014 και στην Τρίτη θέση βρίσκεται η Μπρουνέι με 92,2% το 2013. Τη μικρότερη ανάπτυξη παρουσίασε το Πακιστάν με 37,79% το 2013, το Τιμόρ με 37,7% το 2011 και το Λάος 44,7% το 2013.

Πηγή: unescap.org

Διάγραμμα 3.9 Εγγραφές παιδιών στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Σχετικά με την τριτοβάθμια εκπαίδευση, η ανάπτυξη που πραγματοποιήθηκε από το 2000 έως το 2013 όπου υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία όπως φαίνεται και στο διάγραμμα 3.10, είναι εντυπωσιακή καθώς οι εγγραφές στα διάφορα προγράμματα σπουδών αυξήθηκαν και μάλιστα στη νότια και νοτιοδυτική Ασία τριπλασιάστηκαν. Μεταξύ των χωρών όπου υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία το 2013, η Κορέα εμφανίζει τις περισσότερες εγγραφές με ποσοστό που αγγίζει το 98%, σε αντίθεση με το Πακιστάν όπου οι εγγραφές ήταν μόλις 9,2%, αναδεικνύοντας το πρόβλημα που υφίσταται στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες της Ασιατικής ηπείρου και οφείλεται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των συγκεκριμένων περιοχών (κυρίως της νότιας Ασίας), αλλά και στη άσχημη οικονομική κατάσταση που επικρατεί.

Πηγή: unescap.org

Διάγραμμα 3.10 Εγγραφές παιδιών στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση

Σύμφωνα με τον αναπτυξιακό στόχο που έχει τεθεί ώστε να μην μείνει κανένα παιδί εκτός του δημοτικού σχολείου μέχρι το 2015 με σκοπό την εξάλειψη των ανισοτήτων μεταξύ των φύλων σε όλα τα επίπεδα της εκπαίδευσης από το 2015 και έπειτα αλλά και τη βελτίωση της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης, η UNESCO στο πλαίσιο της εκστρατείας της με την ονομασία «Εκπαίδευσης για Όλους» (Education ForAll - EFA) ενίσχυσε αυτόν το στόχο με ένα πρόγραμμα δράσης στο ίδιο χρονικό διάστημα το οποίο περιλαμβάνει:

- ενίσχυση της συμμετοχής των παιδιών στα σχολεία, συμπεριλαμβανομένης της κυριότητας των σχολείων και της κατάρτισης των ιδρυμάτων
- ανάπτυξη αποτελεσματικών στρατηγικών και σχεδίων για τη μείωση της φτώχειας στην εκπαίδευση
- βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης και των μεθόδων μάθησης, με ταυτόχρονη διεύρυνση της πρόσβασης στην εκπαίδευση
- προώθηση στο βασικό ρόλο των εκπαιδευτικών ως παράγοντες για την εκπαιδευτική προόδου και της κοινωνικής αλλαγής
- αξιοποίηση και διάδοση των νέων τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένης της παραγωγής και της χρήσης λογισμικού καθώς και της επέκτασης πρόσβασης στο Internet

- έμφαση στις ανάγκες των νέων, ιδίως όσον αφορά την ικανοποίηση των εκπαιδευτικών τους αναγκών όσον αφορά την παροχή υψηλής ποιότητας υπηρεσιών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, δεδομένου ότι αποτελεί βασικό παράγοντα για την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη
- υποστήριξη προγραμμάτων σπουδών για την ηθική, συμπεριλαμβανομένων των διεθνών σχέσεων και των αξιών της εκπαίδευσης και
- επέκταση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, διότι αν και για πολλές χώρες στην περιοχή, η μεγάλη πρόκληση παραμένει η αύξηση της πρόσβασης και της συμμετοχής στην βασική εκπαίδευση, για τις περισσότερες προηγμένες χώρες η βελτίωση της παραγωγικότητας και της τεχνολογικής προόδου απαιτούν ολοένα και πιο εξελιγμένες γνώσεις και κατάρτιση σε τριτοβάθμιο επίπεδο.

Σαν αποτέλεσμα των συγκεκριμένων προτάσεων, πολλά έθνη όπως η Ινδονησία, οι Φιλιππίνες και η Ινδία έχουν ξεκινήσει να πειραματίζονται με συστήματα στα οποία οι συμμετέχοντες ακολουθούν πιο εξειδικευμένες μεθόδους εκπαίδευσης, όπως την υιοθέτηση της μητρικής γλώσσας στα πρώτα χρόνια και στην παρακολούθηση ειδικών μαθημάτων στη συνέχεια προκειμένου να αποκτήσουν την απαραίτητη γνώση. Τέλος, η καθιέρωση ενός παγκόσμιου προτύπου βασικής εκπαίδευσης σε όλες τις χώρες αποτελεί τη βάση για την επιμόρφωση όλων των παιδιών και κατ' επέκταση θα συμβάλλει στην προετοιμασία των υποψηφίων για την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Οι Φιλιππίνες είναι η τελευταία χώρα της Ασίας που δεν έχει εφαρμόσει την ολοκλήρωση των δύο τελευταίων ετών (του Λυκείου) από το παγκόσμιο πρότυπο βασικής εκπαίδευσης των 12 ετών, κάτι το οποίο σύμφωνα και με τον ανωτέρω στόχο της UNESCO αναμένεται να εφαρμοστεί το 2016 σε όλα τα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης των Φιλιππίνων.

3.3 Οι οικονομίες των ασιατικών χωρών

Οι Ασιατικές χώρες τις τελευταίες δεκαετίες έχουν παρουσιάσει σημαντική βελτίωση ως προς την ανάπτυξη των οικονομιών τους. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται και από το ρυθμό της μεταβολής του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ) κάθε χώρας. Το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) είναι το κεντρικό μέγεθος των εθνικών λογαριασμών, το οποίο συνοψίζει την οικονομική θέση μιας χώρας. Είναι ο δείκτης που χρησιμοποιείται συχνότερα για τον υπολογισμό του συνολικού μεγέθους μιας οικονομίας, ενώ παράγωγοι δείκτες όπως το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, χρησιμοποιούνται ευρέως για τη σύγκριση του βιοτικού επιπέδου. Ακόμη και στη σημερινή εποχή της έντονης παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, οι περισσότερες ασιατικές οικονομίες εμφανίζουν θετικό πρόσημο αύξησης του ΑΕΠ τους για το 2015 σε σχέση με το 2014. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας Δεδομένων (πίνακας 3.3), τη μεγαλύτερη ανάπτυξη – αύξηση του ΑΕΠ για το 2015 σημείωσαν οι οικονομίες του Ουζμπεκιστάν με 8,00%, της Ινδίας με 7,57%, της Καμπότζης με 7,04%, του Λάος με 7,00%, της Μυανμάρ με 6,99%, και της Κίνας με 6,90%.

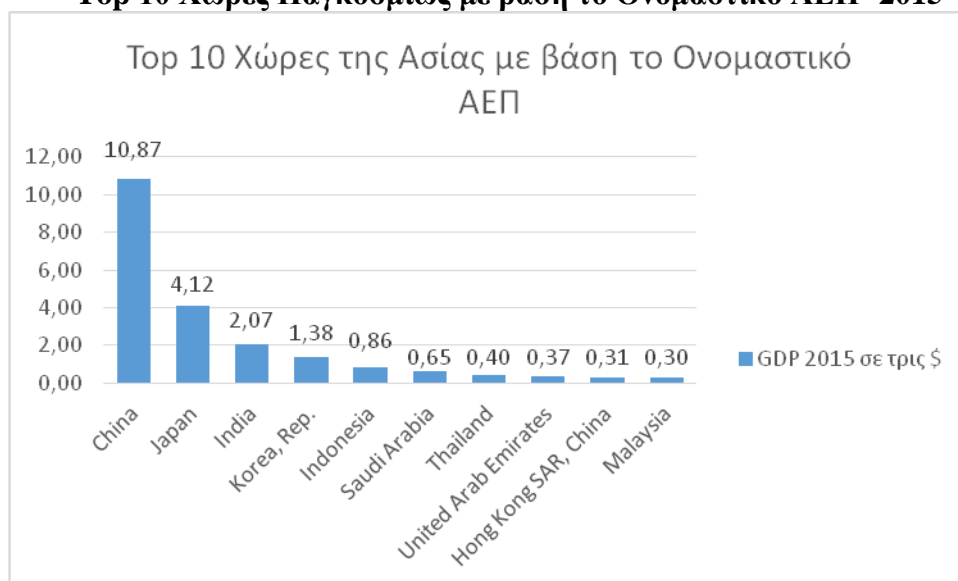
Ως προς το μέγεθος του ΑΕΠ για το 2015 σε ονομαστική αξία το οποίο συνολικά για την ήπειρο ανήλθε σε 23,69\$ τρις που αντιστοιχεί στο 33,25% του παγκόσμιου ΑΕΠ (71,24\$ τρις), η ήπειρος περιλαμβάνει μερικές από τις ηγέτιδες χώρες του κόσμου, αλλά και κάποιες από τις φτωχότερες. Η Κίνα κατατάσσεται στην πρώτη θέση της λίστας των χωρών της ηπείρου με 10,87\$ τρισεκατομμύρια (είναι δεύτερη στην αντίστοιχη λίστα της παγκόσμιας κατάταξης μετά τις ΗΠΑ όπου το ΑΕΠ για το 2015 ανέρχεται σε 17,95\$ τρις), ακολουθεί η Ιαπωνία με 4,12\$ τρις (βρίσκεται στην Τρίτη θέση της λίστας της παγκόσμιας κατάταξης), η Ινδία με 2,07\$ τρις και η Κορέα με 1,37\$ τρις. Από την άλλη μεριά οι χώρες με το μικρότερο ΑΕΠ στην Ασία είναι το Τιμόρ με 1,41 δισεκατομμύρια δολάρια, το Μπουτάν με 1,96\$ δις, η Μαλδίβες με 3,14\$ δις, το Κιργιστάν με 6,57\$ δις και το Τατζικιστάν με 7,85\$ δις. με βάση το ονομαστικό ΑΕΠ για το 2015 η Ασία συμμετέχει με τρεις χώρες την Κίνα, την Ιαπωνία και την Ινδία στη λίστα με τις 10 χώρες του κόσμου με το υψηλότερο ΑΕΠ.

Πηγή: World DataBank, World Development Indicators

Διάγραμμα 3.11

Top 10 Χώρες Παγκοσμίως με βάση το Ονομαστικό ΑΕΠ -2015

Πηγή: World DataBank, World Development Indicators

Διάγραμμα 3.12

Top 10 Χώρες της Ασίας με βάση το Ονομαστικό ΑΕΠ - 2015

Για την πιο ορθολογική σύγκριση με πραγματικούς όρους ισοτιμίας – ισοδυναμίας μεταξύ των οικονομιών, καλό είναι να χρησιμοποιούνται τα διάφορα μεγέθη (όπως το ΑΕΠ και το κατά κεφαλήν ΑΕΠ) σε όρους Ισοτιμίας Αγοραστικής Δύναμης (PPP – Purchasing Power Parity). Η συγκεκριμένη οικονομική θεωρία χρησιμοποιείται για να καθορίσει τη σχετική αξία των νομισμάτων και τον υπολογισμό του ποσού της προσαρμογής που απαιτείται για την ισοτιμία μεταξύ των χωρών, προκειμένου η ανταλλαγή να είναι ισοδύναμη ή στο ίδιο επίπεδο με κάθε νόμισμα, δηλαδή υπολογίζει πόσα χρήματα απαιτούνται για να αγοράσει κάποιος τα

ίδια προϊόντα και υπηρεσίες σε δύο διαφορετικές χώρες. Σύμφωνα με τη Eurostat, με την ανάλυση του κατά κεφαλήν ΑΕΠ εξουδετερώνεται η επίδραση του απόλυτου μεγέθους του πληθυσμού και διευκολύνονται οι συγκρίσεις μεταξύ διαφόρων χωρών, καθώς αποτελεί ευρύ οικονομικό δείκτη του βιοτικού επιπέδου. Τα στοιχεία σχετικά με το ΑΕΠ εκπεφρασμένα σε εθνικά νομίσματα είναι προτιμότερο να μετατραπούν σε μονάδες αγοραστικής δύναμης με τη χρήση ισοτιμιών αγοραστικής δύναμης που αντικατοπτρίζουν την αγοραστική δύναμη κάθε νομίσματος, παρά με τη χρήση συναλλαγματικών ισοτιμιών της αγοράς καθώς με αυτό τον τρόπο εξαλείφονται οι διαφορές στα επίπεδα τιμών μεταξύ των χωρών.

Σύμφωνα με το ΑΕΠ του 2015 σε όρους PPP και τιμή βάσης το 2011 το οποίο συνολικά για την ήπειρο ανήλθε σε 44,80\$ τρις που αντιστοιχεί στο 43,45% του παγκόσμιου ΑΕΠ (103,11\$ τρις), στην Ασία βρίσκονται τέσσερις από τις δέκα πιο μεγάλες οικονομίες του κόσμου με την Κίνα η οποία κατέχει την πρώτη θέση της σχετικής λίστας με 18,37 τρις δολάρια, την Ινδία με 7,51\$ τρις και την Ιαπωνία με 4,55\$ τρις οι οποίες βρίσκονται στην τρίτη και τέταρτη θέση της παγκόσμιας κατάταξης αντίστοιχα και την Ινδονησία με 2,67\$ τρις η οποία βρίσκεται στην όγδοη θέση, ενώ υπάρχουν και κάποιες φτωχότερες οικονομίες όπως είναι το Τιμόρ με 2,64 δισεκατομμύρια δολάρια.

Πηγή: World DataBank, World Development Indicators
Διάγραμμα 3.13
Top 10 Χώρες Παγκοσμίως με βάση το ΑΕΠ σε PPP - 2015

Πηγή: World DataBank, World Development Indicators

Διάγραμμα 3.14

Top 10 Χώρες της Ασίας με βάση το ΑΕΠ σε PPP - 2015

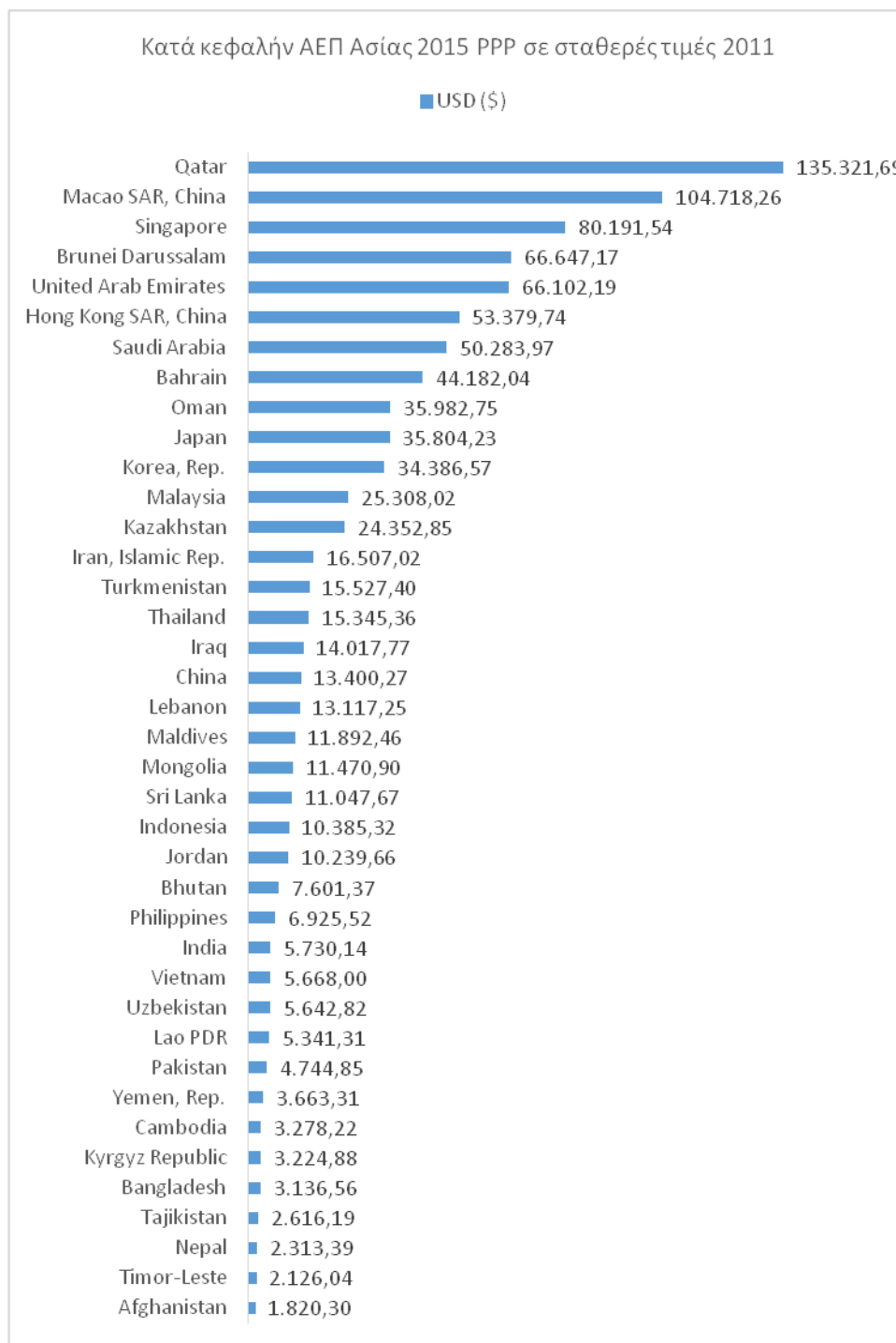
Το μέρος με το υψηλότερο κατά κεφαλήν ονομαστικό εισόδημα για το 2015 όπως φαίνεται και στον πίνακα 3.3 βρίσκεται στην Κίνα στο Μακάο με 78.585,88\$ ετησίως, ακολουθεί το Κατάρ με 74.667,20\$ και η Σιγκαπούρη με 52.888,74\$, ενώ οι χώρες με το χαμηλότερο κατά κεφαλήν ονομαστικό εισόδημα είναι το Αφγανιστάν με 590,27\$ ετησίως, το Νεπάλ με 732,30\$ και το Τατζικιστάν με 925,91\$. Σύμφωνα με το κατά κεφαλήν εισόδημα σε όρους PPP για το 2015 αλλάζει η σειρά της κατάταξης και το Κατάρ βρίσκεται στην πρώτη θέση με 135.321,69\$, ακολουθεί το Μακάο της Κίνας με 104.718,26\$ και η Σιγκαπούρη με 80.191,54\$, ενώ στον αντίποδα οι φτωχότερες χώρες είναι το Αφγανιστάν με 1.820,30\$, το Τιμόρ με 2.126,04\$ και το Νεπάλ με 2.313,39\$ ετησίως. Σε αυτό το σημείο αξίζει να αναφέρουμε ότι στην Ασία βρίσκονται οι περισσότερες από τις πιο πλούσιες χώρες του κόσμου με βάση το κατά κεφαλήν εισόδημα παγκοσμίως για το 2015 (6 από τις 10 παγκοσμίως) και συγκεκριμένα το Κατάρ το οποίο κατατάσσεται στην πρώτη θέση της σχετικής κατάταξης, με δεύτερο το Μακάο, τέταρτη τη Σιγκαπούρη, πέμπτο το Μπρουνέι, έκτα τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και δέκατο το Χόνγκ Κόνγκ.

Πίνακας 3.2

Οι 10 χώρες παγκοσμίως με το υψηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ σε PPP – 2015

Country Name	GDP per Carita 2015 (\$), Constant 2011
Qatar	135.321,69
Macao SAR, China	104.718,26
Luxembourg	93.552,60
Singapore	80.191,54
Kuwait	67.113,00
Brunei Darussalam	66.647,17
United Arab Emirates	66.102,19
Norway	64.450,54
Switzerland	55.111,98
Hong Kong SAR, China	53.379,74

Πηγή: World DataBank, World Development Indicators

Πηγή: World DataBank, World Development Indicators
Διάγραμμα 3.15

Κατά κεφαλήν ΑΕΠ των χωρών της Ασίας 2015 σε PPP

Πίνακας 3.3

Συγκεντρωτικός πίνακας ΑΕΠ, κατά κεφαλήν ΑΕΠ και ρυθμού ανάπτυξης ανά χώρα της Ασίας για το 2015

Country Name	ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΟ ΑΕΠ 2015 (\$)	ΑΕΠ PPP ΣΕ ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ 2011 (\$)	ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΟ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΑΕΠ 2015 (\$)	ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΑΕΠ 2015 PPP ΣΕ ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ 2011 (\$)	ΕΤΗΣΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΕΠ 2015
Afghanistan	19.199.437.989	59.208.240.775	590,27	1.820,30	1,52
Bahrain	32.221.489.362	60.849.136.978	23.395,75	44.182,04	2,93
Bangladesh	195.078.665.828	504.972.662.927	1.211,70	3.136,56	6,55
Bhutan	1.962.221.696	5.889.768.672	2.532,45	7.601,37	3,25
Brunei Darussalam	15.492.035.784	28.204.280.733	36.607,93	66.647,17	-0,5
Cambodia	18.049.954.289	51.067.798.981	1.158,69	3.278,22	7,04
China	10.866.443.998.394	18.374.714.072.902	7.924,65	13.400,27	6,90
Hong Kong SAR, China	309.928.790.732	389.976.343.209	42.422,87	53.379,74	2,36
India	2.073.542.978.209	7.512.499.795.606	1.581,59	5.730,14	7,57
Indonesia	861.933.968.740	2.674.883.495.043	3.346,49	10.385,32	4,79
Iran, Islamic Rep.	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Iraq	168.606.686.711	510.574.911.671	4.629,08	14.017,77	2,10
Japan	4.123.257.609.615	4.545.650.483.889	32.477,22	35.804,23	0,47
Jordan	37.517.410.299	77.765.611.605	4.940,05	10.239,66	2,38
Kazakhstan	184.360.630.556	427.249.402.189	10.508,40	24.352,85	1,20
Korea, Rep.	1.377.873.107.856	1.740.546.808.209	27.221,52	34.386,57	2,61
Kyrgyz Republic	6.571.853.849	19.210.595.943	1.103,22	3.224,88	3,47
Lao PDR	12.327.488.341	36.331.699.319	1.812,33	5.341,31	7,00
Lebanon	47.102.873.632	76.745.662.809	8.050,75	13.117,25	1,51
Macao SAR, China	46.177.532.874	61.533.079.342	78.585,88	104.718,26	-20,35
Malaysia	296.217.641.787	767.617.710.691	9.766,17	25.308,02	4,95
Maldives	3.142.812.004	4.865.954.129	7.681,08	11.892,46	1,51
Mongolia	11.757.940.909	33.943.944.574	3.973,44	11.470,90	2,30
Myanmar	64.865.515.159	N/A	1.203,51	N/A	6,99
Nepal	20.880.545.907	65.963.387.654	732,30	2.313,39	3,36
Oman	70.254.876.463	161.582.028.755	15.645,08	35.982,75	3,50
Pakistan	269.971.498.118	896.419.927.050	1.428,99	4.744,85	5,54
Philippines	291.965.336.391	697.395.807.341	2.899,38	6.925,52	5,81
Qatar	166.907.692.308	302.492.021.341	74.667,20	135.321,69	3,58
Saudi Arabia	646.001.866.667	1.585.975.229.423	20.481,75	50.283,97	3,49
Singapore	292.739.307.536	443.860.330.455	52.888,74	80.191,54	2,01
Sri Lanka	82.316.172.384	231.625.385.742	3.926,17	11.047,67	4,79
Syrian Arab Republic	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
Tajikistan	7.853.450.374	22.190.155.022	925,91	2.616,19	4,20
Thailand	395.281.580.953	1.042.860.529.832	5.816,44	15.345,36	2,82
Timor-Leste	1.412.377.919	2.646.956.284	1.134,43	2.126,04	4,25
Turkmenistan	37.334.232.257	83.436.536.078	6.947,84	15.527,40	6,50
United Arab Emirates	370.292.716.133	605.295.324.234	40.438,38	66.102,19	3,18
Uzbekistan	66.732.801.393	176.617.556.573	2.132,07	5.642,82	8,00
Vietnam	193.599.379.095	519.776.959.708	2.111,14	5.668,00	6,68
Yemen, Rep.	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A

Πηγή: World DataBank, World Development Indicators

3.4 Το επίπεδο διαβίωσης στις χώρες της Ασίας

Η φτώχεια είναι ένα από τα βασικά ζητήματα της ασιατικής ηπείρου. Στις μεγάλες χώρες, το 80 με 90 τοις εκατό των φτωχών ανθρώπων ζουν σε αγροτικές περιοχές όπου εμφανίζεται και το μεγαλύτερο πρόβλημα, καθώς υπάρχουν περιορισμένοι πόροι και πολλοί φτωχοί κάτοικοι της υπαίθρου στην Ασία μοιράζονται μια σειρά από οικονομικά, δημογραφικά και κοινωνικά χαρακτηριστικά, τα πιο κοινά εκ των οποίων είναι η ακτημοσύνη ή η περιορισμένη πρόσβαση σε γη. Τα φτωχά αγροτικά νοικοκυριά τείνουν να έχουν μεγαλύτερες οικογένειες, λιγότερη πρόσβαση στην εκπαίδευση και υψηλότερη ανεργία. Στερούνται επίσης βασικές παροχές, όπως μια ασφαλή ύδρευση, την αποχέτευση και την ηλεκτρική ενέργεια. Επιπλέον, η εξαιρετικά περιορισμένη πρόσβαση σε πιστώσεις, σε εξοπλισμό και στην τεχνολογία σε συνδυασμό με την έλλειψη πληροφοριών για την αγορά, τις επιχειρήσεις και την διαπραγματευτική εμπειρία καθώς και τις συλλογικές οργανώσεις, τους στερεί το δικαίωμα να ανταγωνίζονται επί ίσοις όροις στην αγορά.

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία από πηγές όπως η UNESCO, η Παγκόσμια Τράπεζα δεδομένων και η Ασιατική Τράπεζα Ανάπτυξης (ADB – Asian Development Bank) για τις συνθήκες διαβίωσης των κατοίκων της ασιατικής ηπείρου, τα οποία για πολλές χώρες είναι ελάχιστα ή μη επικαιροποιημένα, ενώ η Ανατολική Ασία και η Νότιο – Ανατολική Ασία έχουν σημειώσει εντυπωσιακή πρόοδο στη μείωση της φτώχειας κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών, η πρόοδος ήταν περιορισμένη στη Νότια και Νότιο – Δυτική Ασία. Συγκεκριμένα, στην Ανατολική Ασία το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται κοντά ή κάτω από το όριο φτώχειας του 1,25\$ την ημέρα σε όρους ισοτιμίας αγοραστικής δύναμης PPP (όριο φτώχειας σε τιμές του 2005 που έχει οριστεί από την Παγκόσμια Τράπεζα έως και το 2015), ήταν 6,3% το 2011 σε σχέση με 28,1% το 2002 και 54,8% το 1993, στη Νότιο – Ανατολική Ασία 11,3% το 2012 σε σχέση με 25,3% το 2002 και 43,1% το 1993 και στη Νότιο – Δυτική Ασία 23,8% το 2012 σε σχέση με 36,1% το 2002 και 47,2% το 1993.

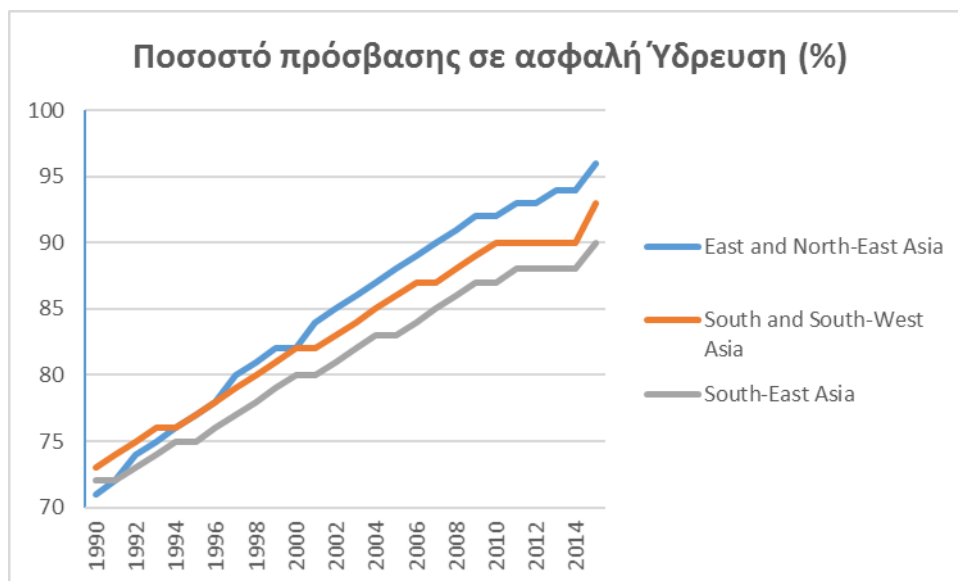
Παρατηρείται λοιπόν μια σαφής βελτίωση – μείωση του ποσοστού φτώχειας και στις τρεις περιοχές της ηπείρου σύμφωνα με τις τελευταίες καταγραφές (2011 και 2012) σε σχέση με την καταγραφή του 1993 κατά 88% στην Ανατολική Ασία, κατά 73% στη Νότιο – Ανατολική Ασία και κατά 49% στη Νότια και Νότιο – Δυτική Ασία, με τη διαφορά ότι ο ρυθμός μείωσης του εν λόγω ποσοστού είναι πολύ μικρότερος στη Νότια και Νότιο – Δυτική Ασία. Οι τρεις χώρες της Νότιας και Νότιο – Δυτικής Ασίας με το μεγαλύτερο ποσοστό πληθυσμού που ζει κοντά ή κάτω από αυτό το όριο είναι το Μπαγκλαντές που συγκεντρώνει 43,2% του

πληθυσμού για το 2010 σε σχέση με 58,6% που ήταν το 2000, το Λάος με 30,3% το 2012 σε σχέση με 41,2% το 2002 και η Ινδία με 23,6% για το 2011 έναντι 41,6% το 2004.

Το όριο της φτώχειας του 1,25\$ την ημέρα αμφισβητήθηκε από πολλούς παρατηρητές, ένας εκ των οποίων είναι και η ADB διότι θεωρούν ότι το όριο αυτό είναι αρκετά αυθαίρετο καθώς πρόκειται για τη μέση τιμή (σε ισοτιμία αγοραστικής δύναμης (PPP) όρους) των εθνικών ορίων της φτώχειας των 15 φτωχότερων χωρών του κόσμου. Τα περισσότερα από αυτά βρίσκονται στην Αφρική, με μόνο το Τατζικιστάν και το Νεπάλ που περιλαμβάνονται στην Ασία. Το όριο της φτώχειας του 1,25\$ την ημέρα είναι κάτω από τα εθνικά όρια της φτώχειας των πιο αναπτυσσόμενων ασιατικών χωρών. Σύμφωνα με την ADB, μόνο το Αφγανιστάν έχει χαμηλότερο όριο που υπολογίζεται σε 1,24\$, ενώ υπάρχουν 19 χώρες που έχουν όριο ίσο ή πάνω από 1,50\$ και 12 οι οποίες έχουν ίσο ή πάνω από 2,00\$. Για τον υπολογισμό αυτών των ορίων η ADB έχει λάβει τις μέσες τιμές των ορίων της φτώχειας από τις εννέα λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες της Ασίας και του Ειρηνικού (Αφγανιστάν, Μπαγκλαντές, Μπουτάν, Καμπότζη, το Λάος, το Νεπάλ, το Πακιστάν, τις Νήσους Σολομώντος και Τατζικιστάν). Ο υπολογισμός αυτός δίνει ένα όριο φτώχειας ύψους 1,51\$ ανά ημέρα κάτι που αυξάνει κατακόρυφα την εκτίμηση της φτώχειας στην περιοχή. Χρησιμοποιώντας αυτό το όριο, κατά μέσο όρο τα ποσοστά φτώχειας για το 2010 αυξήθηκαν σε 30,5% από την προηγούμενη εκτίμηση του 20,7% μια αύξηση σχεδόν στο ήμισυ, κάτι που σημαίνει ότι υπήρχαν περίπου 1.750.000.000 εξαιρετικά φτωχών ανθρώπων στην Ασία το 2010 και όχι 733 εκατομμύρια που έχουν υπολογισθεί με όριο το 1,25\$.

Σήμερα, το όριο φτώχειας έχει αναθεωρηθεί από την Παγκόσμια Τράπεζα σε 1,90\$ την ημέρα σε σταθερές τιμές του 2011. Ως προς τον καθορισμό του συγκεκριμένου ορίου αρκετοί παρατηρητές σημείωσαν ότι με βάση αυτό, το ποσοστό του πληθυσμού που ζει σε συνθήκες φτώχειας θα εκτοξευθεί. Η Ασιατική Τράπεζα Ανάπτυξης προσεγγίζοντας το εν λόγω όριο και ορίζοντας ως όριο φτώχειας τα 2,00\$ την ημέρα, υπολογίζει ότι οι χώρες με το μεγαλύτερο ποσοστό πληθυσμού που ζει κοντά ή κάτω από αυτό το όριο είναι το Μπαγκλαντές με 76,5% το 2010 έναντι 85,5% το 1995, το Λάος με 62% το 2012 έναντι 78,8% το 1997, η Ινδία με 59,2% το 2011 έναντι 81,7% το 1993, το Νεπάλ με 56% το 2010 έναντι 89% το 1995 και το Πακιστάν με 50,7% το 2010 έναντι 83,3% το 1996. Τα παραπάνω στοιχεία επιβεβαιώνουν τις εκτιμήσεις των αναλυτών, καθώς σε σχέση με το προηγούμενο όριο του 1,25\$ την ημέρα, το ποσοστό του πληθυσμού που ζει σε συνθήκες φτώχειας αυξάνεται σημαντικά.

Η πρόσβαση σε ασφαλείς πηγές νερού που αποτελεί από τα σημαντικότερα στοιχεία για την ποιότητα ζωής των ανθρώπων, έχει βελτιωθεί αρκετά σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια, όμως δεν έχει επιλυθεί πλήρως. Σύμφωνα με τα στοιχεία της UNESCO, όπως φαίνεται και στο διάγραμμα 3.16 το ποσοστό του πληθυσμού που έχει πρόσβαση σε ασφαλής πηγές νερού στην Ανατολική Ασία ήταν 96% για το 2015 έναντι 71% που ήταν το 1990, στη Νότιο – Ανατολική Ασία ήταν 90% για το 2015 έναντι 72% που ήταν το 1990 και στη Νότια και Νότιο – Δυτική Ασία ήταν 93% για το 2015 έναντι 73% που ήταν το 1990.

Πηγή: unescap.org

Διάγραμμα 3.16
Ποσοστό πρόσβασης σε πόσιμο νερό ανά περιοχή της Ασίας

Από τα στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας, προκύπτει ότι οι χώρες της Ασίας που παρουσιάζουν το μεγαλύτερο πρόβλημα ως προς το ποσοστό πρόσβασης του πληθυσμού τους σε ασφαλής πηγές νερού για το 2015, είναι το Αφγανιστάν με ποσοστό 55%, το Τιμόρ με 72%, η Καμπότζη με 76% και το Λάος με 76%. Η Κίνα και η Ινδία καταγράφουν σχεδόν το ήμισυ της προόδου στον κόσμο, με αυξήσεις κατά 457 εκατομμύρια και 522 εκατομμύρια αντίστοιχα από το 1990. Αυτό δεν αποτελεί έκπληξη, ωστόσο, δεδομένου ότι οι κάτοικοι αυτών των δύο χωρών αντιπροσωπεύουν περίπου το 36% του παγκόσμιου πληθυσμού και το 46% του αναπτυσσόμενου παγκόσμιου πληθυσμού. Σύμφωνα με τα στοιχεία των Ηνωμένων Εθνών, αν και γενικότερα ο στόχος για τη βελτίωση της ποιότητας του νερού στα περισσότερα μέρη της Ασιατικής ηπείρου είναι σε καλό δρόμο, η Κίνα και η Ινδία εξακολουθούν να έχουν 216 εκατομμύρια ανθρώπους χωρίς πρόσβαση σε βελτιωμένες

παροχές νερού, ποσοστό που αντιπροσωπεύει το 28% του παγκόσμιου πληθυσμού που παραμένει χωρίς πρόσβαση σε πόσιμο νερό.

Σύμφωνα με την πιο πρόσφατη δημοσιευμένη έκθεση του ΟΟΣΑ για την κατάσταση της υγείας στην Ασία (2014), οι περισσότερες χώρες της περιοχής Ασίας πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους για να δώσουν σε περισσότερους ανθρώπους την δυνατότητα πρόσβασης σε μια οικονομικά προσιτή και ποιοτική υγειονομική περίθαλψη. Πάρα πολλοί άνθρωποι, ιδίως οι γυναίκες, δεν μπορούν να λάβουν την ιατρική θεραπεία που χρειάζονται λόγω του υψηλού κόστους, καθώς υπάρχουν δυσκολίες ως προς τις παροχές υγειονομικής περίθαλψης κυρίως στις αγροτικές περιοχές.

Το προσδόκιμο ζωής κατά τη γέννηση σε 22 ασιατικές χώρες ανήλθε σε 73,4 χρόνια κατά μέσο όρο το 2012, μια αύξηση περίπου επτά χρόνια από το 1990. Η χώρα με το μεγαλύτερο προσδόκιμο ζωής είναι η Κίνα με 83,3 χρόνια για τους άνδρες και τις γυναίκες, η οποία ξεπέρασε την Ιαπωνία, τη Σιγκαπούρη, τη Δημοκρατία της Κορέας και το Μακάο όπου το προσδόκιμο ζωής είναι περίπου τα 80 χρόνια. Σε αντίθεση με αυτό, έντεκα χώρες της Ασίας είχαν συνολικό προσδόκιμο ζωής λιγότερο από 70 χρόνια, ενώ στη Μιανμάρ, ένα παιδί που γεννήθηκε το 2012 αναμένεται να ζήσει μέσο όρο περίπου 65 χρόνια.

Η έκθεση αποκαλύπτει επίσης το υψηλό ποσοστό του διαβήτη στην Ασία, όπου αντιπροσωπεύει πάνω από το 60% των 5,1 εκατ. θανάτων που προκλήθηκαν σε όλο τον κόσμο από την ασθένεια το 2013. Περίπου 215 εκατομμύρια άνθρωποι ζουν με διαβήτη στην περιοχή και οι μισοί από αυτούς πρόκειται για αδιάγνωστες περιπτώσεις που αγνοούν την ανάπτυξη των μακροπρόθεσμων επιπλοκών. Ως προς τη μητρική θνησιμότητα, κατά μέσο όρο διαπιστώνονται περίπου έξι θάνατοι ανά 100.000 ζωντανές γεννήσεις στις χώρες του ΟΟΣΑ, ενώ στις χώρες της Ασίας το νούμερο αυτό είναι σχεδόν 15 φορές μεγαλύτερο. Μεταξύ του 1990 και του 2013, το μέσο ποσοστό μητρικής θνησιμότητας σε όλες τις ασιατικές χώρες έχει μειωθεί κατά 48%. Οι καρδιαγγειακές παθήσεις προκαλούν περίπου το ένα τρίτο όλων των θανάτων, ενώ η φυματίωση είναι η κύρια αιτία θανάτου από μολυσματική ασθένεια στην περιοχή της Ασίας. Το 2012, πάνω από 6,3% των 8,6 εκατ. ανθρώπων στον κόσμο που πάσχουν από φυματίωση ζούσαν στην περιοχή. Το ποσοστό του πληθυσμού ηλικίας άνω των 65 ετών στην Ασία αναμένεται σχεδόν να τετραπλασιαστεί στις επόμενες τέσσερις δεκαετίες και να φτάσει το 26% το 2050.

Η κάλυψη των γιατρών και των νοσηλευτών στην περιοχή, κυμαίνεται γύρω στους 1,2 ανά 1.000 κατοίκους. Ο αριθμός των νοσοκομειακών κλινών είναι 3,3 ανά 1.000 κατοίκους κατά

μέσο όρο σε όλη την Ασία. Το καλύτερο σύστημα έχει η Ιαπωνία με πάνω από 13 κλίνες ανά 1.000 κατοίκους και το χειρότερο το έχουν οι Φιλιππίνες με 0,5 κλίνες ανά 1.000 κατοίκους. Οι Ασιατικές οικονομίες δαπανούν λίγο περισσότερο από 730\$ ανά άτομο ανά έτος για την υγεία, έναντι 3.510\$ που δαπανείται στις χώρες του ΟΟΣΑ. Αυτό ισοδυναμεί περίπου με 4,6% του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος κατά μέσο όρο στην περιοχή της Ασίας, σε σύγκριση με περίπου 9,3% στις χώρες του ΟΟΣΑ. Το μερίδιο των δημόσιων δαπανών στο σύνολο των δαπανών για την υγεία είναι πολύ χαμηλότερο στην Ασία όπου ανέρχεται σε 48,1% σε σχέση με τις χώρες του ΟΟΣΑ όπου ανέρχεται σε 72,7%. Τέλος, ο ρυθμός αύξησης των κατά κεφαλήν δαπανών για την υγεία σε πραγματικούς όρους κατά μέσο όρο μεταξύ του 2000 και του 2012 ήταν 5,6% ανά έτος στην Ασία, υψηλότερα από το 4,3% που παρατηρήθηκε για το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν, ενώ ο ρυθμός ανάπτυξης για την Κίνα και τη Μογγολία ήταν σχεδόν διπλάσιος από το μέσο ποσοστό για την περιοχή.

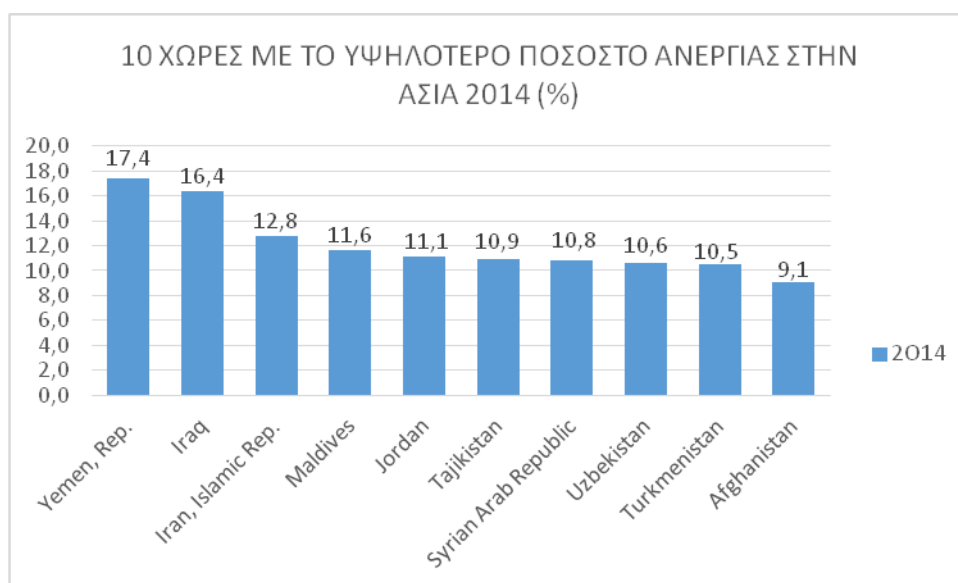
3.5 Το πρόβλημα της ανεργίας

Το πρόβλημα της ανεργίας είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο που υφίσταται σε όλες τις χώρες του κόσμου. Σύμφωνα με τον ορισμό της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ ή ILO – International Labor Organization), η ανεργία εμφανίζεται όταν οι άνθρωποι που είναι άνεργοι αναζητούν ενεργά αμειβόμενη εργασία. Το ποσοστό ανεργίας είναι ένα μέτρο της επικράτησης της ανεργίας και υπολογίζεται ως ποσοστό διαιρώντας τον αριθμό των ανέργων από όλα τα άτομα του εργατικού δυναμικού. Κατά τη διάρκεια περιόδων ύφεσης, η οικονομία βιώνει συνήθως ένα σχετικά υψηλό ποσοστό ανεργίας. Οι Εργατικές Στατιστικές διαδραματίζουν ουσιαστικό ρόλο στις προσπάθειες των κρατών για την επίτευξη αξιοπρεπούς εργασίας για όλους. Τα στατιστικά στοιχεία απαιτούνται για την ανάπτυξη και την αξιολόγηση των πολιτικών προς την κατεύθυνση αυτού του στόχου. Επίσης, είναι ένα σημαντικό εργαλείο για την πληροφόρηση και την ανάλυση, συμβάλλοντας στην αύξηση της κατανόησης των κοινών προβλημάτων.

Οι μέθοδοι υπολογισμού και παρουσίασης του ποσοστού ανεργίας ποικίλλουν από χώρα σε χώρα. Ορισμένες χώρες μετράνε ασφαλισμένους ανέργους μόνο, κάποιες μετράνε όσους λαμβάνουν επίδομα κοινωνικής πρόνοιας και μόνο, μερικές μετράνε τα άτομα με ειδικές ανάγκες, ορισμένες χώρες μετράνε όσους επιλέγουν (και είναι οικονομικά σε θέση) να μην εργάζονται, κάποιες μετράνε φοιτητές στο κολέγιο και ούτω καθεξής. Για λόγους σύγκρισης, οι εναρμονισμένες τιμές δημοσιεύονται από τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (ΔΟΕ) και από

τον ΟΟΣΑ. Το εναρμονισμένο ποσοστό ανεργίας της ΔΟΕ αναφέρεται σε εκείνους που επί του παρόντος δεν εργάζονται, αλλά είναι πρόθυμοι και ικανοί να εργαστούν με αμοιβή, που διατίθενται σήμερα στην εργασία και έχουν ψάξει ενεργά για εργασία. Το εναρμονισμένο ποσοστό ανεργίας του ΟΟΣΑ δίνει τον αριθμό των ανέργων ως ποσοστό του εργατικού δυναμικού.

Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας Δεδομένων για το 2014, οι τέσσερις χώρες με το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας σε όλο το εργατικό δυναμικό παγκοσμίως ήταν η Μαυριτανία με 31%, η Βοσνία με 27,9%, η Μακεδονία με 27,9% και η Ελλάδα με 26,3%. Ως προς τις χώρες της Ασίας τη μεγαλύτερη ανεργία εμφανίζει η Υεμένη με 17,4%, το Ιράκ με 16,4%, το Ιράν με 12,8%, οι Μαλδίβες με 11,6% και η Ιορδανία με 11,1%.

Πηγή: World DataBank, World Development Indicators

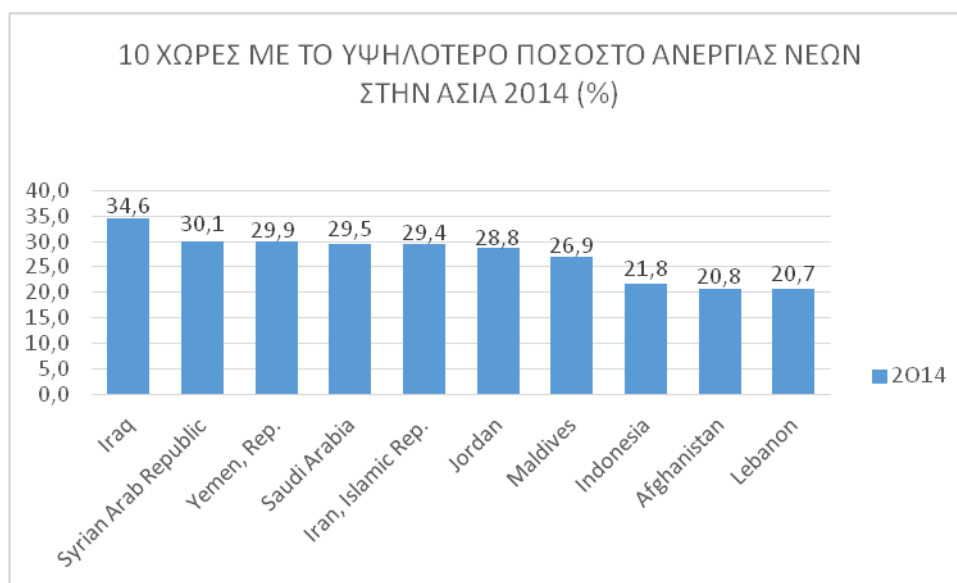
Διάγραμμα 3.17

Οι 10 χώρες με το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας στην Ασία το 2014

Η πρόκληση της απασχόλησης των νέων είναι σύνθετη και άρρηκτα συνδεδεμένη με την οικονομική ανάπτυξη, την παιδική εργασία, τα αγροτικά εισοδήματα, την αστική και διασυνοριακή μετανάστευση, το φύλο και τη φτώχεια. Τα εργαλεία για την αντιμετώπιση του προβλήματος είναι εξίσου ποικίλα ξεκινώντας από την εκπαίδευση, την κατάρτιση, την ανάπτυξη δεξιοτήτων, την κοινωνική προστασία, την αυτό-απασχόληση και την επιχειρηματικότητα, τη γλώσσα και την τεχνολογία. Σύμφωνα με τη ΔΟΕ, η εύρεση αξιοπρεπούς εργασίας νωρίς στη ζωή αποτρέπει έναν φαύλο κύκλο ο οποίος μειώνει τις

προοπτικές, τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό. Η βελτίωση των ευκαιριών απασχόλησης των νέων συμβάλει στην οικονομική, πολιτική και κοινωνική βελτίωση.

Αυτό που είναι περισσότερο ανησυχητικό σύμφωνα με τους ειδικούς, είναι η ανεργία των νέων ηλικίας 15-24 χρονών. Οι τέσσερις χώρες με τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας νέων παγκοσμίως είναι η Ισπανία με 57,9%, η Βοσνία με 57,5%, η Ελλάδα με 53,9% και η Νότια Αφρική με 52,6%, ποσοστά που δείχνουν ότι ένας στους δύο νέους στις συγκεκριμένες χώρες επιθυμούν να εργαστούν με αμειβόμενη εργασία αλλά δεν είναι δυνατό να βρουν εργασία. Σύμφωνα με τα στοιχεία του ΟΟΣΑ το μέσο ποσοστό ανεργίας των νέων στην Ασία υπολογίζεται περίπου σε 11% το οποίο μεταφράζεται περίπου σε 700 εκατομμύρια νέων άνεργων ανθρώπων ποσοστό που είναι πάνω από διπλάσιο από το ποσοστό του συνολικού πληθυσμού σε ηλικία εργασίας, ενώ οι νέοι που έχουν θέσεις εργασίας και εργάζονται ανέρχονται περίπου σε 300 εκατομμύρια. Οι ασιατικές χώρες με τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας στους νέους όπως φαίνεται και στο διάγραμμα 3.18 είναι το Ιράκ με 34,6%, η Συρία με 30,1%, η Υεμένη με 29,9%, η Σαουδική Αραβία με 29,5% και το Ιράν με 29,4%.

Πηγή: World DataBank, World Development Indicators

Διάγραμμα 3.18

Οι 10 χώρες με το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας νέων στην Ασία το 2014

Το βασικό πρόβλημα είναι ότι οι περισσότεροι νέοι άνθρωποι στην περιοχή δεν μπορούν να ανταπεξέλθουν οικονομικά ως άνεργοι, καθώς τα επιδόματα ανεργίας και τα άλλα μέτρα στήριξης είναι ανεπαρκή ή δεν υφίστανται. Επιπλέον, η απασχόληση των νέων είναι συχνά

επισφαλής. οι θέσεις εργασίας χαρακτηρίζονται από χαμηλούς μισθούς, κακές συνθήκες εργασίας, έλλειψη κοινωνικής προστασίας, ενώ δεν υπάρχουν και προοπτικές εξέλιξης.

Ακόμα και μετά την ολοκλήρωση της επίσημης εκπαίδευσης, πολλοί νέοι αντιμετωπίζουν εμπόδια κατά τη μετάβασή τους από το σχολείο στην εργασία. Τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης συχνά δεν ανταποκρίνονται στις σύγχρονες απαιτήσεις της αγοράς εργασίας. Η αναντιστοιχία δημιουργεί ένα υπο-πληθυσμό αποθαρρυσμένων και αποκλεισμένων νέων που βρίσκονται εκτός του εκπαιδευτικού συστήματος και είναι επίσης άνεργοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΟΙ ΑΜΕΣΕΣ ΞΕΝΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΣΙΑ

4.1 Εισαγωγή

Τα τελευταία περίπου 60 χρόνια, η παγκοσμιοποίηση έχει διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου και τη χρηματοδότηση, τη διαμόρφωση της θέσης τους σε ένα νέο παγκόσμιο οικονομικό σύστημα. Ακόμη περισσότερο, αυτό διευκόλυνε την αποδοχή και την ενσωμάτωση ενός αριθμού από αναπτυσσόμενες και αναδυόμενες χώρες του κόσμου στην παγκόσμια οικονομία. Ένας από τους ακρογωνιαίους λίθους πάνω στον οποίο έχει αναπτυχθεί η παγκοσμιοποίηση, είναι οι άμεσες ξένες επενδύσεις (ΑΞΕ). Ειδικά αυτές που απορρέουν από τα υψηλού εισοδήματος δυτικά έθνη τα τελευταία περίπου 20 χρόνια, έχουν εξελιχθεί σε μια σημαντική πηγή χρηματοδότησης της ανάπτυξης, συμβάλλοντας αδρά στην οικονομική ανάπτυξη πολλών χωρών.

Όταν η τάση στη διεθνή οικονομική σκηνή στράφηκε προς το άνοιγμα των ΑΞΕ στα μέσα της δεκαετίας του 1970 και του 1980, λίγοι προέβλεπαν την εκρηκτική αύξηση του ιδιωτικού κεφαλαίου που επιτεύχθηκε. Ωστόσο, από τα μέσα της δεκαετίας του 1980, οι ιδιωτικές ροές κεφαλαίου και ιδίως των άμεσων ξένων επενδύσεων, αυξήθηκαν με πρωτοφανή ρυθμό, καθώς σημείωσαν αύξηση περίπου κατά 2,5 φορές σε σχέση με τις αρχές της δεκαετίας (σύμφωνα με τα στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας Δεδομένων (Foreign direct investment, net inflows (BoP, current US\$) το 1970 οι παγκόσμιες εισροές ήταν 10,05\$ δις και το 1980 ήταν 51,21\$ δις). Πρόκειται για μια σημαντική πηγή ιδιωτικής εξωτερικής χρηματοδότησης για τις αναπτυσσόμενες χώρες και όχι μόνο, λόγω της ιδιομορφίας τους σχετικά με τις υπόλοιπες πηγές εξωτερικών ιδιωτικών πηγών χρηματοδότησης, που έγκειται στο γεγονός ότι βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στις μακροπρόθεσμες προοπτικές των επενδυτών, προκειμένου να επιτύχουν κέρδη από τις δραστηριότητες παραγωγής που ελέγχουν. Από τα μέσα της δεκαετίας του 1990 και τις αρχές του 20^{ου} αιώνα, οι ιδιωτικές ροές κεφαλαίου και ιδίως των άμεσων ξένων επενδύσεων, αυξήθηκαν ραγδαία συνεχίζοντας τη σημαντική ανάπτυξη της προηγούμενης δεκαετίας καθώς σχεδόν δεκαπλασιάστηκαν, αύξηση που συνεχίστηκε με μικρότερους ρυθμούς έως και το 2015 όπου οι συνολικές εισροές ΑΞΕ ανήλθαν σε 2.093,87\$ δις.

Ειδικότερα η Ασία, έχει ωφεληθεί τα μέγιστα από τις ροές ΑΞΕ στην περιοχή, καθώς σύμφωνα με τα στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας Δεδομένων είναι από τους μεγαλύτερες αποδέκτες του κόσμου με συνολικές εισροές που το 2015 ανήλθαν σε 650 δις δολάρια, ποσό που αποτελεί περίπου το 32% των παγκόσμιων εισροών ΑΞΕ για το συγκεκριμένο έτος. Μάλιστα σύμφωνα με την έκθεση World Investment της UNCTAD η Ασία ως προς τις ΑΞΕ για το 2014, ήταν στην κορυφή του κόσμου. Μεγάλες δυτικές πολυεθνικές εταιρείες έχουν επενδύσει στην Ασία καθώς κυρίως τα τελευταία χρόνια τη θεωρούν ως έναν από τους καλύτερους επενδυτικούς προορισμούς, λόγω της ανάπτυξης και του μεγέθους των τοπικών και περιφερειακών αγορών, την αφθονία της περιοχής σε φυσικούς πόρους και τη στρατηγική της θέση, ως βάση για την προσανατολισμένη στρατηγική τους σχετικά με τις εξαγωγές και την παραγωγή.

Ωστόσο, το άνοιγμα σε άμεσες ξένες επενδύσεις δεν κατανέμεται ομοιόμορφα σε όλες τις χώρες και περιοχές της Ασίας. Συγκεκριμένα, ενώ η Κίνα, και η Ένωση Χωρών της Νοτιοανατολικής Ασίας (ASEAN) έχουν αγκαλιάσει τις ΑΞΕ, άλλες οικονομίες είναι πιο επιφυλακτικές και δεν έχουν εφαρμόσει φιλικές πολιτικές προσέλκυσης ΑΞΕ. Στην Ινδία υπάρχουν περιφερειακά εργοστάσια παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος, η Νότια Κορέα και η Ιαπωνία διστάζουν να ανοίξουν πλήρως το θεσμικό τους πλαίσιο για τις ΑΞΕ, παραγνωρίζοντας ότι μια μεγαλύτερη προθυμία για προσέλκυση εισροών θα μπορούσε δυνητικά να οδηγήσει στην περαιτέρω οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη και την αποτελεσματικότητα.

Ωστόσο, καθώς η παγκόσμια οικονομία φαίνεται πως αρχίζει να επιβραδύνει, ένας ικανοποιητικός αριθμός από τις μεγαλύτερες οικονομίες της περιοχής αρχίζουν να αλλάζουν πορεία και να γίνονται ολοένα και πιο δεκτικές ως προς τις ΑΞΕ.

4.2 Μικρή ιστορική αναδρομή των ΑΞΕ στην Ασία

Το δεύτερο μισό του 20ου αιώνα χαρακτηρίζεται από μία θεαματική οικονομική ανάπτυξη των χωρών της Ασίας όπως στην Ιαπωνία, στη συνέχεια στη Νότια Κορέα, τη Σιγκαπούρη, το Χονγκ Κόνγκ, τη Μαλαισία και την Ινδονησία. Σε πιο πρόσφατες δεκαετίες, η ταχεία ανάπτυξη με έναν εντυπωσιακό ρυθμό της Κίνας και της Ινδίας, έρχεται να προστεθεί στις παραπάνω χώρες ενισχύοντας την οικονομία των ασιατικών χωρών δίνοντας κατά αυτόν τον τρόπο το έναυσμα για την προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων σε πολλές περιοχές της

ηπείρου. Σε γενικές γραμμές, η οικονομική ανάπτυξη σε αυτές τις χώρες έχει βασιστεί στην εξαγωγή των μεταποιημένων προϊόντων. Σχετικά με τη Μέση Ανατολή και τις δημοκρατίες της πρώην Σοβιετικής Ένωσης της Κεντρικής Ασίας, η ευημερία σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στα τεράστια αποθέματα πετρελαίου, φυσικού αερίου και άλλων μορφών ενέργειας που έχουν οι χώρες αυτές.

Παρά τις πολλές στρατιωτικές συγκρούσεις και εντάσεις που ακόμη και σήμερα συνεχίζουν να μαστίζουν ορισμένες ασιατικές περιοχές και παρά την οικονομική κρίση που συγκλόνισε την ασιατική ήπειρο το 1997, η προοπτική για τις οικονομίες της Ασίας παρέμεινε σε καλά επίπεδα, καθώς έχουν διασφαλίσει ότι οι ΑΞΕ συνεχίζουν να ρέουν σε αυτές τις χώρες. Σύμφωνα με τα δεδομένα της Παγκόσμιας Τράπεζας, ενδεικτικά αναφέρουμε πως η Μαλαισία από 93 εκατομμύρια δολάρια που προσέλκυσε το 1970 έφτασε τα 934 εκ. σε μια δεκαετία, ενώ εντυπωσιακή είναι και η περίπτωση της Σιγκαπούρης όπου από 93 εκ δολάρια το 1970 αύξησε τις εισερχόμενες ροές ΑΞΕ σε 1.235 εκ δολάρια το 1980. Αντίστοιχα η Κίνα από 430 εκ. δολάρια έφτασε τα 44.237 εκ. δολάρια το 1997 όπου άρχισε να ανακόπτεται αυτή η μεγάλη άνοδος λόγω της κρίσης του ίδιου έτους.

Το γεγονός ότι η Ασία είναι η πολυπληθέστερη ήπειρος στην οποία κατοικούν σε ορισμένες περιοχές άνθρωποι που ζουν στα όρια της φτώχειας και επομένως υπάρχουν ευκαιρίες λόγω της μεγάλης αγοράς και του φθηνού εργατικού δυναμικού, ώθησε κάποιες από τις ηγέτιδες χώρες που πραγματοποιούν ΑΞΕ όπως η Ιαπωνία, οι Ηνωμένες Πολιτείες και τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να επενδύσουν σε βιομηχανίες εντάσεως εργασίας, όπως η κλωστοϋφαντουργία, τα είδη ένδυσης και ούτω καθεξής. Σε άλλες χώρες της Ασίας οι εταιρείες τοποθέτησαν τις επενδύσεις τους δίνοντας έμφαση στη δημιουργία και τη διατήρηση μιας υψηλού επιπέδου εκπαίδευση με εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό, το οποίο είναι απαραίτητο για την παραγωγή ηλεκτρικών – ηλεκτρονικών προϊόντων τελευταίας τεχνολογίας που σχετίζονται με την εξέλιξη και της πληροφορικής. Με τη συνεχιζόμενη βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης σε συνδυασμό με την εφαρμογή ευνοϊκών πολιτικών για την προσέλκυσή τους, οι εισροές άμεσων ξένων επενδύσεων είναι πιθανό να συνεχίσουν να αυξάνονται.

Η εξέλιξη – ανάπτυξη των εισροών ΑΞΕ κατά το πέρασμα των ετών από το 1970 έως και το 2015 στην Ασία είναι πραγματικά εντυπωσιακή. Όπως φαίνεται και στον πίνακα 4.1, οι εισροές μέσα σε 15 έτη από το 1970 έως το 1985 αυξήθηκαν κατά 20 φορές. Στο διάστημα από το 1995 έως το 2005 εμφανίστηκε μια μικρή κάμψη που εν μέρει οφείλεται και στην

αναστάτωση που δημιουργήθηκε λόγω της κρίσης του 1997, ενώ την τελευταία δεκαετία οι εισροές των ΑΞΕ στην ήπειρο εμφανίζουν σημαντική πρόοδο και το 2015 ανήλθαν στο 32% των παγκόσμιων εισροών. Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειώσουμε πως η χρονιά όπου η Ασία εμφάνισε το υψηλότερο ποσοστό σχετικά με τις παγκόσμιες εισροές, ήταν το 2014 όπου το ποσοστό των εισροών της ανήλθε σε 37,17% των συνολικών παγκόσμιων εισροών.

Πίνακας 4.1

Εισροές ΑΞΕ Ασίας – Κόσμου σε χιλιάδες \$

ΕΙΣΡΟΕΣ ΑΞΕ ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ \$				
ΕΤΟΣ	ΑΣΙΑ	ΚΟΣΜΟΣ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΑΣΙΑ (%)	ΠΟΣΟΣΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΩΝ ΕΙΣΡΟΩΝ (%)
1970	259,80	10.110,52	-	2,57
1985	5.556,85	55.489,43	2.038,90	10,01
1995	66.809,23	318.330,61	1.102,29	20,99
2005	259.529,18	1.526.782,33	288,46	17,00
2015	650.127,66	2.057.471,80	150,50	31,60

Πηγή: World DataBank

Οι χώρες της Ανατολικής και Νοτιοανατολικής Ασίας απορρόφησαν τη συντριπτική πλειοψηφία των ΑΞΕ κατά τη συγκεκριμένη περίοδο. Οδηγός αυτών των χωρών είναι η Κίνα, όπου με την προσαρμογή της πολιτικής της η οποία προσανατολίστηκε στα κίνητρα για την προσέλκυση ΑΞΕ, από το 1992 άρχισε να ακμάζει και πλέον αποτελεί την πρώτη χώρα προσέλκυσης άμεσων ξένων επενδύσεων.

4.3 Λόγοι επένδυσης στις χώρες της Ασίας

Τα μέτρα για την επενδυτική πολιτική των χωρών που επιθυμούν να προσελκύσουν άμεσες ξένες επενδύσεις πρέπει να προσανατολίζονται κυρίως προς την απελευθέρωση, προώθηση και διευκόλυνση των επενδύσεων. Το 2014, περισσότερο από το 80% των επενδυτικών μέτρων είχαν στόχο τη βελτίωση της πολιτικής των προϋποθέσεων εισόδου και της μείωσης των περιορισμών. Η εστίαση ήταν η διευκόλυνση των επενδύσεων και η τομεακή απελευθέρωση όπως σε υποδομές και υπηρεσίες, με ταυτόχρονη εστίαση στους περιορισμούς που σχετίζονται κατά κύριο λόγο με τις εθνικές ανησυχίες για την ασφάλεια και της στρατηγικής σημασίας βιομηχανίες, όπως οι μεταφορές, η ενέργεια και άμυνα. Μερικά καίρια ζητήματα είναι βελτίωση της διαιτητικής διαδικασίας, που περιορίζει την πρόσβαση των

επενδυτών, η αποτελεσματική επίλυση διαφορών μέσω ενός μηχανισμού προσφυγών, οι διατάξεις για την ενεργητική και παθητική προώθηση των επενδύσεων, η διασφάλιση για υπεύθυνες επενδύσεις και άλλου είδους μεταρρυθμίσεις.

Κατά την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων, για τη χάραξη της πολιτικής πρέπει να καθοριστούν τα πιο αποτελεσματικά μέσα για τη διασφάλιση του δικαιώματος για τη ρύθμιση, παρέχοντας παράλληλα προστασία και διευκόλυνση των επενδύσεων. Από την άποψη της διαδικασίας, οι δράσεις της μεταρρύθμισης πρέπει να συγχρονιστούν σε εθνικό, διμερές, περιφερειακό και πολυμερές επίπεδο. Σε κάθε περίπτωση, η διαδικασία μεταρρύθμισης περιλαμβάνει (i) την καταγραφή και τον εντοπισμό των προβλημάτων, (ii) την ανάπτυξη μιας στρατηγικής προσέγγισης και ένα σχέδιο δράσης για τη μεταρρύθμιση και (iii) την υλοποίηση δράσεων και την επίτευξη των αποτελεσμάτων. Όλα αυτά θα πρέπει να καθοδηγούνται από τον στόχο της αξιοποίησης για τη βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Σε περίπτωση απουσίας ενός πολυμερούς συστήματος, ο καλύτερος τρόπος για να δημιουργηθεί το καθεστώς εργασίας για την αειφόρο ανάπτυξη, είναι η μεταρρύθμιση με βάση μια παγκόσμια δομή υποστήριξης. Μια τέτοια δομή μπορεί να παρέχει την απαραίτητη στήριξη, μέσω της ανάλυσης της πολιτικής, το συντονισμό μεταξύ των διαφόρων διαδικασιών σε διαφορετικά επίπεδα και διαστάσεις, τη διαχείριση της αλληλεπίδρασης με άλλους φορείς του νόμου, τεχνική βοήθεια και συναίνεση.

Στην κατεύθυνση της εφαρμογής τέτοιων μεταρρυθμίσεων προκειμένου να προσελκύσουν νέες επενδύσεις, αρκετές από τις αναπτυσσόμενες ασιατικές χώρες προχώρησαν στην υλοποίηση των απαραίτητων μεταρρυθμίσεων για την επίτευξη αυτού του στόχου, οι πολιτικές ορισμένων εξ αυτών αναφέρονται παρακάτω. Συγκεκριμένα, η Κίνα το 1980 και 1990 πειραματίστηκε με άνοιγμα σε ξένες επενδύσεις σε επιλεγμένες παράκτιες πόλεις και σε ειδικές οικονομικές ζώνες, βιομηχανικά πάρκα πραγματοποιώντας μια ριζική δέσμευση για την ελευθέρωση των υπηρεσιών κάτι που οδήγησε στη μετατόπιση των άμεσων ξένων επενδύσεων σε κλάδους παροχής υπηρεσιών. Μέχρι το 2009, οι ΑΞΕ στον τομέα των υπηρεσιών αυξήθηκαν 3 φορές συγκριτικά με το 2000, ενώ στη μεταποίηση αυξήθηκαν 81%. Η ταυτόχρονη ανάπτυξη των περιφερειακών δικτύων παραγωγής στην Ανατολική Ασία, οδήγησε χιλιάδες πολυεθνικές εταιρείες να επενδύσουν στην Κίνα και πλέον βρίσκεται στην πρώτη θέση μεταξύ των κορυφαίων 15 επενδυτικών θέσεων, ενώ τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί σημαντικά η παρουσία των επενδυτών από την Ιαπωνία, τις ΗΠΑ και την Ευρώπη.

Το Χονγκ Κονγκ είναι ένας από τους παγκόσμιους ηγέτες όσον αφορά τις εξαγωγές και ως κέντρο παροχής υπηρεσιών, καθώς η χώρα είναι προγεφύρωμα σε μία από τις μεγαλύτερες βάσεις παραγωγής στον κόσμο, την Κίνα. Το Χονγκ Κονγκ έχει μια υγιή οικονομία και ένα αποτελεσματικό τραπεζικό και χρηματοπιστωτικό σύστημα, ευνοϊκά φορολογικά μέτρα, διαφάνεια των τοπικών θεσμών, πολιτική σταθερότητα, ελευθερία της πληροφόρησης, διαθεσιμότητα του εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού, οι ξένες εταιρείες μπορούν να δημιουργηθούν ελεύθερα και να καταχωρήσουν τις μάρκες τους και τον διευθυντή της εταιρείας καθώς δεν απαιτείται να είναι πολίτης ούτε κάτοικος του Χονγκ Κονγκ, καθώς και πλεονεκτική γεωγραφική θέση στην Ασία. Στα αρνητικά σημεία για τη δημιουργία επιχειρήσεων είναι το υψηλό κόστος των ακινήτων και του χώρου εργασίας (γραφεία, καταστήματα, κλπ), το υψηλό κόστος των μισθών σε σύγκριση με άλλες χώρες της Ασίας, όπως την ηπειρωτική Κίνα και την Ινδία, το ζήτημα του μέλλοντος του Χονγκ Κονγκ, ειδικά όταν η πόλη θα ενσωματωθεί πλήρως με τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας και η υπερβολική σημασία του χρηματοπιστωτικού τομέα.

Στην Ιαπωνία η κυβέρνηση δημιούργησε καλύτερο επιχειρηματικό περιβάλλον για τις εταιρείες που λειτουργούν με το πρόγραμμα "Εθνικό Στρατηγικό Πρόγραμμα Ειδικές Ζώνες» Αυτές οι περιβαλλοντικές βελτιώσεις θα ενθαρρύνουν ιαπωνικές θυγατρικές εταιρείες μεταφέρθηκαν στο εξωτερικό να επιστρέψουν. Χρησιμοποιώντας εξειδικευμένο προσωπικό προώθησε τη διαβούλευση σχετικά με τις διαδικασίες που απαιτούνται για τις ΑΞΕ στην Ιαπωνία, την παραλαβή των αιτήσεων για την κανονιστική μεταρρύθμιση και την παροχή βοήθειας για μεμονωμένες περιπτώσεις, σε συνεργασία με τα αρμόδια υπουργεία και οργανισμούς. Επίσης, θέσπισε μέτρα παροχής κινήτρων, όπως φορολογικά κίνητρα σε πιστοποιημένες εταιρείες σύμφωνα με τους νόμους, μέτρα για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των αλλοδαπών και συγκεκριμένα προνομιακή φορολογική μεταχείριση για τα δικαιώματα προαίρεσης αγοράς μετοχών από την ξένη μητρική εταιρεία, επιτάχυνση των εξετάσεων διπλώματος ευρεσιτεχνίας, μείωση κατά 50% των τελών εξέτασης και δικαιωμάτων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, συντόμευση επενδυτικών διαδικασιών και επιτάχυνση της αξιολόγησης εισόδου και παραμονής.

Η Σιγκαπούρη σύμφωνα με την έκθεση «Doing Business 2016» της Παγκόσμιας Τράπεζας, είναι η ευκολότερη χώρα για να επενδύσει μια επιχείρηση. Έχει άριστες τηλεπικοινωνίες και μεταφορικές υποδομές, ενώ η στρατηγική της θέση στο σταυροδρόμι των θαλάσσιων οδών και της εγγύτητάς της σε μεγάλες αγορές αποτελεί στρατηγικό πλεονέκτημα. Η χώρα

προσφέρει φορολογικές ελαφρύνσεις και εύκολους όρους δανεισμού ως μέρος των επενδυτικών κινήτρων. Έχει υπογράψει διμερείς επενδυτικές συμφωνίες με 46 χώρες και γενικότερα είναι ανοικτή σε ξένες επενδύσεις καθώς προσφέρει φορολογικά κίνητρα στις εταιρείες, μετά την εγγραφή τους στο Διοικητικό Συμβούλιο Οικονομικής Ανάπτυξης. Παρά το γεγονός ότι το νομικό πλαίσιο και οι κυβερνητικές πολιτικές της Σιγκαπούρης δεν απαιτούν καμία ειδική άδεια για να επενδύσουν ξένες επιχειρήσεις στη χώρα, υπάρχουν ορισμένα όρια σε τομείς όπως οι τηλεπικοινωνίες, οι ραδιοτηλεοπτικές εκπομπές, τα εγχώρια μέσα ενημέρωσης και ορισμένες επαγγελματικές υπηρεσίες (καθώς κάποια εξ αυτών αποτελούν μονοπώλια), που περιορίζουν την ιδιοκτησία σε εταιρείες από αλλοδαπά πρόσωπα. Επιπλέον, απαιτείται η έγκριση του υπουργείου Οικονομικών για την απόκτηση των τοπικών τραπεζών, όταν υπερβαίνουν το καθορισμένο όριο μεριδίου. Η έλλειψη διαφάνειας των διοικητικών κινήτρων και η μη διεθνοποίηση της Σιγκαπούρης νομισματικά προς το δολάριο αποτελούν εμπόδιο στις επενδύσεις, όπως επίσης και το γεγονός πως δεν παρέχεται δασμολογική προστασία για τις βιομηχανικές επιχειρήσεις. Στη Σιγκαπούρη εισπράττονται υψηλοί φόροι κατανάλωσης για την αλκοόλη, τα προϊόντα καπνού και τα οχήματα με κινητήρα βενζίνης. Τέλος, ο κυρίαρχος ρόλος των ημι-δημόσιων επιχειρήσεων που υφίστανται θα μπορούσαν να εμποδίσουν τις επενδύσεις σε ορισμένους τομείς.

Η Ταιβάν είναι ένας σημαντικός προορισμός για τις άμεσες ξένες επενδύσεις, καθώς το νησί διαθέτει ισχυρή ανάπτυξη, ένα πληθυσμό με υψηλή αγοραστική δύναμη και μια οικονομία που επικεντρώθηκε στην τεχνολογία. Από το 2009 η Ταιβάν χαλάρωσε τους περιορισμούς στις επενδύσεις από την ηπειρωτική Κίνα. Μάλιστα από το 2013, έχει κατατεθεί πρόταση για τη δημιουργία «ελεύθερων ζωνών οικονομικής επίδειξης», στόχος των οποίων είναι να γίνει η χώρα κέντρο ελεύθερων συναλλαγών της Ασίας και του Ειρηνικού. Στα δυνατά σημεία της χώρας συγκαταλέγονται η σημαντική βιομηχανική και υλικοτεχνική εξειδίκευση σε ύφασμα, το εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό, η αποτελεσματική λειτουργία της εφοδιαστικής αλυσίδας και η γεωγραφική της θέση που αποτελεί πύλη στις αγορές της Κίνας και των χωρών της ASEAN. Η χρηματοπιστωτική κερδοσκοπία, η αύξηση των τιμών των ακινήτων, οι γραφειοκρατικοί περιορισμοί και το άκαμπτο νομικό πλαίσιο, η περιορισμένη εγχώρια αγορά και η αδυναμία στην προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας, αποτελούν εμπόδια για τις επενδύσεις.

Στην Ινδία οι μεταρρυθμίσεις της πολιτικής για τις ΑΞΕ είχαν ως στόχο την ευκολία του «επιχειρείν» ώστε να επιταχυνθεί ο ρυθμός των ξένων επενδύσεων στη χώρα. Συγκεκριμένα,

επετράπησαν οι επενδύσεις από ξένους οργανισμούς σε τομείς όπως οι τηλεμεταφορές, τα καλωδιακά δίκτυα – κινητής τηλεόραση, τηλεοπτικά κανάλια, υπηρεσίες αερομεταφορών και έργα αεροδρομίων, στο ηλεκτρονικό εμπόριο, στην ανασυγκρότηση του ενεργητικού εταιρειών, σε εγκαταλελειμμένα φαρμακευτικά προϊόντα και στην ιδιωτική ασφάλεια γραφεία. Επιπλέον, επετράπησαν οι επενδύσεις με συμμετοχή έως 49% του μετοχικού κεφαλαίου στους τομείς ασφάλισης και σύνταξης και στον αμυντικό τομέα, ενώ υπό ελεγχόμενες συνθήκες στην ζωοτεχνία, τις ιχθυοκαλλιέργειες, τις υδατοκαλλιέργειες και τη μελισσοκομία.

Η κυβερνητική πολιτική που ακολουθεί η Ταϊλάνδη, προωθεί τις επενδύσεις και το ελεύθερο εμπόριο. Σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα, η Ταϊλάνδη είναι η 4η ασιατική χώρα και η 20^η στον κόσμο, όπου είναι εύκολο να δημιουργηθεί επιχείρηση. Η ύπαρξη ενός αριθμού κυβερνητικών υπηρεσιών που βοηθούν τους επενδυτές, η απουσία περιορισμών στον τομέα της μεταποίησης, η απουσία απαιτήσεων για τις εξαγωγές και η στρατηγική της τοποθεσία στην καρδιά της Ασίας αποτελούν ισχυρά κίνητρα προσέλκυσης για τους υποψήφιους επενδυτές. Επιπλέον, το Συμβούλιο Επενδύσεων της Ταϊλάνδης προσφέρει μια σειρά από κίνητρα σε έξι τομείς της βιομηχανίας, όπως έως οκτώ χρόνια φοροαπαλλαγών για επιχειρήσεις και 50% μείωση της φορολογίας για τις επιχειρήσεις για 5 χρόνια, μείωση στο κόστος των μεταφορών, της ηλεκτρικής ενέργειας και του ανεφοδιασμού, καθώς και 25 % έκπτωση επί των καθαρών κερδών για το κόστος εγκατάστασης και κατασκευής. Οι 6 τομείς είναι η γεωργία και τα τρόφιμα, οι ανανεώσιμες και εναλλακτικές πηγές ενέργειας, η αγορά αυτοκινήτων, οι τεχνολογίες ηλεκτρονικών ειδών, των πληροφοριών και των επικοινωνιών, η μόδα και οι υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας. Το Δεκέμβριο του 2014, το Συμβούλιο Επενδύσεων της Ταϊλάνδης ενέκρινε "επταετή Επενδυτική Στρατηγική Προώθησης» (2015-2021), που τέθηκε σε ισχύ και εφαρμόζεται σε όλες τις αιτήσεις που υποβάλλονται από την 1η Ιανουαρίου 2015. Η νέα επενδυτική στρατηγική δίνει προτεραιότητα σε επενδύσεις που θα συμβάλλουν στην ανάπτυξη και θα έχουν μια θετική επίδραση στην κοινωνία και το περιβάλλον, όπως επενδύσεις στην υψηλή τεχνολογία και στις δημιουργικές βιομηχανίες, στις βιομηχανίες υπηρεσιών που υποστηρίζουν την ανάπτυξη της ψηφιακής οικονομίας και στις δραστηριότητες που αναπτύσσουν και αξιοποιούν τοπικούς πόρους.

Η Ινδονησία έχει σχεδόν 230 εκατομμύρια κατοίκους, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν μια τεράστια αγορά. Επιπλέον, η χώρα διαθέτει άφθονους φυσικούς πόρους (ξύλο, ψάρια, πετρέλαιο, φυσικό αέριο, μέταλλα) και τεράστια βιοποικιλότητα. Προκειμένου να

προσελκύσει νέες επενδύσεις, η κυβέρνηση προχώρησε σε μέτρα για μειώσεις των δασμών επί των εισαγωγών των αγαθών εξοπλισμού, πρόσθετα κίνητρα για τους επενδυτές ως προ τις εξαγωγές και τις επενδύσεις που πραγματοποιούνται σε ορισμένες περιοχές και ένα πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων που αφορούσε κυρίως νευραλγικούς τομείς όπως οι μεταφορές και η χρηματοδότηση. Επιπλέον, από το 2006 ξεκίνησε ένα πρόγραμμα για τη βελτίωση του επενδυτικού κλίματος ψηφίζοντας νομοσχέδιο για τις επενδύσεις, που περιελάμβανε τη δραστική μείωση του χρόνου που απαιτείται για τη δημιουργία μιας εταιρείας, την επιτάχυνση της επανεξέτασης για τοπικούς κανονισμούς που ενδέχεται να βλάψουν το επιχειρηματικό πνεύμα, καθώς και τον εξορθολογισμό των τελωνειακών διαδικασιών και τη βελτίωση της τελωνειακής νομοθεσίας.

Στη Μαλαισία η κυβέρνηση ενθαρρύνει τις ΑΞΕ μέσω μιας σειράς μέτρων προσανατολισμένη προς τις εξαγωγικές βιομηχανίες με "υψηλής τεχνολογίας" προϊόντα και υπηρεσίες. Από το 2003, η κυβέρνηση ξεκίνησε ένα πρόγραμμα για την τόνωση της οικονομίας, η οποία επέκτεινε το συνολικό αριθμό των ετών της φορολογικής απαλλαγής από 10 σε 15 για «πρωτοπόρες» εταιρείες και από 5 έως 10 χρόνια για τις υπόλοιπες εταιρείες. Επιπλέον, ενέκρινε διάφορα μέτρα στήριξης όπως επιδοτήσεις για τα βασικά προϊόντα, τα συστήματα εκπαίδευσης, τα νοσοκομεία, τις κατασκευές, την ενίσχυση του χρηματοπιστωτικού συστήματος και της οικονομικής απελευθέρωσης, ενώ ταυτόχρονα για να ευνοηθεί η μεταφορά τεχνολογίας και η εισροή στη χώρα εξειδικευμένου προσωπικού, προωθεί την πολιτική για την απελευθέρωση του καθεστώτος ομογενών για την απασχόληση στον τομέα της μεταποίησης.

Τέλος, το Αφγανιστάν είναι μια ταχέως αναπτυσσόμενη αναδυόμενη αγορά στρατηγικής σημασίας, κοντά σε μερικές από τις μεγαλύτερες και ταχύτερα αναπτυσσόμενες αγορές στον κόσμο. Βρίσκεται σε στρατηγική θέση μεταξύ των πλούσιων σε ενεργειακά αποθέματα δημοκρατιών της Κεντρικής Ασίας και των μεγάλων θαλάσσιων λιμένων στη Νότια Ασία και παρέχει μια βασική διαδρομή διέλευσης πετρελαίου και φυσικού αερίου από την Κεντρική Ασία στις αγορές της Νότιας Ασίας, καθώς και στο εξωτερικό. Προσφέρει ένα φιλο-επιχειρηματικό περιβάλλον με αρκετά ευνοϊκή νομοθεσία για ιδιωτικές επενδύσεις. Οι αρχές της ελεύθερης οικονομίας της αγοράς έχουν ενσωματωθεί στο νέο Σύνταγμα και η ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της Εθνικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής. Το Αφγανιστάν είναι εξαιρετικά πλούσιο σε ορυκτούς πόρους. Υπάρχουν σήμερα πάνω από 1.400 κοιτάσματα ορυκτών που περιλαμβάνουν ενεργειακά ορυκτά, όπως το πετρέλαιο, το

φυσικό αέριο και τον άνθρακα, καθώς και πολύ μεγάλα αποθέματα σιδήρου και χαλκού πολύ καλής ποιότητας.

4.4 Πως επηρέασαν οι κρίσεις τις ΑΞΕ στην Ασία

Η «οικονομική κρίση» σύμφωνα με τον Κουφάρη (Κουφάρης, 2010), είναι το φαινόμενο κατά το οποίο μια οικονομία χαρακτηρίζεται από μια διαρκή και αισθητή μείωση της οικονομικής της δραστηριότητας. Η οικονομική δραστηριότητα αναφέρεται σε όλα τα μακροοικονομικά μεγέθη της οικονομίας, όπως η απασχόληση, το εθνικό προϊόν, οι τιμές, οι επενδύσεις κ.λπ. Ο βασικότερος δείκτης οικονομικής δραστηριότητας είναι οι επενδύσεις, οι οποίες, όταν αυξομειώνονται, συμπαρασύρουν μαζί τους και όλα τα υπόλοιπα οικονομικά μεγέθη. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οικονομική κρίση αποτελεί τη μία από τις δύο φάσεις των οικονομικών διακυμάνσεων και συγκεκριμένα τη φάση της καθόδου, όταν δηλαδή η οικονομική δραστηριότητα βρίσκεται σε μια συνεχή συρρίκνωση (European Commission, 2009). Οι οικονομικές διακυμάνσεις ορίζονται ως οι διαδοχικές αυξομειώσεις της οικονομικής δραστηριότητας μέσα σε μια οικονομία. Λέγονται αλλιώς και κυκλικές διακυμάνσεις ή οικονομικοί κύκλοι. Οι Άγγλοι αποδίδουν το φαινόμενο με τον όρο «business cycles», ακριβώς για να τονίσουν την ιδιαίτερη βαρύτητα των επενδύσεων στην εξέλιξη του οικονομικού κύκλου. Από πολύχρονες στατιστικές παρατηρήσεις διαπιστώθηκε ότι οι οικονομικοί κύκλοι διαρκούν περίπου από 7 έως 11 χρόνια (European Commission, 2009).

Οι κρίσεις διακρίνονται σε τρεις κατηγορίες: α) στις κρίσεις πρώτης γενιάς των οποίων οι αιτίες εντοπίζονται στη δημοσιονομική και νομισματική πολιτική των χωρών, β) στις κρίσεις δεύτερης γενιάς οι οποίες οφείλονται σε αντι-κυκλικές πολιτικές σε ανεπτυγμένες χώρες, καθώς και σε αυτό-εκπληρούμενες κρίσεις που οφείλονται σε φημολογία και πανικό που αναπτύσσεται στις τάξεις των επενδυτών χωρίς να υπάρχει στην πραγματικότητα ανισορροπία σε κάποιο τομέα της οικονομίας και γ) στις κρίσεις τρίτης γενιάς οι οποίες οφείλονται σε ηθικό κίνδυνο, ασύμμετρη πληροφόρηση, σε εξάρσεις του διεθνούς δανεισμού και τοποθετήσεις σε «φούσκες».

Επίσης, ανάλογα με τη μορφή τους διαφέρουν ως προς την φύση, την ένταση, τον αντίκτυπο, την γεωγραφική έκταση, την χρονική διάρκεια κτλ. Με κριτήριο την γεωγραφική τους έκταση, διακρίνονται σε εθνικές, περιφερειακές και παγκόσμιες, ενώ σύμφωνα με την χρονική τους διάρκεια, διακρίνονται σε παροδικές και χρόνιες και τέλος σύμφωνα με το είδος

τους διακρίνονται στις εξής επτά κατηγορίες: α) συγκυριακές και αναπτυξιακές, β) πληθωριστικές, γ) κρίσεις στις αγορές αγαθών, δ) κρίσεις δημοσίου χρέους, ε) συναλλαγματικές, στ) τραπεζικές και ζ) χρηματιστηριακές.

Στην πρόσφατη ιστορία η οικονομία αντιμετώπισε αρκετές κρίσεις. Οι κυριότερες από αυτές ήταν:

- 1) Η κρίση χρέους του 1980 στη Λατινική Αμερική
- 2) Η χρηματιστηριακή κρίση του 1987 στις ΗΠΑ
- 3) Η κρίση «τεκίλα» το 1994 στο Μεξικό
- 4) Η χρηματοπιστωτική κρίση του 1997 στην Ανατολική Ασία
- 5) Η «φούσκα» του internet το 2000-2001 και
- 6) Η παγκόσμια οικονομική κρίση του 2007-2008

Όπως είναι αναμενόμενο η κρίση που επηρέασε περισσότερο και άμεσα την ασιατική ήπειρο ήταν η κρίση του 1997. Κατά το δεύτερο εξάμηνο του 1997, ξέσπασε αναταραχή στις χρηματοπιστωτικές αγορές ορισμένων χωρών στην Ανατολική και τη Νοτιοανατολική Ασία και η κρίση που ακολούθησε επηρέασε τις οικονομίες της περιοχής με διάφορους τρόπους. Η απότομη μείωση των ιδιωτικών εξωτερικών ροών κεφαλαίου κυρίως από τους ιαπωνικούς και αμερικανικούς τραπεζικούς οργανισμούς προς ορισμένες αναπτυσσόμενες χώρες της περιοχής όπως η Ινδονησία, η Δημοκρατία της Κορέας, η Μαλαισία, οι Φιλιππίνες και η Ταϊλάνδη, η χρηματοδότηση των ιδιωτικών εταιρειών με ξένο τραπεζικό δανεισμό και οι επενδύσεις ιδίων κεφαλαίων, αποτέλεσαν το 1997 για τις χώρες που επλήγησαν περισσότερο από μια κρίση.

Σύμφωνα και με το διάγραμμα 4.1 που ακολουθεί, ενώ υπήρξε εκροή μεγάλων ποσοτήτων βραχυπρόθεσμων κεφαλαίων από αυτές τις χώρες, οι εισροές άμεσων ξένων επενδύσεων στις πέντε χώρες που επλήγησαν περισσότερο παρέμειναν τη συγκεκριμένη χρονιά σε θετική τροχιά, σε επίπεδο παρόμοιο με αυτό του 1996, επιβραδύνθηκαν από το 1998 και από το 2000 παρουσίασαν μία πτώση έως και το 2001 όπου ξεκίνησε μια σταθερή και σημαντική αύξηση. Αυτή η πολύ μικρή περίοδος αναταραχής που δημιουργήθηκε δεν αποτελεί έκπληξη, καθώς οι ροές ΑΞΕ περιλαμβάνουν όχι μόνο το χρηματοπιστωτικό κεφάλαιο, αλλά και την τεχνολογική ανάπτυξη και το πνευματικό κεφάλαιο που αντιπροσωπεύει από κοινού ένα απόθεμα των περιουσιακών στοιχείων για την παραγωγή, τα αγαθά και τις υπηρεσίες.

Επιπλέον, οι ροές υποκινούνται από τα στρατηγικά συμφέροντα των πολυεθνικών επιχειρήσεων που επενδύουν στη χώρα υποδοχής, στην αναζήτησή τους για τις αγορές, τους πόρους και γενικότερα τα περιουσιακά στοιχεία που δημιουργούνται για την

ανταγωνιστικότητα και την ενίσχυση της αποτελεσματικότητάς τους. Οι μακροχρόνιες σχέσεις στο επίπεδο της παραγωγής μεταξύ των επενδυτών και των αλλοδαπών θυγατρικών τους, καθώς και παράγοντες όπως τα ενσώματα περιουσιακά στοιχεία, τα δίκτυα των προμηθευτών, η τοπική υποδομή, το ανθρώπινο κεφάλαιο και το θεσμικό περιβάλλον αντανακλούν ένα διαρκές συμφέρον των επενδυτών στις χώρες υποδοχής.

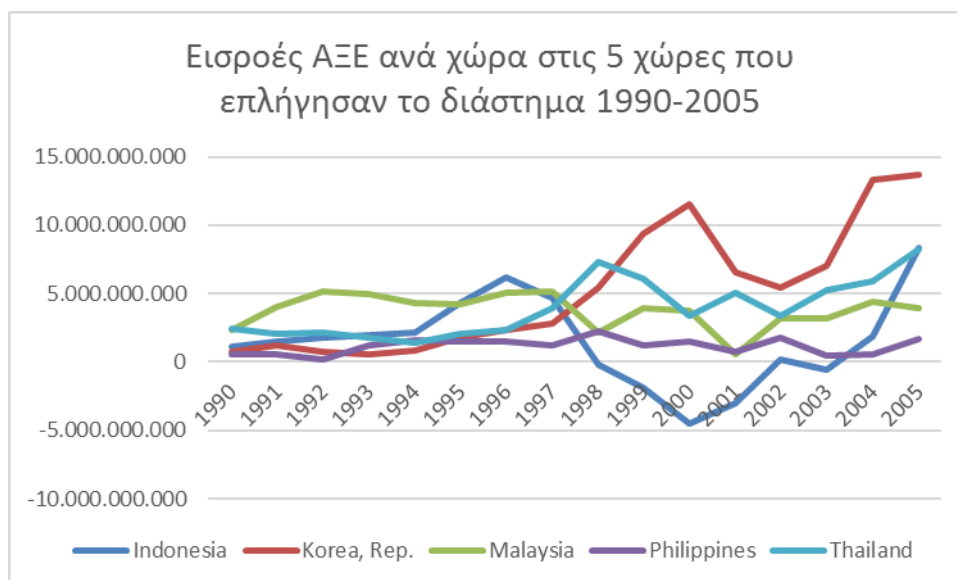

Πηγή: World DataBank, World Indicators

Διάγραμμα 4.1

Συνολικές εισροές ΑΞΕ των 5 χωρών που επλήγησαν από την κρίση του 1997

Η χώρα που επηρεάστηκε περισσότερο από την εν λόγω κρίση όπως φαίνεται και στο διάγραμμα 4.2 ήταν η Ινδονησία, η οποία έως και το 2003 εμφάνισε πολύ μεγάλη διόρθωση με αρνητικές εισροές, ενώ από το 2004 ξεκίνησε η αποκατάσταση στις εισροές της φτάνοντας μάλιστα μέσα σε δύο χρόνια τα επίπεδα που είχε προ κρίσης. Οι υπόλοιπες τέσσερις χώρες εμφάνισαν μεν πτώση, όμως δεν ήταν τόσο μεγάλη ούτε σε όγκο ούτε σε διάρκεια και η ανάκαμψη των συγκεκριμένων οικονομιών ως προς τις εισροές ΑΞΕ συνεχίστηκε με τους ίδιους ή ακόμα μεγαλύτερους ρυθμούς ανάπτυξης (από αυτούς που υπήρχαν προ κρίσης), έπειτα από περίπου δύο με τρία έτη ύφεσης που ακολούθησαν αμέσως μετά την κρίση.

Πηγή: World DataBank, World Indicators

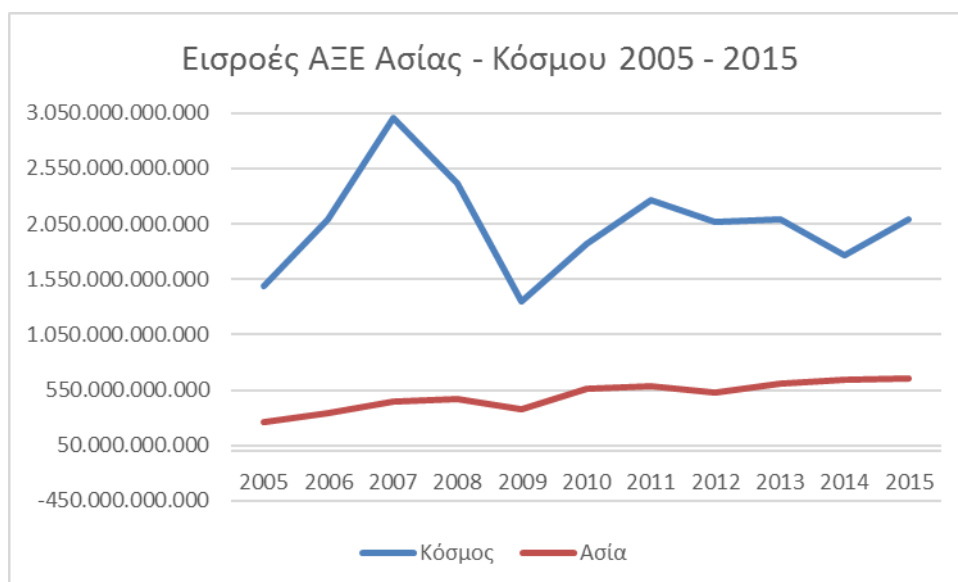
Διάγραμμα 4.2

Εισροές ΑΞΕ ανά χώρα στις 5 χώρες που επλήγησαν από την κρίση του 1997

Από τις αρχές του 2000 τα μεγάλα ποσά που προσέλκυσαν οι ΗΠΑ από τις αναπτυσσόμενες οικονομίες της Νοτιοανατολικής Ασίας και της Κίνας, χρησιμοποιήθηκαν για τη χορήγηση στεγαστικών δανείων με χαμηλό επιτόκιο για την αγορά ακινήτων, ωθώντας στην μεγάλη αύξηση των τιμών τους. Ο ελλιπής έλεγχος των κριτηρίων για τη χορήγηση των εν λόγω δανείων σε συνδυασμό με την τιτλοποίηση των δανείων αυτών κάτι που σήμαινε την αύξηση της ανάληψης ρίσκου, η αύξηση του παρεμβατικού επιτοκίου της FED από 1% σε 5,25% και η μείωση των τιμών των ακινήτων που ξεκίνησε από το 2006, οδήγησαν το 2008 στην κατάρρευση της τέταρτης μεγαλύτερης επενδυτικής τράπεζας των ΗΠΑ Lehman Brothers, η χρεοκοπία της οποίας προκάλεσε ένα τεράστιο πρόβλημα εμπιστοσύνης στη διατραπεζική αγορά, γεγονός που οδήγησε στην παγκόσμια οικονομική κρίση.

Όπως φαίνεται και στο παρακάτω διάγραμμα 4.3, κατά την έναρξη της παγκόσμιας κρίσης το 2009 ενώ η πτώση στις εισροές ΑΞΕ παγκοσμίως ήταν πολύ μεγάλη και άγγιξε το 55,10%, η αντίστοιχη πτώση στην Ασία ήταν μόλις 15,58%. Αυτό σε σημαντικό βαθμό οφείλεται στο γεγονός ότι οι αναπτυσσόμενες ασιατικές χώρες στήριζαν τη χρηματοδότησή τους στις ΑΞΕ που δεν είναι ευαίσθητες σε κρίσεις και είναι πιο σταθερές από τις επενδύσεις χαρτοφυλακίου όπου εμπεριέχουν ρίσκο. Για το λόγο αυτό, οι κρίσεις του 1997 και του 2007-2008 επηρέασαν βραχυπρόθεσμα τις ροές κεφαλαίου στην Ασία ενώ μεσοπρόθεσμα σημειώθηκε

άμεση ανάκαμψη, δείγμα των μακροπρόθεσμων προοπτικών ανάπτυξης που δημιουργούν οι ΑΞΕ και συνέβαλαν στην ανάπτυξη των ασιατικών οικονομιών συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που επλήγησαν περισσότερο από την κρίση του 1997.

Πηγή: World DataBank, World Indicators

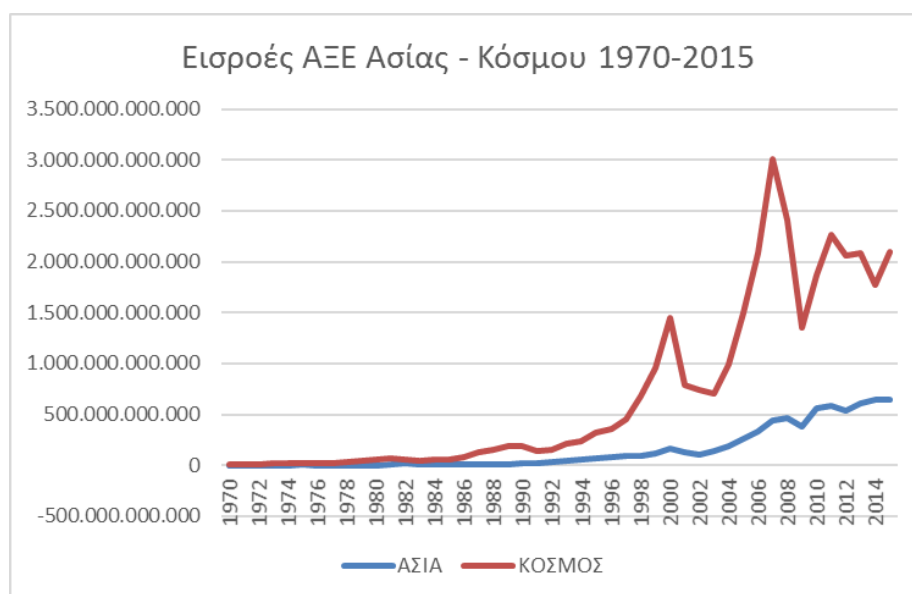
Διάγραμμα 4.3

Εισροές ΑΞΕ Ασίας – Κόσμου 2005 – 2015

4.5 Οι εισροές Άμεσων Ξένων Επενδύσεων στην Ασία

Η ΑΞΕ αποτελούν μια σημαντική μακροπρόθεσμη πηγή χρηματοδότησης της ανάπτυξης κάθε χώρας, γεγονός που ωθεί τις περισσότερες κυβερνήσεις να επιδιώκουν την προσέλκυσή τους. Η ανάπτυξη μιας χώρας εξαρτάται από την εγχώρια και την εξωτερική χρηματοδότηση. Οι χώρες έχουν πολλές αναπτυξιακές ανάγκες, ιδίως οι αναπτυσσόμενες και συχνά έχουν ένα κενό στην αποταμίευση ή στο εμπόριο. Σύμφωνα με την οικονομική θεωρία, σε μια οικονομία σε ισορροπία αποτελεί αποδεκτή ταυτότητα ότι η εξοικονόμηση είναι ίση των επενδύσεων ($S = I$). Ωστόσο, οι οικονομίες είναι σπάνια σε ισορροπία και υπάρχει συνήθως ένα έλλειμμα μεταξύ των αποταμιεύσεων και στο επιθυμητό επίπεδο των επενδύσεων, το οποίο οι χώρες προσπαθούν να καλύψουν με εισροές κεφαλαίων. Ως εκ τούτου, η εξωτερική χρηματοδότηση είναι σημαντική για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.

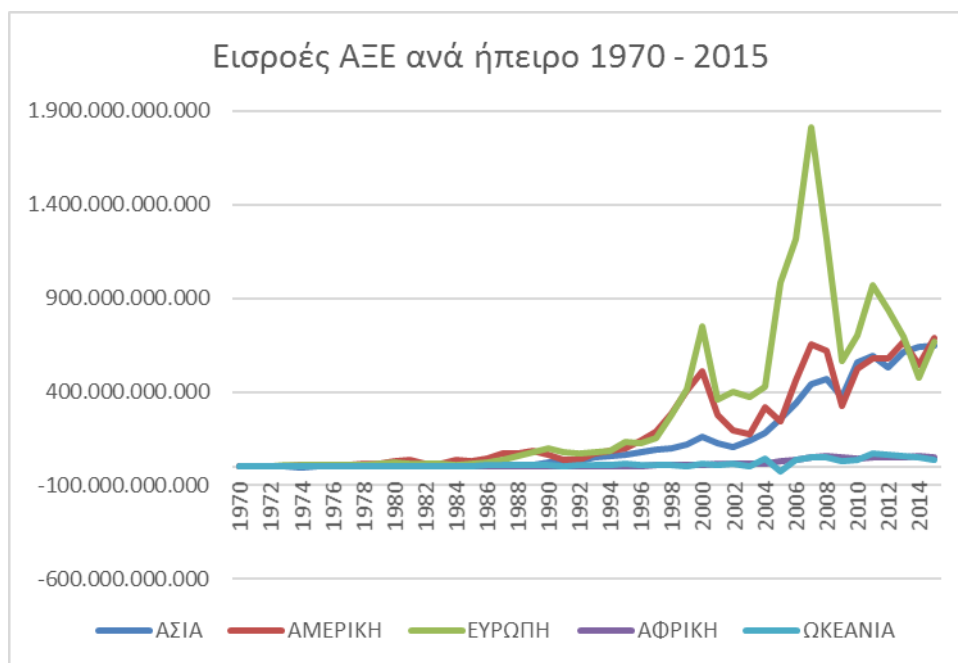
Από το 1970 έως και το 2015 οι εισροές των ΑΞΕ στην Ασία εμφανίζονται συνεχώς αυξανόμενες. Σύμφωνα με το διάγραμμα 4.4, από το 1982 όπου ουσιαστικά ξεκίνησε η μεγάλη εισροή ΑΞΕ στην ήπειρο με την είσοδο και της Κίνας στο παγκόσμιο σκηνικό των άμεσων ξένων επενδύσεων, εμφανίζεται μια σταθερή αυξητική πορεία των εισροών διαχρονικά. Αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην προσαρμογή της πολιτικής αρκετών χωρών για την προσέλκυση ΑΞΕ, αλλά και σε άλλους παράγοντες όπως η βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης, η ανάπτυξη των υποδομών κλπ.

Πηγή: World DataBank, World Indicators

Διάγραμμα 4.4
Εισροές ΑΞΕ Ασίας – Κόσμου 1970-2015

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας Δεδομένων (Foreign direct investment, net inflows (BoP, current US\$)), όπως φαίνεται και στο διάγραμμα 4.5 που ακολουθεί, το 2014 η Ασία ήταν κυρίαρχος των εισροών ΑΞΕ παγκοσμίως αφού προσέλκυσε επενδύσεις ύψους 642\$ δις, ενώ το 2015 παρά το γεγονός πως οι εισροές της αυξήθηκαν σε σχέση με αυτές του 2014 κατά 1,2% και ανήλθαν σε 650\$ δις, βρέθηκε στην τρίτη θέση της παγκόσμιας κατάταξης με μικρή διαφορά πίσω από την Αμερική που προσέλκυσε 688\$ δις και την Ευρώπη που προσέλκυσε 664\$ δις.

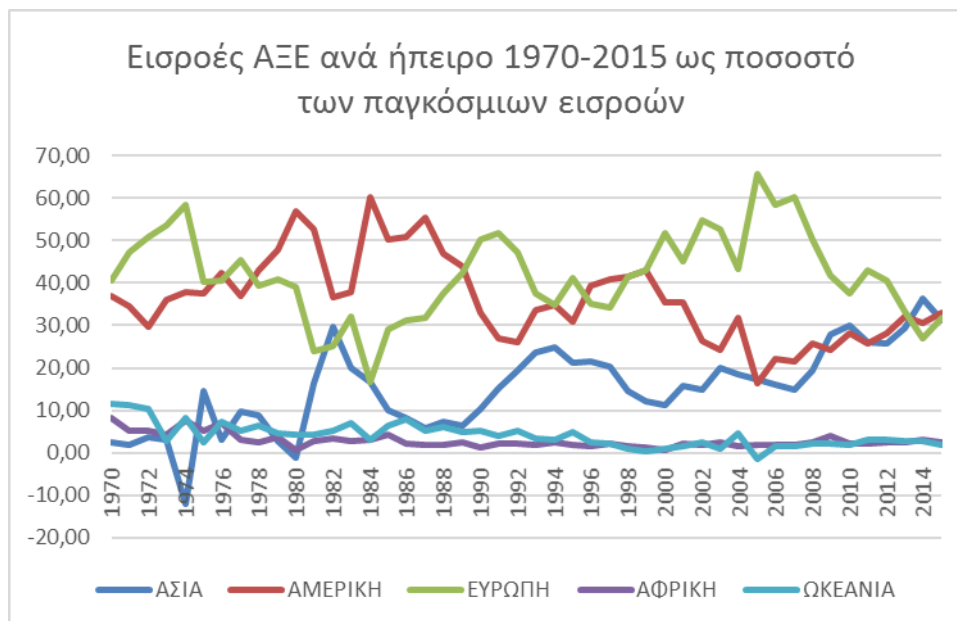

Πηγή: World DataBank, World Indicators

Διάγραμμα 4.5 **Εισροές ΑΞΕ ανά ήπειρο 1970-2015**

Σχετικά με το μερίδιο των συνολικών παγκόσμιων εισροών ΑΞΕ, όπως φαίνεται και στο διάγραμμα 4.6, διαχρονικά τις περισσότερες επενδύσεις προσέλκυαν η Ευρώπη και η Αμερική, οι χώρες των οποίων είναι πιο ανεπτυγμένες, με την τελευταία μάλιστα το 2005 να φτάνει το υψηλότερο ποσοστό προσέλκυσης εισροών που εμφανίστηκε ποτέ αφού τη συγκεκριμένη χρονιά συγκέντρωσε το 65,77% των παγκόσμιων εισροών επενδύσεων.

Η Ασία εμφανίζει μια σταθερή ανοδική πορεία και το 2014, όπως προαναφέρθηκε, ήταν η πρώτη ήπειρος σε προσέλκυση επενδύσεων με ποσοστό 36,28% των συνολικών παγκόσμιων εισροών. Το 2015 η προσέλκυση εμφανίζεται ισομερώς κατανομημένη και στις τρεις «ηγέτιδες» ηπείρους Αμερική, Ευρώπη και Ασία με μικρή διαφορά (32,87%, 31,73% και 31,05% αντίστοιχα), γεγονός που υποδηλώνει ότι ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη των πολιτικών των χωρών της ασιατικής ηπείρου ως προς τις ΑΞΕ και κυρίως των αναπτυσσόμενων χωρών της, έχουν αποφέρει το επιθυμητό αποτέλεσμα και έχει κλείσει την «ψαλίδα» από την Αμερική και την Ευρώπη, διατηρώντας συνεχώς την ανοδική της τάση.

Πηγή: World DataBank, World Indicators

Διάγραμμα 4.6

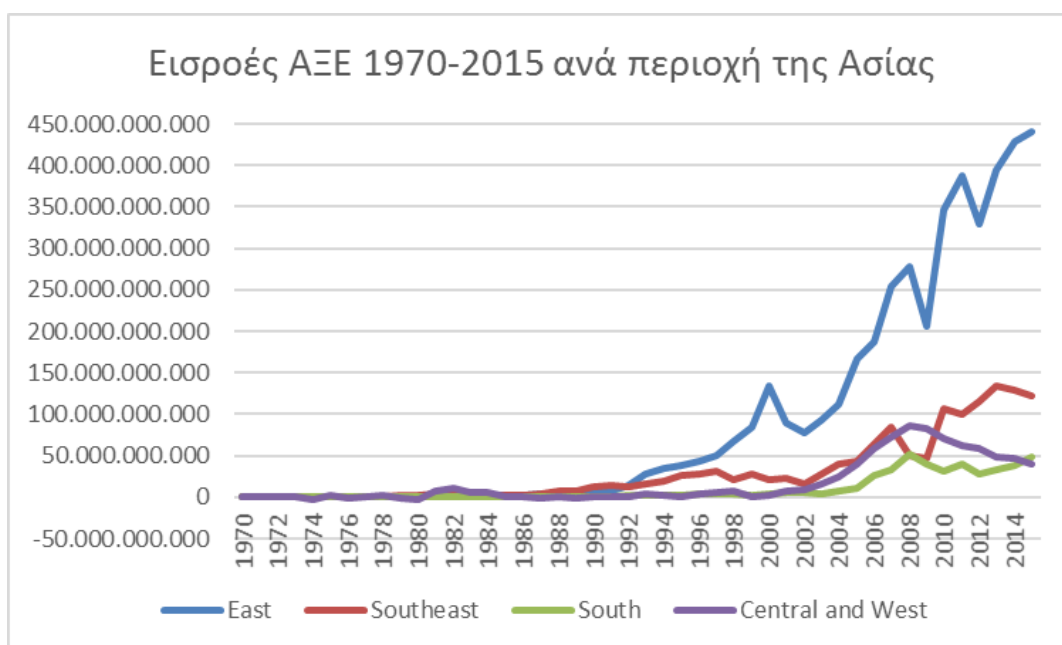
Εισροές ΑΞΕ ανά ήπειρο 1970-2015 ως ποσοστό των παγκόσμιων εισροών

Η ανάπτυξη της ασιατικής ηπείρου και η προσέλκυση επενδύσεων δεν είναι ομοιόμορφα κατανομημένη σε ολόκληρη την ήπειρο. Υπάρχουν περιοχές με αρκετά μεγάλη ανάπτυξη και άλλες με πολύ μικρότερη. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας Δεδομένων, όπως εμφανίζεται και στο διάγραμμα 4.7 τη μεγαλύτερη ανάπτυξη ως προς τις εισροές ΑΞΕ κατά σειρά παρουσιάζει η Ανατολική Ασία, η Νότιο – Ανατολική Ασία, η Νότια Ασία και τέλος η Κεντρική και Δυτική Ασία, όπου για το 2015 οι εισροές τους ανήλθαν σε 439,69\$ δις, 122,45\$ δις, 48,60\$ δις και 39,38\$ δις αντίστοιχα. Ενώ οι υπόλοιπες τρεις περιοχές την τελευταία δεκαετία παρουσιάζουν σταθεροποιητικές ή ανοδικές τάσεις ως προς τις εισροές ΑΞΕ, η Κεντρική και Δυτική Ασία εμφανίζει μια συνεχή πτώση από το 2008 έως το 2015 η οποία ανέρχεται συνολικά σε 54,17%.

Οι χώρες που προσέλκυσαν τις περισσότερες επενδύσεις ανά περιοχή για το 2015 (πίνακας 4.3) είναι η Κίνα (συμπεριλαμβανομένου του Χονγκ Κονγκ και του Μακάο) στη Ανατολική Ασία με 434,61\$ δις, η Σιγκαπούρη στη Νότιο – Ανατολική Ασία με 65,26\$ δις, η Ινδία στη Νότια Ασία με 44,21\$ δις και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα στην Κεντρική και Δυτική Ασία με 10,97\$ δις. Οι εισροές των τεσσάρων ανωτέρω χωρών αθροιστικά για το 2015 με κύριο εκφραστή την Κίνα, συγκεντρώνουν το 85,39% των συνολικών εισροών της ηπείρου και το 26,50% των συνολικών παγκόσμιων εισροών ΑΞΕ. Αξίζει να σημειωθεί ότι για το 2015 η

Κίνα (συμπεριλαμβανομένου του Χονγκ Κονγκ και του Μακάο) προσέλκυσε το 67,63% των εισροών ολόκληρης της ηπείρου και περίπου το 21% όλων εισροών παγκοσμίως.

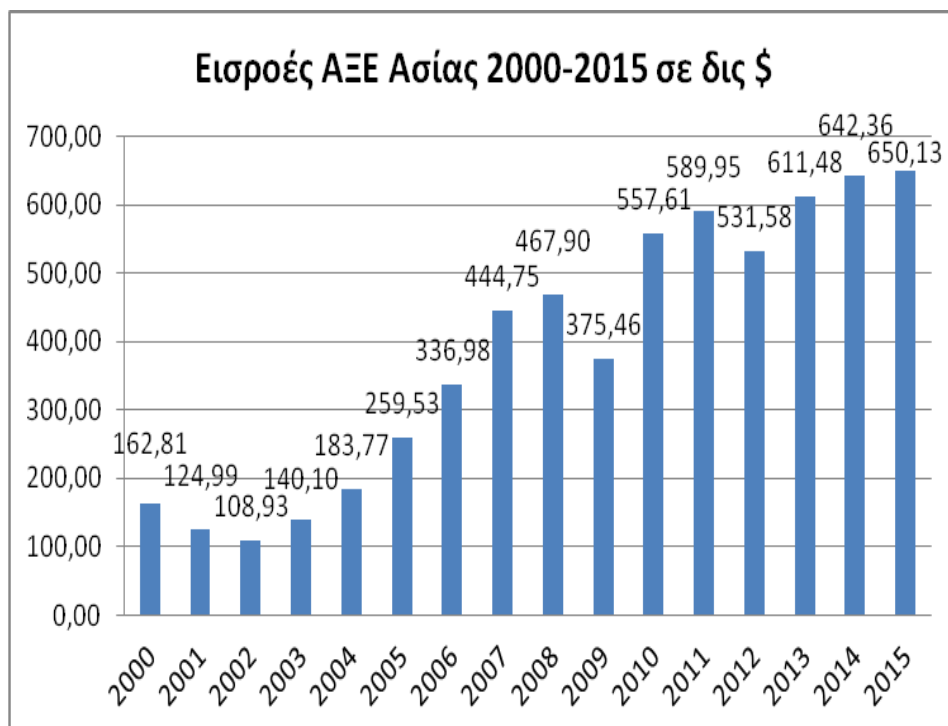
Την τελευταία δεκαετία (2000-2015) οι εισροές όλων των περιοχών αλλά και συνολικά της ηπείρου όπως εμφανίζεται και στο διάγραμμα 4.8 αυξήθηκαν αρκετά (περίπου τετραπλασιάστηκαν), ενώ από την έναρξη της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης το 2008 καθώς η Ανατολική και Νοτιοανατολική Ασία εμφάνισαν αύξηση των εισροών τους (σχεδόν διπλασιάστηκαν), στη Νότια Ασία παρέμειναν σταθερές, ενώ στην Κεντρική Ασία σημείωσαν μείωση σχεδόν κατά το ήμισυ. Αξίζει να σημειωθεί, ότι για το 2015 μόνο οι εισροές της Ανατολικής και Νοτιοανατολικής Ασίας αποτελούσαν το 26,84% των συνολικών παγκόσμιων εισροών για το συγκεκριμένο έτος.

Πηγή: World DataBank, World Indicators

Διάγραμμα 4.7

Εισροές ΑΞΕ 1970-2015 ανά περιοχή της Ασίας

Πηγή: World DataBank, World Indicators

Διάγραμμα 4.8

Εισροές ΑΞΕ Ασίας 2000-2015 σε δις \$

Οι εισροές ΑΞΕ παγκοσμίως για το 2015 ανήλθαν σε 2.093,87\$ δις παρουσιάζοντας αύξηση της τάξεως του 18,26% σε σχέση με το 2014. Όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα 4.2, τις περισσότερες ΑΞΕ ποσοτικά απορρόφησαν οι Ηνωμένες Πολιτείες οι οποίες προσέλκυσαν 172,06\$ δις περισσότερες επενδύσεις σε σχέση με το 2014, αύξηση της τάξεως του 82,98%. Ως προς το ποσοστό αύξησης, η Ελβετία ήταν το 2015 ένας αρκετά ελκυστικός προορισμός αφού εμφάνισε αύξηση της τάξεως του 551,49%. Στις δέκα πρώτες χώρες παγκοσμίως για το 2015 οι οποίες προσέλκυαν περίπου το 70% των παγκόσμιων εισροών, περιλαμβάνονται η Κίνα (μαζί με το Χονγκ Κονγκ) και η Σιγκαπούρη οι οποίες αθροιστικά προσέλκυαν περίπου το 35% των εισροών των δέκα πρώτων χωρών και περίπου το 24% των παγκόσμιων εισροών. Η Κίνα στον πίνακα 4.2 κατατάσσεται στη δεύτερη θέση για το 2015 αλλά μαζί με το Χονγκ Κονγκ ουσιαστικά βρίσκεται στην πρώτη θέση.

Πίνακας 4.2
Top 10 Χώρες παγκοσμίως σε εισροές ΑΞΕ 2014-2015

Χώρα	2014	2015	Διαφορά (%)
United States	207.367.000.000	379.434.000.000	82,98
China	268.097.181.064	249.858.920.111	-6,80
Ireland	86.765.614.578	203.463.366.382	134,50
Hong Kong SAR, China	129.847.455.921	180.844.260.229	39,27
Switzerland	18.375.399.205	119.713.934.409	551,49
Brazil	96.894.980.842	75.074.564.670	-22,52
Netherlands	94.377.425.052	67.456.916.394	-28,52
Singapore	68.495.560.554	65.262.633.426	-4,72
Canada	65.440.742.032	55.685.384.262	-14,91
United Kingdom	71.364.193.884	50.438.642.479	-29,32

Πηγή: World DataBank, World Indicators

Σύμφωνα με τον πίνακα 4.3 όπου παρουσιάζονται οι δέκα πρώτες χώρες της Ασίας σε εισροές ΑΞΕ για το 2014 και το 2015, η Κίνα (μαζί με το Χονγκ Κονγκ) προσέλκυσε τις περισσότερες εισροές και τα δύο έτη, εμφανίζοντας το 2015 αύξηση της τάξης του 8,23% σε σχέση με το 2014. Τη μεγαλύτερη ποσοστιαία αύξηση εμφανίζει η Ταϊλάνδη με 89,91% (σχεδόν διπλασίασε τις εισροές της) και έπειτα ακολουθούν η Ινδία με 30,52% και το Βιετνάμ με 28,26%. Από την άλλη μεριά τη μεγαλύτερη ποσοστιαία μείωση κατά το 2015 σε σχέση με το 2014 από τις δέκα πρώτες χώρες, παρουσιάζει η Ινδονησία, ενώ στο σύνολο των χωρών σημαντική μείωση εμφανίζουν το Μπρουνέι, η Κορέα, το Πακιστάν, ο Λίβανος και η Ιορδανία. Αθροιστικά οι εν λόγω δέκα χώρες αποτελούν το 93% των συνολικών εισροών της ηπείρου για το 2015 και το 28,87% των παγκόσμιων εισροών για το ίδιο έτος.

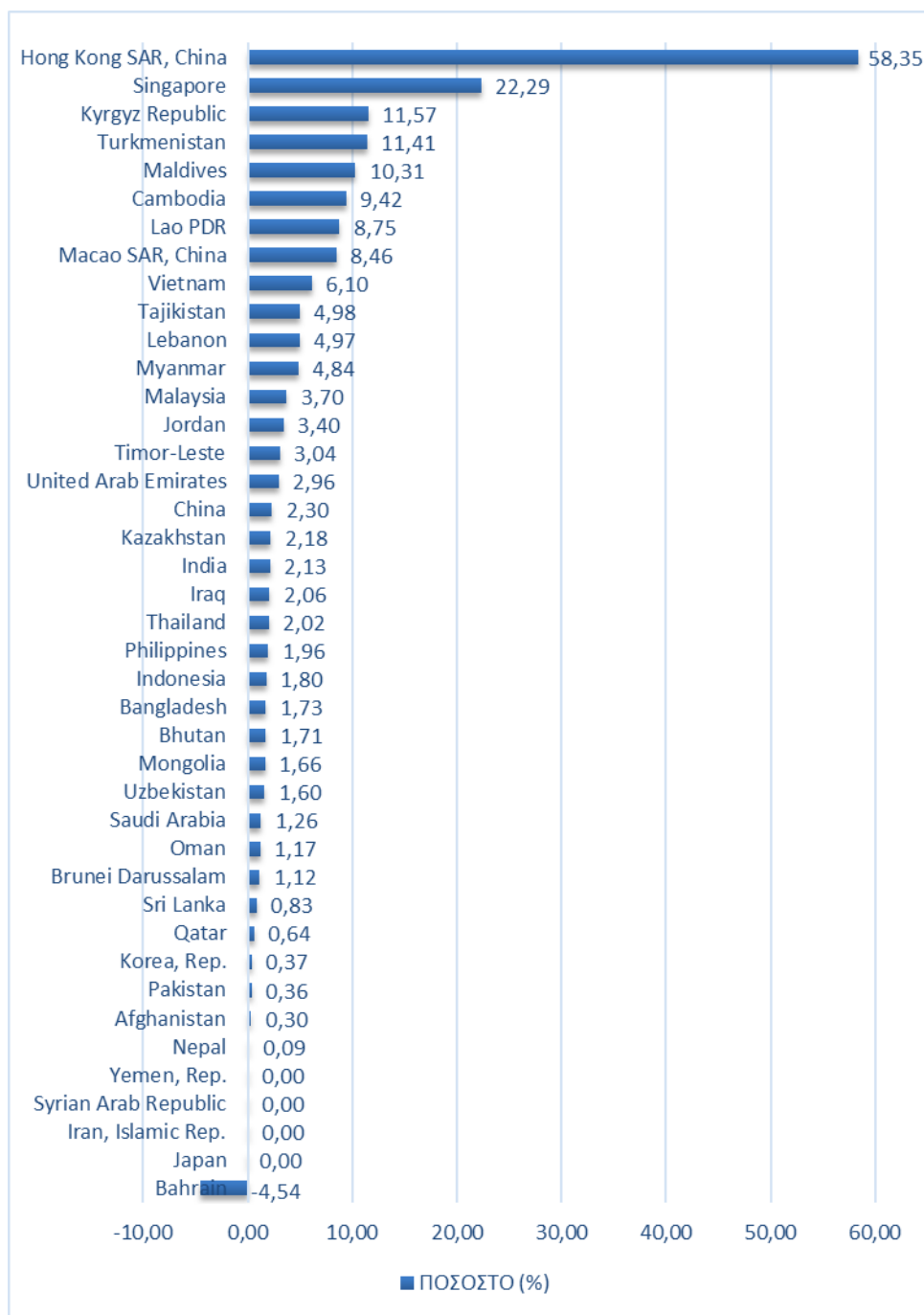
Κατά τα έτη 1970 – 2015 οι περισσότερες χώρες της ηπείρου παρουσιάζουν αυξητικές τάσεις ως προς τις εισροές ΑΞΕ. Κατά το διάστημα αυτό, τη μεγαλύτερη ανάπτυξη εμφάνισαν η Σιγκαπούρη, η Κίνα, η Ινδία, η Μαλαισία, οι Φιλιππίνες, η Ινδονησία και η Σρι Λάνκα. Την τελευταία δεκαετία, σημαντικά βήματα για την προσέλκυση ΑΞΕ έχουν κάνει και μικρότερες οικονομικά χώρες της ηπείρου όπως η Μιανμάρ, οι Μαλδίβες, το Καζακστάν, το Μπαγκλαντές, το Τουρκμενιστάν και το Κιργιστάν, οι οποίες έχουν αυξήσει αρκετά το ποσοστό των επενδύσεων που δέχονται, δείγμα της αλλαγής στην πολιτική προσέλκυσης επενδύσεων των συγκεκριμένων χωρών.

Πίνακας 4.3
Top 10 Χώρες της Ασία σε εισροές ΑΞΕ 2014-2015

Χώρα	Περιοχή	2014	2015	Μεταβολή (%)
China	East	268.097.181.064	249.858.920.111	-6,80
Hong Kong SAR, China	East	129.847.455.921	180.844.260.229	39,27
Singapore	Southeast	68.495.560.554	65.262.633.426	-4,72
India	South	33.871.408.468	44.208.019.072	30,52
Indonesia	Southeast	26.277.377.236	15.508.160.000	-40,98
Vietnam	Southeast	9.200.000.000	11.800.000.000	28,26
United Arab Emirates	Central and West	10.823.379.306	10.975.829.700	1,41
Malaysia	Southeast	10.619.431.770	10.962.721.673	3,23
Saudi Arabia	Central and West	8.011.786.667	8.141.026.667	1,61
Thailand	Southeast	3.718.726.247	7.062.295.514	89,91

Πηγή: World DataBank, World Indicators

Στο διάγραμμα 4.9 παρακάτω, εμφανίζονται οι καθαρές εισροές ΑΞΕ των χωρών της Ασίας ως ποσοστό του ΑΕΠ για το 2015. Το ποσοστό αυτό αντανακλά τις καθαρές εισροές (νέες επενδυτικές εισροές) στην οικονομία αναφοράς από ξένους επενδυτές και διαιρείται με το ΑΕΠ. Σύμφωνα με αυτό, οι πρώτες ασιατικές χώρες για το 2015 είναι το Χονγκ Κονγκ (ανεξάρτητα από την Κίνα) το οποίο συγκεντρώνει 58,35%, η Σιγκαπούρη με 22,29%, το Κιργιστάν με 11,57%, το Τουρκμενιστάν με 11,41% και οι Μαλδίβες με 10,31%. Σαν γενικότερη εικόνα, παρατηρείται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό συγκεντρώνουν οι μικρές και αναπτυσσόμενες οικονομίες, οι οποίες χρησιμοποιούν ως κύρια πηγή χρηματοδότησης της οικονομικής και κοινωνικής τους ανάπτυξης τις άμεσες ξένες επενδύσεις.

Πηγή: World DataBank, World Indicators

Διάγραμμα 4.9

Εισροές ΑΞΕ των χωρών της Ασίας ως ποσοστό του ΑΕΠ για το 2015

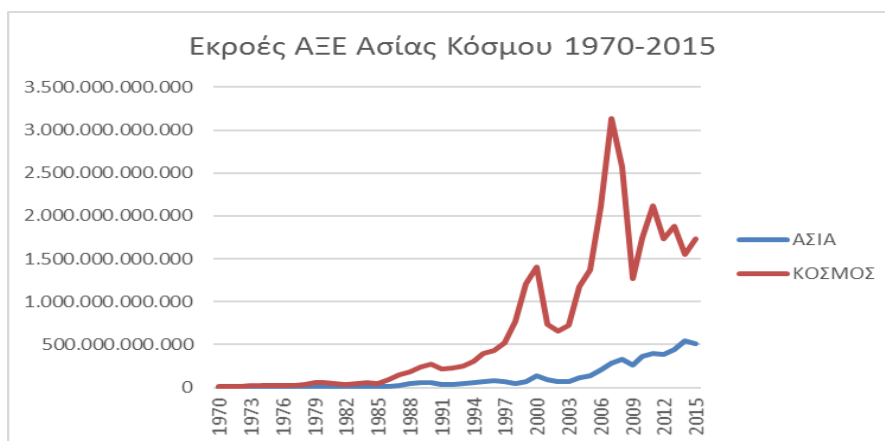
4.6 Οι εκροές Άμεσων Ξένων Επενδύσεων στην Ασία

Οι εκροές άμεσων ξένων επενδύσεων στην αλλοδαπή εξαρχής υπήρξαν φαινόμενο κυρίως των ανεπτυγμένων χωρών και αποτελεί συνέχεια της διαδικασίας της παγκοσμιοποίησης που ξεκίνησε από το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα. Μέχρι το 1980, πάνω από το 90 τοις εκατό των παγκόσμιων εξερχόμενων ΑΞΕ, προέρχονταν από τις ανεπτυγμένες χώρες. Ωστόσο, από τις αρχές της δεκαετίας του 1990, οι αναπτυσσόμενες χώρες και ιδιαίτερα οι αναπτυσσόμενες χώρες της Ασίας, έχουν σημειώσει μια ταχεία αύξηση των εξερχόμενων επενδύσεών τους. Έτσι ενώ οι αναπτυσσόμενες χώρες της Ασίας ήταν σημαντικοί αποδέκτες των ροών ΑΞΕ, πολλές ασιατικές επιχειρήσεις συνειδητά προσπάθησαν να επενδύσουν στο εξωτερικό για διάφορους λόγους. Πολλές πολυεθνικές επιχειρήσεις από τις αναπτυσσόμενες και τις αναδυόμενες οικονομίες προέβησαν στην ανάληψη εξερχόμενων επενδυτικών δραστηριοτήτων μέσω των ΑΞΕ. Μεταξύ 1980 και 2015, το μερίδιο τους στις παγκόσμιες ροές εξερχόμενων ΑΞΕ αυξήθηκε από 6,2 τοις εκατό σε περισσότερο από 30 τοις εκατό.

Η Ιαπωνία ήταν η πρώτη ασιατική χώρα που έζησε τη σύγχρονη εκβιομηχάνιση, καθώς και την ταχεία και βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη. Οι Ιαπωνικές εξερχόμενες επενδύσεις πραγματοποιήθηκαν σε διαδοχικά κύματα, πρώτα στο Χονγκ Κονγκ, τη Νότια Κορέα, την Ταϊβάν και τη Σιγκαπούρη, στη συνέχεια σε άλλες χώρες της Νοτιοανατολικής Ασίας όπως στη Μαλαισία, την Ινδονησία και την Ταϊλάνδη και τέλος στη Βόρεια Αμερική, ιδιαίτερα στις ΗΠΑ και την Ευρωπαϊκή Ένωση, με πολυεθνικές εταιρείες όπως για παράδειγμα η Toyota Motors και η Honda. Πλέον οι ταχέως αναπτυσσόμενες βιομηχανικές χώρες όπως η Κίνα, η Ινδία, η Ινδονησία, η Μαλαισία και η Ταϊλάνδη με το τεράστιο μέγεθος του πληθυσμού τους και τις ανεπτυγμένες εγχώριες οικονομίες έχουν ενταχθεί στο γκρουπ των χωρών που πραγματοποιούν εξερχόμενες ΑΞΕ. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν η Κίνα και η Ινδία όπου ινδικές πολυεθνικές όπως η Tata και η Wipro καθώς και κινεζικές εταιρείες όπως η Huawei και η Lenovo ενισχύουν την παρουσία τους σε πολλές χώρες του κόσμου.

Η εξέλιξη των εκροών ΑΞΕ στην Ασία, σύμφωνα με τα στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας Δεδομένων (Foreign direct investment, net outflows (BoP, current US\$)), διαχρονικά όπως φαίνεται και στο διάγραμμα 4.10, εμφανίζει αυξητική τάση σε αντίθεση με την πτωτική τάση που εμφανίζουν στο σύνολό τους οι παγκόσμιες εκροές. Το 2014 έφτασαν στο ανώτερο επίπεδο στην ιστορία τους με 545,36\$ δις, ενώ το 2015 παρουσίασαν πτώση της τάξεως του 7,05% σε σχέση με το προηγούμενο έτος και ανήλθαν σε 506,88\$ δις από τα 1.730,77\$ δις των συνολικών παγκόσμιων εκροών. Μια μικρή κάμψη υπήρξε κατά τα έτη

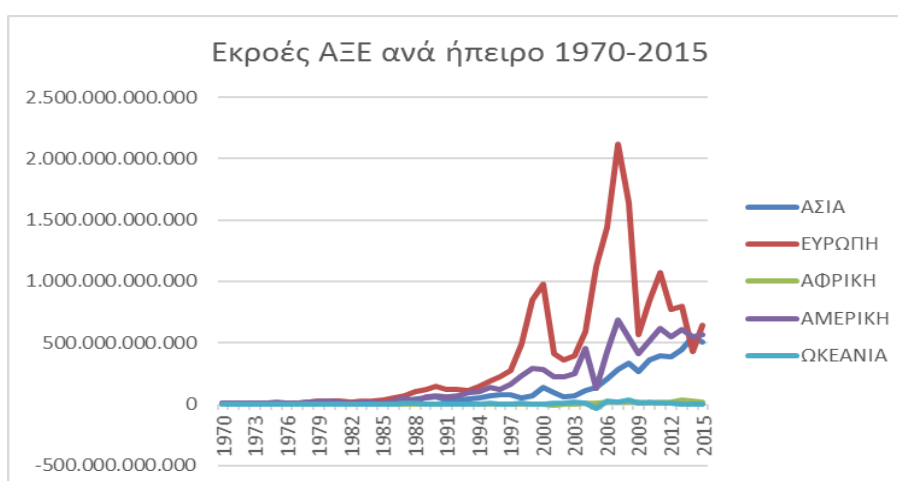
1998 και 2009, η οποία είναι δικαιολογημένη καθώς τα συγκεκριμένα έτη αποτελούν την έναρξη της ασιατικής κρίσης της δεκαετίας του 1990 και της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης του 2007-2008 αντίστοιχα.

Πηγή: World DataBank, World Indicators

Διάγραμμα 4.10
Εκροές ΑΞΕ Ασίας – Κόσμου 1970-2015

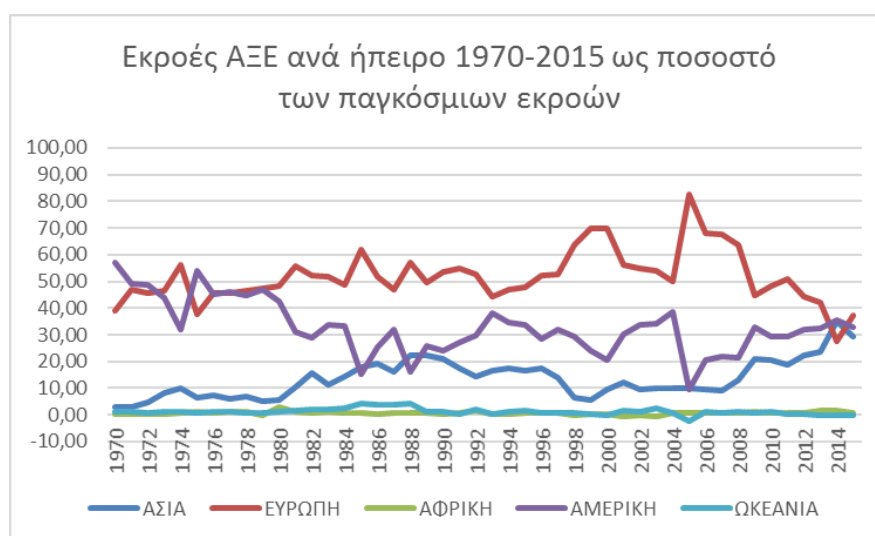
Όπως φαίνεται και στο παρακάτω διάγραμμα 4.11, ανέκαθεν η Ευρώπη ήταν η ήπειρος με τις περισσότερες εξερχόμενες επενδύσεις. Από το 2008 και έπειτα παρατηρείται μια συνεχής πτώση των εξερχόμενων επενδύσεων της που σε σημαντικό βαθμό οφείλεται και στην παγκόσμια οικονομική κρίση του 2007-2008. Δεύτερη ήπειρος είναι η Αμερική και στην Τρίτη θέση κατατάσσεται η Ασία, ενώ από το 2014 οι εκροές ΑΞΕ των τριών ηπείρων φαίνεται να εξισορροπούνται, λόγω της αύξησης των επενδύσεων των Ασιατικών χωρών και της ταυτόχρονης μείωσης των επενδύσεων των χωρών της Ευρώπης και της Αμερικής.

Πηγή: World DataBank, World Indicators

Διάγραμμα 4.11
Εκροές ΑΞΕ ανά ήπειρο 1970-2015

Το ποσοστό των εκροών της ασιατικής ηπείρου ως ποσοστό των παγκόσμιων εκροών που εμφανίζεται στο διάγραμμα 4.12, είναι συνεχώς αυξανόμενο και πλέον το μερίδιο και στις τρεις ηγέτιδες ηπείρους (Ευρώπη, Αμερική και Ασία) έχει σχεδόν εξισορροπηθεί. Η ασιατικές χώρες παρουσιάζουν πολύ σημαντική βελτίωση καθώς από 5,59% που κατείχαν το 1980, το 2015 κατείχαν το 29,29%, ενώ το 2014 κατείχαν σχεδόν το ένα τρίτο των παγκόσμιων εκροών συγκεντρώνοντας το 35,16% (δεύτερη μετά την Αμερική). Δείγμα της ανάπτυξης των εξερχόμενων επενδύσεων των ασιατικών χωρών, αποτελεί το γεγονός ότι το 1980 η Ευρώπη κατείχε το 48,35% και η Αμερική το 42,40%, ενώ το 2015 κατείχαν το 37,41% και το 32,67% των παγκόσμιων εκροών αντίστοιχα.

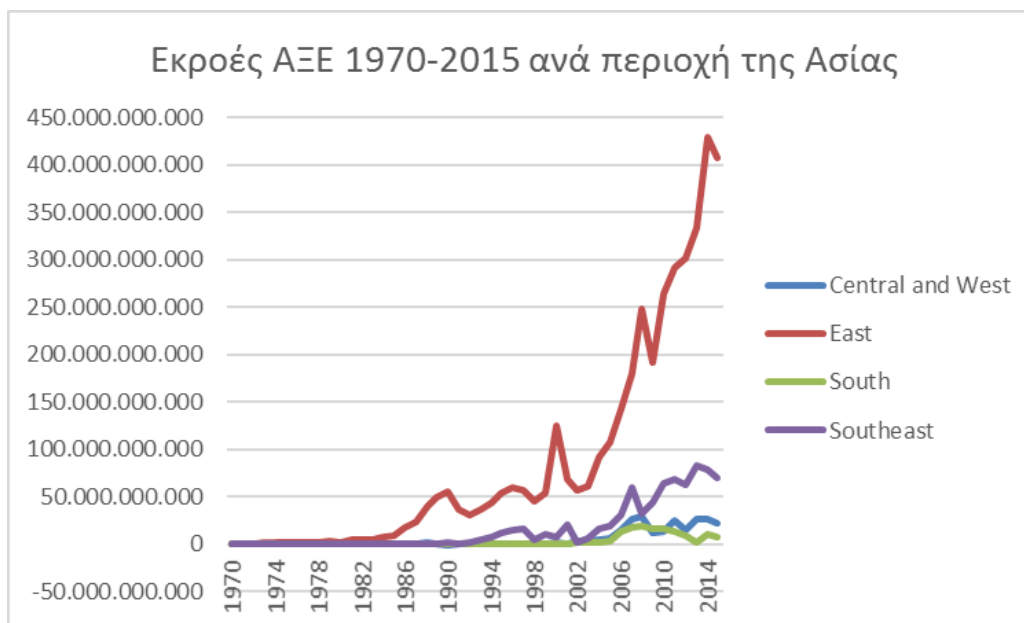
Πηγή: World DataBank, World Indicators

Διάγραμμα 4.12

Εκροές ΑΞΕ ανά ήπειρο 1970-2015 ως ποσοστό των παγκόσμιων εκροών

Οι εξερχόμενες επενδύσεις των ασιατικών χωρών ξεκίνησαν με κύριο εκφραστή την Ιαπωνία. Όπως φαίνεται και στο διάγραμμα 4.13 παρακάτω, κατά το διάστημα 1970-2015 τις περισσότερες επενδύσεις πραγματοποίησαν οι χώρες της Ανατολικής Ασίας οι οποίες είναι από τις πιο ανεπτυγμένες της ηπείρου. Για το 2015 τις περισσότερες εκροές είχε η Ανατολική Ασία με 408,22\$ δις που αποτελεί το 80,53% των συνολικών εκροών της ηπείρου, με κύριους εκφραστές την Κίνα με 187,80\$ δις, την Ιαπωνία με 130,74\$ δις και το Χονγκ Κονγκ με 61,10\$ δις, ακολουθεί η Νοτιοανατολική Ασία με 69,44\$ δις που αποτελεί το 13,70% των συνολικών εκροών της ηπείρου, με τη Σιγκαπούρη να εμφανίζει εκροές ύψους 35,48\$ δις, την Ταϊλάνδη με 10,55\$ δις και τη Μαλαισία με 9,88\$ δις. Η Κεντρική Ασία προέβη σε εξωτερικές επενδύσεις ύψους 21,61\$ δις που αποτελούν το 4,26% των συνολικών εκροών της ηπείρου, εκ των οποίων περίπου τα μισά ύψους 9,26\$ δις επενδύθηκαν από τα Ηνωμένα

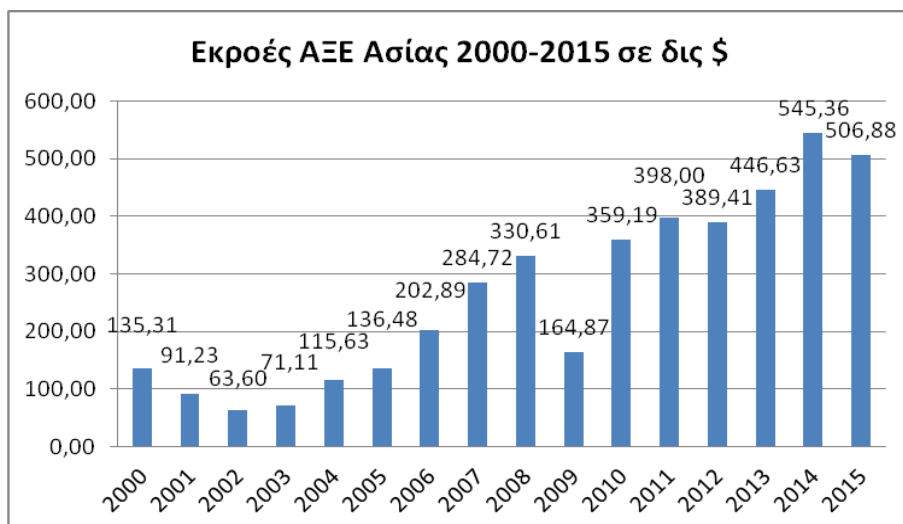
Αραβικά Εμιράτα και τελευταία βρίσκεται η Νότια Ασία με 7,6\$ δις που αποτελεί το 1,50% των συνολικών εκροών της ηπείρου, τα οποία σχεδόν στο σύνολό τους επενδύθηκαν από την Ινδία που είχε εκροές ύψους 7,50\$ δις.

Πηγή: World DataBank, World Indicators

Διάγραμμα 4.13
Εκροές ΑΞΕ 1970-2015 ανά περιοχή της Ασίας

Την τελευταία δεκαετία (2000-2015) οι εκροές όλων των περιοχών αλλά και συνολικά της ηπείρου όπως εμφανίζεται και στο διάγραμμα 4.14 αυξήθηκαν αρκετά (τουλάχιστον διπλασιάστηκαν), ενώ από την έναρξη της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης το 2008 καθώς η Ανατολική και Νοτιοανατολική Ασία εμφάνισαν αύξηση των εκροών τους (σχεδόν διπλασιάστηκαν), η Κεντρική και Νότια Ασία εμφάνισαν ακριβώς αντίθετη πορεία σημειώνοντας αρκετά σημαντική πτώση στις εκροές τους. Αξίζει να σημειωθεί, ότι για το 2015 μόνο οι εκροές της Ανατολικής Ασίας αποτελούσαν το 23,58% των συνολικών παγκόσμιων εκροών για το συγκεκριμένο έτος.

Πηγή: World DataBank, World Indicators

Διάγραμμα 4.14
Εκροές ΑΞΕ Ασίας 2000-2015 σε δις \$

Οι συνολικές παγκόσμιες εκροές ΑΞΕ για το 2015 ανήλθαν σε 1.730,77\$ δις σε σχέση με 1.550,96\$ δις που ήταν το 2014, παρουσιάζοντας αύξηση της τάξης του 11,59%. Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα 4.4, τις περισσότερες εξερχόμενες ξένες επενδύσεις για το 2015 πραγματοποίησαν οι ΗΠΑ παρότι ποσοστιαία οι εκροές τους το συγκεκριμένο έτος μειώθηκαν σε σχέση με το 2014, ακολουθεί στη δεύτερη θέση η Κίνα και στην Τρίτη η Ιαπωνία. Επιπλέον, το Χονγκ Κονγκ ήταν στην όγδοη θέση της σχετικής λίστας, ενώ από τις υπόλοιπες ασιατικές χώρες στη δωδέκατη θέση ήταν η Σιγκαπούρη με 35,48\$ δις και στη δέκατη τέταρτη θέση ήταν η Κορέα με 27,64\$ δις.

Πίνακας 4.4
Top 10 Χώρες παγκοσμίως σε εκροές ΑΞΕ 2014-2015

Χώρα	2014	2015	Διαφορά (%)
United States	357.189.000.000	345.117.000.000	-3,38
China	123.129.554.306	187.800.575.928	52,52
Japan	136.254.831.101	130.739.905.629	-4,05
Ireland	98.451.299.942	128.285.228.751	30,30
Switzerland	7.469.528.385	121.719.417.024	1529,55
Germany	115.033.368.516	108.835.738.595	-5,39
Canada	62.203.420.725	82.284.292.667	32,28
HongKong SAR, China	140.892.065.504	61.096.064.497	-56,64
Netherlands	63.549.317.299	56.005.143.790	-11,87
Spain	46.052.113.700	47.372.860.230	2,87

Πηγή: World DataBank, World Indicators

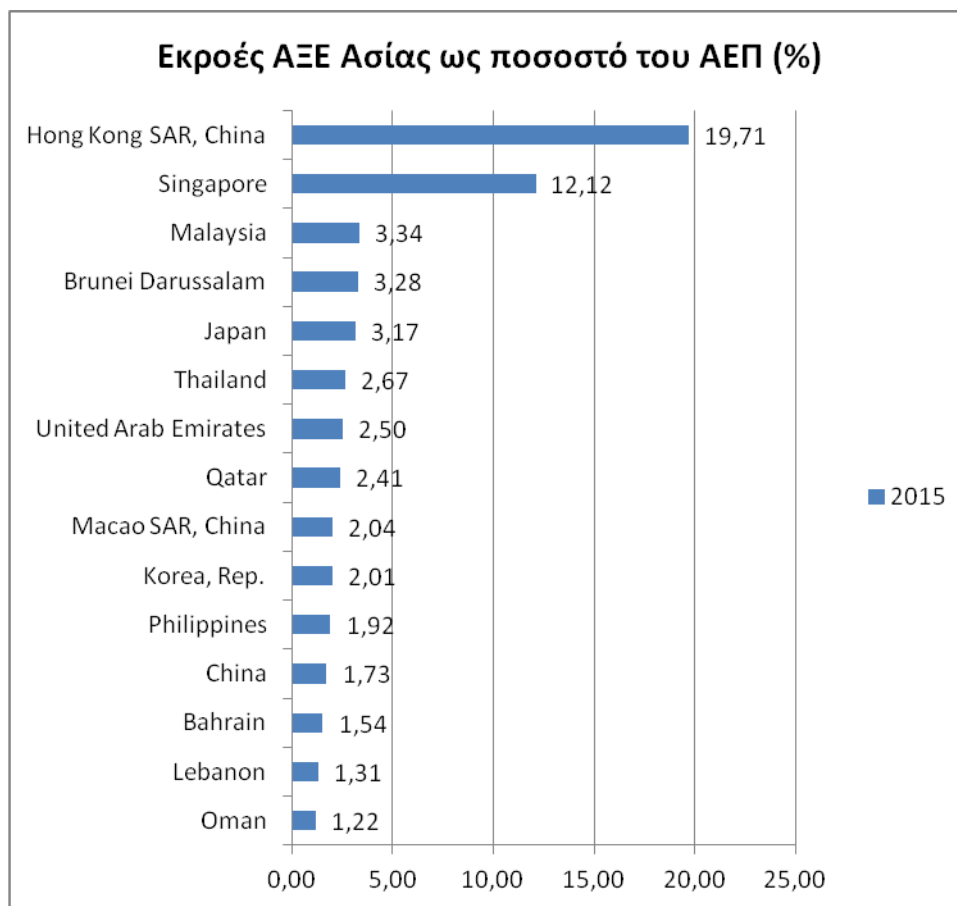
Ο πίνακας 4.5 παρακάτω, εμφανίζει τις δέκα ασιατικές χώρες που πραγματοποίησαν τις περισσότερες εξερχόμενες επενδύσεις για το 2015. Οι εν λόγω δέκα χώρες συγκεντρώνουν το 95,92% των συνολικών εκροών της ηπείρου και το 28,09% των συνολικών παγκόσμιων εκροών. Παρά τις μεγάλες αρνητικές ποσοστιαίες μεταβολές που σημειώθηκαν στις περισσότερες από αυτές, η αύξηση των εκροών της Κίνας κατά 64,67\$ δις (+52,52%) εξισορροπεί τις συνολικές εκροές της ηπείρου, ενώ η μείωση των συνολικών εκροών της ηπείρου σε σχέση με το 2014 ήταν της τάξεως του -7,05%.

Πίνακας 4.5
Top 10 Χώρες στην Ασία σε εκροές ΑΞΕ 2014-2015

Χώρα	2014	2015	Διαφορά (%)
China	123.129.554.306	187.800.575.928	52,52
Japan	136.254.831.101	130.739.905.629	-4,05
HongKong SAR, China	140.892.065.504	61.096.064.497	-56,64
Singapore	39.131.289.215	35.485.170.840	-9,32
Korea, Rep.	28.039.200.000	27.639.800.000	-1,42
Thailand	4.270.269.552	10.551.728.951	147,10
Malaysia	16.059.874.464	9.887.508.225	-38,43
United Arab Emirates	9.019.073.569	9.264.305.177	2,72
India	9.950.597.055	7.501.426.277	-24,61
Indonesia	10.387.533.777	6.249.620.000	-39,84

Πηγή: World DataBank, World Indicators

Στο διάγραμμα 4.15 εμφανίζονται οι καθαρές εκροές ΑΞΕ των χωρών της Ασίας ως ποσοστό του ΑΕΠ για το 2015 οι οποίες έχουν ποσοστό άνω του 1%, ενώ οι υπόλοιπες χώρες που δεν εμφανίζονται το ποσοστό τους είναι κάτω του 1%. Το ποσοστό αυτό αντανακλά τις καθαρές εκροές (νέες επενδυτικές εκροές) στην οικονομία αναφοράς και διαιρείται με το ΑΕΠ. Σύμφωνα με αυτό, οι πρώτες ασιατικές χώρες για το 2015 είναι το Χονγκ Κονγκ (ανεξάρτητα από την Κίνα) με 19,71%, η Σιγκαπούρη με 12,12%, η Μαλαισία με 3,34%, το Μπρουνέι με 3,28% και η Ιαπωνία με 3,17. Η Κίνα παρότι είναι η πρώτη ασιατική χώρα με τις περισσότερες επενδύσεις στο εξωτερικό, οι εκροές της δεν συγκεντρώνουν σημαντικό ποσοστό επί του ΑΕΠ της. Σαν γενικότερη εικόνα, παρατηρείται ότι σε αντίθεση με τις εισροές ΑΞΕ όπου το μεγαλύτερο ποσοστό συγκεντρώνουν οι αναπτυσσόμενες χώρες καθώς τις χρησιμοποιούν ως κύρια πηγή χρηματοδότησης, το μεγαλύτερο ποσοστό εκροών ΑΞΕ συγκεντρώνουν κατά κύριο λόγο οι αναπτυγμένες οικονομίες.

Πηγή: World DataBank, World Indicators

Διάγραμμα 4.15
Εκροές ΑΞΕ Ασίας ως ποσοστό του ΑΕΠ (%)

4.7 Η Ένωση των Χωρών της Νοτιοανατολικής Ασίας – ASEAN

Η Ένωση των Χωρών της Νοτιοανατολικής Ασίας (Association of Southeast Asian Nations, ASEAN) είναι ένας περιφερειακός διεθνής πολιτικός και οικονομικός οργανισμός των χωρών της Νοτιοανατολικής Ασίας που προωθεί τη διακυβερνητική συνεργασία και διευκολύνει την οικονομική ολοκλήρωση μεταξύ των μελών του. Προηγήθηκε μια οργάνωση που σχηματίστηκε το 1961 που αποτελούταν από τις Φιλιππίνες, τη Μαλαισία και την Ταϊλάνδη. Η ASEAN δημιουργήθηκε στις 8 Αυγούστου 1967 με έδρα την Τζακάρτα της Ινδονησίας με τη «διακήρυξη της Μπανγκόκ», με πρωτοβουλία της Ινδονησίας, της Σιγκαπούρης, της Μαλαισίας, της Ταϊλάνδης και των Φιλιππίνων. Γενικός Γραμματέας του Οργανισμού είναι από τις 6 Ιανουαρίου του 2003 ο Ονγκ Κενγκ Γιονγκ από τη Σιγκαπούρη. Η ένωση η δημιουργία της οποίας υποκινήθηκε από τον κοινό φόβο του κομμουνισμού και τη δίψα για οικονομική ανάπτυξη, διπλασίασε τα μέλη έπειτα και από την αλλαγή των συνθηκών μετά το

τέλος του πολέμου του Βιετνάμ το 1975 και του Ψυχρού Πολέμου το 1991, με την προσθήκη του Μπρουνέι (1984), του Βιετνάμ (1995), του Λάος και της Μιανμάρ (1997) και της Καμπότζης (1999), περιλαμβάνοντας συνολικά 10 κράτη μέλη. Το 1995 τα μέλη της υπέγραψαν συμφωνία για τη δημιουργία ζώνης απαλλαγμένης από πυρηνικά όπλα στη Νοτιοανατολική Ασία, τη δέσμευση να απέχουν από τη χρήση των πυρηνικών όπλων, συμπεριλαμβανομένης της γης και στις θαλάσσιες περιοχές.

Όπως ορίζεται στη Διακήρυξή της, οι στόχοι και οι σκοποί της ASEAN είναι:

- Να επιταχυνθεί η οικονομική ανάπτυξη, η κοινωνική πρόοδος και η πολιτιστική ανάπτυξη της περιοχής.
- Η προώθηση της περιφερειακής ειρήνης και σταθερότητας.
- Η προώθηση της συνεργασίας και της αμοιβαίας βοήθειας σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος.
- Η παροχή βοήθειας σε κάθε μέλος της ένωσης, με τη μορφή κατάρτισης και ερευνητικές εγκαταστάσεις.
- Η συνεργασία για την καλύτερη αξιοποίηση της γεωργίας και της βιομηχανίας για την αύξηση του βιοτικού επιπέδου των λαών.
- Η μελέτη για την προώθηση της Νοτιοανατολικής Ασίας και
- Η δημιουργία και διατήρηση στενής, ευεργετικής συνεργασίας με τους ισχύοντες διεθνείς οργανισμούς με παρεμφερείς στόχους και σκοπούς.

Η περιφερειακή συνεργασία επεκτάθηκε περαιτέρω από το 1997 με τη δημιουργία του φόρουμ της ASEAN «Περιφερειακή συνεργασία συνολικής οικονομικής εταιρικής σχέσης» (Regional Comprehensive Economic Partnership - RCEP) η οποία αποτελείται από τις δέκα χώρες ASEAN και μια επέκταση αρχικά συν τρία και στη συνέχεια συν έξι χωρών (Κίνα, Ιαπωνία, Νότια Κορέα, την Αυστραλία, την Ινδία, και τη Νέα Ζηλανδία), οι οποίες έχουν εμπορικές συμφωνίες με τις χώρες ASEAN. Η RCEP καλύπτει το 45% του παγκόσμιου πληθυσμού και περίπου το ένα τρίτο του συνολικού παγκόσμιου ΑΕΠ. Για παράδειγμα, το 60% των εξαγωγών της Νέας Ζηλανδίας είναι σε χώρες RCEP. Η ASEAN, είναι η μόνη περιφερειακή οικονομική κοινότητα του είδους της εκτός της Ευρώπης και της Βόρειας Αμερικής που έχει ως στόχο την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των κρατών μελών, καθώς την προώθηση των συμφερόντων της περιοχής στο σύνολό της, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών και εμπορικών συμφωνιών ανάπτυξης.

Στα μέσα της δεκαετίας του 1990 πριν την έναρξη της ασιατικής κρίσης δημιουργήθηκε η έννοια της «Ασιατική νομισματική μονάδα» (Asian Currency Unit - ACU). Πρόκειται για ένα προτεινόμενο «καλάθι» των ασιατικών νομισμάτων, παρόμοιο με την Ευρωπαϊκή Νομισματική Μονάδα, που ήταν ο πρόδρομος του ευρώ. Η Ασιατική Τράπεζα Ανάπτυξης είναι υπεύθυνη για τη διερεύνηση της σκοπιμότητας και την κατασκευή του «καλαθιού». Δεδομένου ότι η ACU θεωρείται ότι είναι ένας πρόδρομος σε ένα κοινό νόμισμα, στο μέλλον δημιουργείται μια δυναμική προοπτική της περιοχής. Ο γενικός στόχος του κοινού νομίσματος είναι να συμβάλει στην οικονομική σταθερότητα της περιφερειακής οικονομίας, συμπεριλαμβανομένης της σταθερότητας των τιμών. Αυτό σημαίνει χαμηλότερο κόστος των διασυνοριακών επιχειρήσεων μέσω της εξάλειψης του συναλλαγματικού κινδύνου για τα μέλη της νομισματικής ένωσης. Περισσότερες ροές του διαπεριφερειακού εμπορίου θα ασκήσουν πίεση στις τιμές, με αποτέλεσμα τη δημιουργία φθηνότερων αγαθών και υπηρεσιών. Τα άτομα επίσης επωφελούνται όχι μόνο από τη μείωση των τιμών, αλλά και από το γεγονός ότι δεν χρειάζεται να μετατρέπουν τα χρήματα όταν ταξιδεύουν εντός της Ένωσης, είναι σε θέση να συγκρίνουν τις τιμές πιο εύκολα και ευνοούνται από τη μείωση του κόστους της μεταφοράς χρημάτων σε διασυνοριακό επίπεδο. Το ουσιαστικό εμπόριο εντός της ASEAN και η οικονομική ολοκλήρωση αποτελεί κίνητρο για μια νομισματική ένωση.

Το εμπόριο εντός της ένωσης αυξάνεται, εν μέρει ως αποτέλεσμα της Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών και της Οικονομική Κοινότητας που υπάρχει. Σήμερα η ASEAN εμπορεύεται περισσότερο με άλλες χώρες (80%) από ό, τι μεταξύ των χωρών μελών της (20%). Ως εκ τούτου, οι οικονομίες της ASEAN ανησυχούν για τη σταθερότητα του νομίσματος έναντι των κυριότερων διεθνών νομισμάτων, όπως το δολάριο ΗΠΑ. Σε μακροοικονομικές συνθήκες, οι χώρες μέλη έχουν διαφορετικά επίπεδα οικονομικής ανάπτυξης, ικανότητας και προτεραιοτήτων που μεταφράζεται σε διαφορετικά επίπεδα ενδιαφέροντος και ετοιμότητας. Η νομισματική ολοκλήρωση συνεπάγεται λιγότερο έλεγχο πάνω από την εθνική νομισματική και δημοσιονομική πολιτική για την τόνωση της οικονομίας. Ως εκ τούτου, μεγαλύτερη σύγκλιση των μακροοικονομικών μεγεθών είναι απαραίτητη για την βελτίωση των συνθηκών και την εμπιστοσύνη στο κοινό νόμισμα. Από την άλλη πλευρά, υπάρχουν και περιορισμοί για την υιοθέτηση ενός νομίσματος, όπως η ποικιλομορφία στο επίπεδο της οικονομικής ανάπτυξης σε όλες τις χώρες, οι αδυναμίες των χρηματοπιστωτικών τομέων πολλών χωρών, η ανεπάρκεια σε περιφερειακό επίπεδο μηχανισμών συγκέντρωσης πόρων και θεσμών που

απαιτούνται για τη διαμόρφωση και τη διαχείριση μιας νομισματικής ένωσης και η έλλειψη πολιτικών προϋποθέσεων για τη νομισματική συνεργασία και ένα κοινό νόμισμα.

Η ASEAN καλύπτει μια έκταση 4,4 εκατομμυρίων τετραγωνικών χιλιομέτρων που αποτελεί το 3% της συνολικής έκτασης της Γης. Οι χώρες μέλη έχουν συνολικό πληθυσμό περίπου 625 εκατομμύρια που αποτελεί σχεδόν το 9% του παγκόσμιου πληθυσμού. Το 2015 το ονομαστικό ΑΕΠ της ένωσης ανήλθε σε 2,44\$ τρισεκατομμύρια. Αν ASEAN ήταν μια ενιαία οντότητα, θα κατατασσόταν σύμφωνα με το ονομαστικό ΑΕΠ ως η έκτη μεγαλύτερη οικονομία στον κόσμο, πίσω από τις ΗΠΑ, την Κίνα, την Ιαπωνία, τη Γερμανία και το Ηνωμένο Βασίλειο.

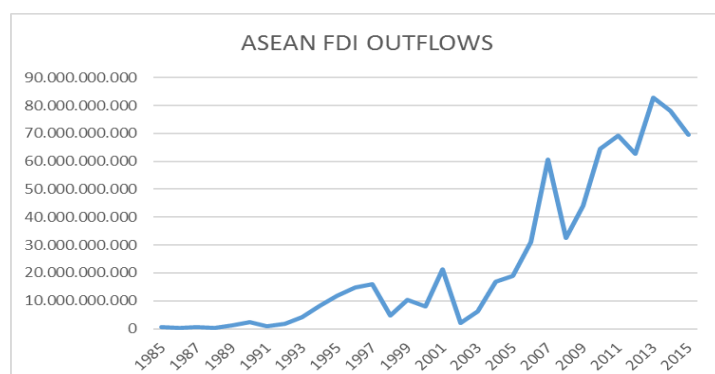
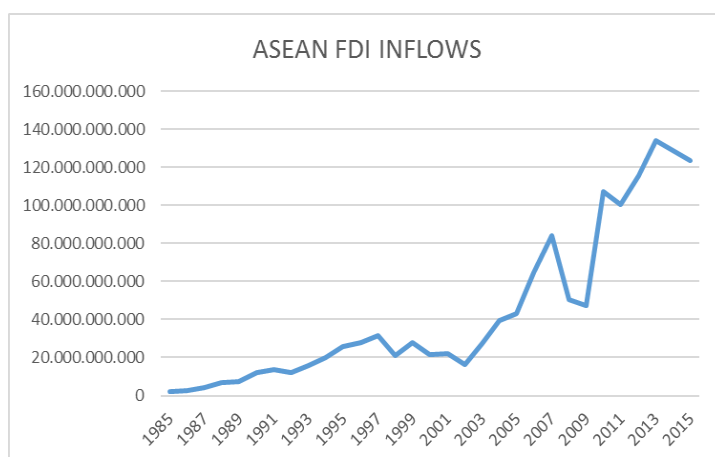
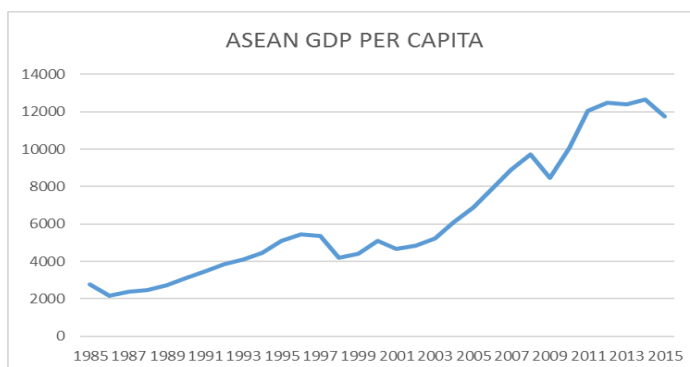
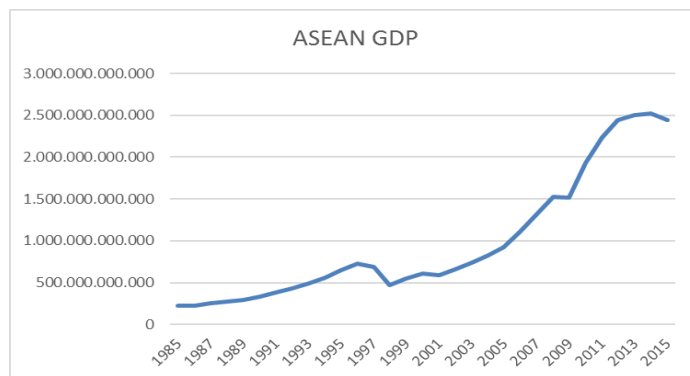
Τα κράτη μέλη διαθέτουν διαφορετικά οικονομικά, πολιτικά και κοινωνικά συστήματα. Η Σιγκαπούρη έχει το υψηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ με \$ 52.888\$ για το 2015 σύμφωνα με τα στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας, σε αντίθεση με το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Καμπότζης που είναι 1.159\$. Τα πολιτικά συστήματα των μελών είναι εξίσου διαφορετικά με δημοκρατικά, κομμουνιστικά και αυταρχικά κράτη. Δημογραφικά ποικίλουν σε όλη την περιοχή καθώς ορισμένες χώρες είναι αραιοκατοικημένες και άλλες είναι πυκνοκατοικημένες. Γεωγραφικά, η ASEAN είναι μια ομαδοποίηση εθνών αρχιπελάγους, καθώς και ηπειρωτικές μάζες γης με χαμηλές πεδιάδες και ορεινό ανάγλυφο. Το Δεκέμβριο του 2008 τα μέλη του ASEAN πραγματοποίησαν συνάντηση στην Τζακάρτα και έθεσαν σε ισχύ έναν καταστατικό χάρτη, ο οποίος υπεγράφη το Νοέμβριο του 2007, με στόχο να οδηγήσει την κοινότητα ένα βήμα πιο κοντά ώστε να πλησιάσει στα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο χάρτης αυτός σημαίνει ότι η ASEAN αποκτά πλέον νομικό καθεστώς και ο σκοπός του οργανισμού είναι να δημιουργηθεί μία ζώνη ελεύθερου εμπορίου στην περιοχή.

Η ASEAN έχει συνάψει συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου με πολλές χώρες όπως με την Κίνα, την Κορέα, την Ιαπωνία, την Αυστραλία, τη Νέα Ζηλανδία και την Ινδία. Η συμφωνία με τη Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας δημιούργησε τη Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών ASEAN-Κίνας, η οποία είναι σε πλήρη ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 2010. Επιπλέον, η ASEAN διαπραγματεύεται μια συμφωνία ελεύθερου εμπορίου με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Δημοκρατία της Κίνας (Ταιβάν) έχει επίσης εκφράσει ενδιαφέρον για μια συμφωνία με την ASEAN, αλλά θα πρέπει να ξεπεράσει τις διπλωματικές αντιρρήσεις από την Κίνα. Οι Ηνωμένες Πολιτείες είναι ο τρίτος μεγαλύτερος εμπορικός εταίρος της ASEAN, μετά την Κίνα και την Ιαπωνία αντίστοιχα, με το εμπόριο μεταξύ των δύο πλευρών να ξεπερνά τα

212\$ δισεκατομμύρια το 2015 που αντιπροσωπεύει περίπου το 9 τοις εκατό των συνολικών εμπορικών συναλλαγών της ένωσης.

Περισσότερο από το 90% των προϊόντων διαπραγματεύονται χωρίς δασμούς. Επίσης έχει δοθεί προτεραιότητα σε έντεκα τομείς αγαθών και υπηρεσιών συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών, την αυτοκινητοβιομηχανία, τα προϊόντα με βάση το καουτσούκ, τα υφάσματα και τα είδη ένδυσης, τα αγροτικά προϊόντα και τον τουρισμό. Στόχος της ένωσης για το 2016 είναι η δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς με ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των υπηρεσιών, των επενδύσεων, καθώς και ειδικευμένου εργατικού δυναμικού, η δημιουργία θεμιτού οικονομικού ανταγωνισμού, βιώσιμης και δίκαιης οικονομικής ανάπτυξης, καθώς και περαιτέρω ενσωμάτωση της ASEAN στην παγκόσμια οικονομία.

Στο παρακάτω διάγραμμα 4.16 εμφανίζονται η εξέλιξη του ονομαστικού ΑΕΠ, του κατά κεφαλήν ΑΕΠ, των εισροών ΑΞΕ και των εκροών ΑΞΕ της ένωσης ASEAN, σύμφωνα με τα στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας Δεδομένων από το 1985-2015. Και τα τέσσερα μεγέθη εμφανίζουν μια συνεχόμενη άνοδο έως και το 2013, ενώ από το 2014 παρατηρείται μια σταθερή η πτωτική τάση. Συνολικά πάντως εμφανίζεται αξιοσημείωτη βελτίωση δείγμα της ανάπτυξης των χωρών της ένωσης. Συγκεκριμένα το ονομαστικό ΑΕΠ από 227,30\$ δις το 1985 ανήλθε σε 2,44\$ τρις το 2015 που αντιστοιχεί στο 10,30% του συνολικού ονομαστικού ΑΕΠ της Ασίας και στο 6,42% του παγκόσμιου ονομαστικού ΑΕΠ για το 2015, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ μεσοσταθμικά από 2.749\$ το 1985 έφτασε τις 11.761\$ το 2015, οι εισροές ΑΞΕ από 2,22\$ δις το 1985 ανήλθαν σε 123,35\$ δις το 2015 που αντιστοιχούν στο 18,97% των συνολικών εισροών της Ασίας και στο 5,89 των παγκόσμιων εισροών για το 2015 και τέλος οι εκροές ΑΞΕ από 506,14\$ εκ. το 1985 ανήλθαν σε 69,43\$ δις το 2015 που αντιστοιχούν στο 13,70% των συνολικών εκροών της Ασίας και στο 4,01% των παγκόσμιων εκροών για το 2015.

Πηγή: World DataBank, World Indicators

Διάγραμμα 4.16
Εξέλιξη ΑΕΠ, κατά κεφαλήν ΑΕΠ, Εισροών ΑΞΕ και Εκροών ΑΞΕ ASEAN 1985-2015

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΔΡΑΣΗΣ ΤΩΝ ΕΙΣΡΟΩΝ ΑΞΕ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ ΣΤΟ ΑΕΠ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

5.1 Εισαγωγή

Από τις αρχές της δεκαετίας του 1990 αρκετές χώρες της Ασίας εισήλθαν σε μια διαδικασία μεταρρύθμισης και φιλελευθεροποίησης για να ανοίξουν τους οικονομίες τους στις ξένες επενδύσεις. Οι άμεσες ξένες επενδύσεις θεωρούνται ως μια πολύ σημαντική παράμετρος για την επιτάχυνση της διαδικασίας της ανάπτυξης και ως εκ τούτου αποτελούν σημαντική προτεραιότητα για τις κυβερνήσεις. Τα τελευταία 20 χρόνια οι ασιατικές χώρες έχουν αναλάβει μια σειρά από πρωτοβουλίες για την αύξηση των εισροών άμεσων ξένων επενδύσεων και προκειμένου να συνεχίσουν να προσελκύουν άμεσες ξένες επενδύσεις και να ενισχύσουν το ΑΕΠ τους, θα πρέπει να προβούν στη βελτίωση της διαθέσιμης υποδομής και να επικεντρωθούν στο άνοιγμα του εμπορίου.

Το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν (ΑΕΠ) είναι ο δείκτης που χρησιμοποιείται συχνότερα για τον υπολογισμό του συνολικού μεγέθους μιας οικονομίας, ενώ παράγωγοι δείκτες όπως το κατά κεφαλήν ΑΕΠ, χρησιμοποιούνται για τη σύγκριση του βιοτικού επιπέδου. Οι Άμεσες Ξένες Επενδύσεις θεωρείται πως βραχυπρόθεσμα συνεισφέρουν στο ΑΕΠ της χώρας υποδοχής και μέσο-μακροπρόθεσμα συμβάλλουν στην βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και στην προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης.

Σε αυτό το κεφάλαιο θα προσπαθήσουμε να προσδιορίσουμε αν και κατά πόσο η ανάπτυξη των εισροών ΑΞΕ συνέβαλε στην ανάπτυξη του ΑΕΠ συνολικά για την ήπειρο κατά τα έτη 1990 – 2015, δηλαδή ποια είναι η επίδραση των συνολικών εισροών ΑΞΕ της Ασίας στο ΑΕΠ της ηπείρου. Θα προσπαθήσουμε να διερευνήσουμε τις εξής υποθέσεις:

H_0 (μηδενική υπόθεση): Αναμένεται να υπάρχει θετική σχέση ανάμεσα στις εισροές ΑΞΕ και στο ΑΕΠ της ηπείρου.

H_1 (εναλλακτική υπόθεση): Αναμένεται να υπάρχει αρνητική σχέση ανάμεσα στις εισροές ΑΞΕ και στο ΑΕΠ της ηπείρου, ή καθόλου σχέση.

5.2 Δεδομένα και εξειδίκευση υποδείγματος

Για τη διερεύνηση των υποθέσεων, χρησιμοποιήθηκαν ετήσια δεδομένα για το ΑΕΠ σε ισοτιμία αγοραστικής δύναμης (GDP, PPP (constant 2011 international \$)) και για τις εισροές ΑΞΕ (Foreign direct investment, net inflows (BoP, current US\$), για την Ασία αθροιστικά για το χρονικό διάστημα 1990 – 2015 όπως εμφανίζονται στον πίνακα 5.1 παρακάτω. Τα στοιχεία προέρχονται από τη βάση δεδομένων της Παγκόσμιας Τράπεζας Δεδομένων (World Bank) και το οικονομετρικό πακέτο που χρησιμοποιήθηκε είναι το SPSS 17.0.

Πίνακας 5.1
Δεδομένα εμπειρικού μοντέλου σε ετήσια βάση

YEAR	ASIA FDI IN	ASIA GDP PPP
1990	20.151.929.662	12.093.721.928.048
1991	22.253.230.284	12.596.711.321.533
1992	29.582.083.043	13.266.345.370.551
1993	49.514.577.308	13.898.077.119.669
1994	59.241.816.112	14.627.723.232.095
1995	66.809.238.719	15.476.995.485.502
1996	77.305.409.321	16.429.319.614.916
1997	93.233.509.745	17.172.775.741.907
1998	98.757.067.387	17.350.283.760.141
1999	116.855.317.728	18.137.548.027.921
2000	162.814.507.639	19.192.417.229.741
2001	124.987.656.235	19.955.254.851.835
2002	108.933.059.636	20.902.427.640.552
2003	140.100.232.675	22.119.643.049.883
2004	183.767.161.441	23.735.719.105.033
2005	259.529.186.697	25.390.853.433.558
2006	336.978.705.587	27.384.004.625.549
2007	444.749.625.196	29.694.927.752.049
2008	467.898.486.958	31.238.376.931.079
2009	375.457.744.447	32.581.531.626.251
2010	557.613.155.037	35.271.749.762.172
2011	589.955.617.734	37.484.119.263.170
2012	531.583.518.369	39.537.252.917.518
2013	611.484.822.535	41.698.554.559.663
2014	642.361.927.284	43.825.548.136.671
2015	650.127.661.589	44.802.439.595.690

Πίνακας 5.2
Περιγραφική στατιστική του ΑΕΠ και των εισροών ΑΞΕ

	ASIA FDI IN	ASIA GDP PPP
N Valid	26	26
Missing	0	0
Mean	2,62E11	2,48409E13
Median	1,51E11	2,15110E13
Std. Deviation	2,242E11	1,044510E13
Skewness	,609	,607
Std. Error of Skewness	,456	,456
Kurtosis	-1,282	-,941
Std. Error of Kurtosis	,887	,887
Minimum	20151929662	1,209E13
Maximum	7,E11	4,480E13

Όπως φαίνεται και από τον παραπάνω πίνακα 5.2, ο συντελεστής ασυμμετρίας της κατανομής των δύο μεταβλητών (έλλειψη συμμετρίας, skewness) είναι θετικός, ορίζοντας πως η κατανομή είναι ασύμμετρη προς τα αριστερά, ενώ ο συντελεστής κύρτωσης (kurtosis) είναι μικρότερος από 3 και δείχνει πως η κατανομή και των τριών μεταβλητών είναι πλατύκυρτη.

Προκειμένου να ελέγξουμε αν οι μεταβλητές ακολουθούν την κανονική κατανομή, προβήκαμε σε έλεγχο κανονικότητας που εμφανίζεται στον πίνακα 5.3 παρακάτω. Οι υποθέσεις κάναμε ήταν:

H0: Η μεταβλητή ακολουθεί την κανονική κατανομή.

H1: Η μεταβλητή δεν ακολουθεί την κανονική κατανομή.

Επειδή το δείγμα μας αποτελείται από 26 δεδομένα (έτη) και είναι μικρότερο από 50, θα λάβουμε υπόψη μας την τιμή sig. (p) του Shapiro-Wilk.

Αν $p > 0,05$ δεν μπορούμε να απορρίψουμε την H0 και

αν $p < 0,05$ απορρίπτουμε την H0 και δεχόμαστε την H1.

Σύμφωνα με αυτή και για τις τρεις μεταβλητές ισχύει ότι $p < 0,05$ οπότε δεχόμαστε την H_1 που σημαίνει ότι οι μεταβλητές δεν ακολουθούν κανονική κατανομή.

Πίνακας 5.3
Έλεγχος κανονικότητας κατανομής

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
ASIA FDI IN	,214	26	,003	,850	26	,001
ASIA GDP PPP	,147	26	,155	,908	26	,024

Για την ανάλυση της ύπαρξης ή όχι σχέσης ανάμεσα στο ΑΕΠ και στις εισροές ΑΞΕ και στις εισροές ΑΞΕ, χρησιμοποιείται η παρακάτω στατιστική εξίσωση (απλή γραμμική παλινδρόμηση):

$$Y_t = C + \beta \cdot X_t + E_t \quad (1)$$

Όπου: Y_t είναι το ΑΕΠ της ηπείρου για το χρόνο t

X_t είναι το μέγεθος των εισροών ΑΞΕ στην ήπειρο για το χρόνο t και

E_t είναι ο διαταρακτικός όρος για το χρόνο t .

5.3 Η εκτίμηση της παλινδρόμησης

Με βάση τον πίνακα 5.4 όπου εμφανίζονται τα αποτελέσματα της παλινδρόμησης συμπεραίνουμε τα ακόλουθα:

- Ο συντελεστής προσδιορισμού R^2 (Coefficient of determination) που εξετάζει την καλή προσαρμογή της γραμμής παλινδρόμησης στα δεδομένα του δείγματος, δηλαδή εξετάζει αν οι μεταβολές της ανεξάρτητης μεταβλητής ερμηνεύουν την μεταβλητότητα της εξαρτημένης είναι ίσος με 0,965. Αυτό σημαίνει ότι η X ερμηνεύει την Y κατά 96,5% ή η διασπορά της Y ερμηνεύεται κατά 96,5% από τη διασπορά του μοντέλου.
- Η πιθανότητα της στατιστικής F που είναι μεγάλη και το sig. $< 0,05$ υποδηλώνει τη στατιστική σημαντικότητα του υποδείγματος, καθώς και η στατιστική των Durbin και Watson σε συνδυασμό με τον συντελεστή προσδιορισμού R^2 εκφράζει πως δεν υπάρχει ένδειξη για πλασματική/ψευδή παλινδρόμηση. Επομένως, το μοντέλο έχει καλή προσαρμογή.

- Στον πίνακα coefficients εμφανίζεται η τιμή του $\beta = 45,72$ που εκφράζει της μεταβολή της Y για μια μονάδα αύξησης της X . Η μεταβλητή X έχει θετικό πρόσημο που σημαίνει ότι υπάρχει θετική σχέση ανάμεσα στις εισροές ΑΞΕ και στο ΑΕΠ. Επομένως μια αύξηση των εισροών κατά μία μονάδα θα οδηγήσει σε αύξηση του ΑΕΠ κατά 45,72 μονάδες.
- Τα t και significance συνιστούν τον έλεγχο σημαντικότητας της ανεξάρτητης μεταβλητής. Ελέγχουν αν το β της ανεξάρτητης μεταβλητής μπορεί ποτέ να είναι μηδέν. Αν το $p = \text{Sig.} < 0.05$ η X είναι στατιστικά σημαντική, κάτι που ισχύει στο υπόδειγμα που χρησιμοποιήσαμε. Τέλος τα κατάλοιπα είναι μηδενικά οπότε η εξίσωση της παλινδρόμησης διαμορφώνεται ως εξής :

$$Y = C + \beta * X \rightarrow Y = 1,283E13 + 45,78 * X$$

Πίνακας 5.4
Αποτελέσματα της εκτίμησης παλινδρόμησης

Model Summary^b

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics					Durbin-Watson
					R Square Change	F Change	df1	df2	Sig. F Change	
1	,983 ^a	,966	,965	1,965564E12	,966	681,978	1	24	,000	1,220

a. Predictors: (Constant), ASIA FDI IN

b. Dependent Variable: ASIA GDP PPP

ANOVA^b

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	2,635E27	1	2,635E27	681,978	,000 ^a
	Residual	9,272E25	24	3,863E24		
	Total	2,728E27	25			

a. Predictors: (Constant), ASIA FDI IN

b. Dependent Variable: ASIA GDP PPP

Coefficients^a

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	95,0% Confidence Interval for B	
	B	Std. Error	Beta			Lower Bound	Upper Bound
1 (Constant)	1,283E13	6,002E11		21,375	,000	1,159E13	1,407E13
ASIA FDI IN	45,782	1,753	,983	26,115	,000	42,164	49,401

a. Dependent Variable: ASIA GDP PPP

Residuals Statistics^a

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation	N
Predicted Value	1,37509E13	4,25926E13	2,48409E13	1,026602E13	26
Residual	-3,495016E12	3,086942E12	-,003794	1,925851E12	26
Std. Predicted Value	-1,080	1,729	,000	1,000	26
Std. Residual	-1,778	1,571	,000	,980	26

a. Dependent Variable: ASIA GDP PPP

5.4 Έλεγχος στα κατάλοιπα της συνάρτησης

Οι έλεγχοι των υποθέσεων που αφορούν τον διαταρακτικό όρο είναι απαραίτητοι για την σωστή εκτίμηση του υποδείγματος. Ορισμένες υποθέσεις είναι ότι ο διαταρακτικός όρος είναι τυχαία μεταβλητή, κατανέμεται κανονικά με μέσο μηδέν και σταθερή διακύμανση με δεδομένες τις τιμές των ανεξάρτητων μεταβλητών και οι τιμές του δεν αυτοσυσχετίζονται, έχουν δηλαδή συνδιακύμανση μηδέν.

1. Έλεγχος κανονικότητας

Προκειμένου να ελέγξουμε αν τα κατάλοιπα ακολουθούν την κανονική κατανομή, προβήκαμε σε έλεγχο κανονικότητάς τους που εμφανίζεται στον πίνακα 5.5 παρακάτω. Οι υποθέσεις κάναμε ήταν οι εξής :

H0: Τα κατάλοιπα κατανέμονται σύμφωνα με την κανονική κατανομή.

H1: Τα κατάλοιπα δεν κατανέμονται σύμφωνα με την κανονική κατανομή.

Το δείγμα μας αποτελείται από 26 δεδομένα και είναι μικρότερο από 50, οπότε θα λάβουμε υπόψη μας την τιμή sig. (p) του Shapiro-Wilk.

Αν $p > 0,05$ δεν μπορούμε να απορρίψουμε την H_0 και

αν $p < 0,05$ απορρίπτουμε την H_0 και δεχόμαστε την H_1 .

Σύμφωνα με αυτή και για τις τρεις μεταβλητές ισχύει ότι $p > 0,05$ οπότε δεχόμαστε την H_0 που σημαίνει ότι τα κατάλοιπα ακολουθούν κανονική κατανομή.

Πίνακας 5.5
Έλεγχος κανονικότητας καταλοίπων

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Standardized Residual	,105	26	,200*	,958	26	,346

a. Lilliefors Significance Correction

*. This is a lower bound of the true significance.

2. Έλεγχος για την ύπαρξη αυτοσυσχέτισης

Ο όρος της αυτοσυσχέτισης περιγράφει την περίπτωση που ο διαταρακτικός όρος μιας παρατήρησης επηρεάζεται από τον διαταρακτικό όρο μιας άλλης παρατήρησης. Το πρόβλημα της αυτοσυσχέτισης παρατηρείται περισσότερο όταν χρησιμοποιούνται χρονολογικές σειρές λόγω της διαχρονικής διάταξης, όπως συμβαίνει στο υπόδειγμα που διερευνούμε.

Έλεγχος αυτοσυσχέτισης Durbin- Watson

Ο έλεγχος αυτός ελέγχει μόνο για την ύπαρξη αυτοσυσχέτισης πρώτου βαθμού.

Εξετάζει δηλαδή αν υπάρχει συσχέτιση ανάμεσα στα ε_t και ε_{t-1} :

H_0 : Δεν υπάρχει αυτοσυσχέτιση πρώτου βαθμού στα κατάλοιπα.

H_1 : Υπάρχει αυτοσυσχέτιση πρώτου βαθμού στα κατάλοιπα.

Αν τα σφάλματα είναι ασυσχέτιστα τη χρονική στιγμή t και $t-1$, τότε η τιμή της στατιστικής των Durbin – Watson ισούται με 2. Στην περίπτωση μας, η τιμή της στατιστικής ισούται με 1,220 οπότε φαίνεται να υπάρχει αυτοσυσχέτιση και άρα απορρίπτουμε την μηδενική υπόθεση.

Για να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα της αυτοσυσχέτισης των καταλοίπων, θα προβούμε σε ένα μετασχηματισμό της απλής γραμμικής παλινδρόμησης. Για την ανάλυσή μας

χρησιμοποιήσαμε το εκθετικό μοντέλο (exponential model). Το μοντέλο αυτό ερμηνεύεται ως εξής: καθώς το X μεταβάλλεται κατά μία μονάδα, τότε ο λογάριθμος του Y μεταβάλλεται κατά β και όταν το $X = 0$, τότε η τιμή του λογαρίθμου θα ισούται με το λογάριθμο της σταθεράς του μοντέλου. Έτσι το μοντέλο διαμορφώνεται ως εξής:

$$\ln(Y) = \beta X$$

Ο παρακάτω πίνακας 5.6, δείχνει ότι το p-value είναι $0,000 < 0,05$ και επομένως το μοντέλο μας προσαρμόζεται καλά στα δεδομένα μας. Επιπλέον, βλέπουμε ότι από το μοντέλο εξηγείται το 58,4% της συνολικής διακύμανσης. Η ερμηνεία του μοντέλου μας είναι ότι όσο αυξάνονται οι ΑΞΕ κατά μία μονάδα, το ΑΕΠ θα αυξάνεται κατά β. Στο υπόδειγμά μας αυτό ερμηνεύεται ως εξής: μια αύξηση στις εισροές ΑΞΕ κατά μια μονάδα, εκτιμάται ότι θα οδηγήσει σε αύξηση του ΑΕΠ κατά 6,96 μονάδες

Πίνακας 5.6
Έλεγχος καλής προσαρμογής δεδομένων

ANOVA^a

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Regression	14764,148	1	14764,148	37,509	,000
Residual	9840,512	25	393,620		
Total	24604,660	26			

The independent variable is ASIA FDI IN.

Model Summary^a

R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
,775	,600	,584	19,840

The independent variable is ASIA FDI IN.

Coefficients

	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
ASIA FDI IN	6,961E-11	,000	,775	.	.

Coefficients					
	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
ASIA FDI IN	6,961E-11	,000	,775	.	.

The dependent variable is ln(ASIA GDP PPP).

5.5. Συμπεράσματα έρευνας

Στο συγκεκριμένο κεφάλαιο διεξήχθη έρευνα στα πλαίσια της παρούσας διπλωματικής εργασίας σχετικά με την επίδραση των άμεσων ξένων επενδύσεων της Ασίας στο ΑΕΠ της ηπείρου. Ο σκοπός ήταν να ερευνήσουμε αν και κατά πόσο επηρέασε η μεγάλη ανάπτυξη που σημειώθηκε στις εισροές ΑΞΕ από το 1990 – 2015 στις περισσότερες ασιατικές χώρες, το σημαντικότερο δείκτη του συνολικού μεγέθους της οικονομίας της ηπείρου. Αρχικά έγινε περιγραφική παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας και στη συνέχεια διεξήγαμε στατιστικούς ελέγχους προκειμένου να εξετάσουμε την ισχύ των ερευνητικών μας υποθέσεων.

Η έρευνα για την διαπίστωση της ύπαρξης σχέσης ανάμεσα στις εισροές ΑΞΕ στην Ασία και στο ΑΕΠ της ηπείρου, δείχνει ότι ο συντελεστής της μεταβλητής που παριστάνει τις εισροές ΑΞΕ είναι θετικός και δηλώνει την ύπαρξη θετικής σχέσης ανάμεσα στις εισροές ΑΞΕ και στο ΑΕΠ της Ασίας. Επιπλέον, έχουμε καλή προσαρμογή της γραμμής παλινδρόμησης στα δεδομένα του δείγματος και δεν υπάρχει ένδειξη για πλασματική/ψευδή παλινδρόμηση. Συγκεκριμένα, μια αύξηση στις εισροές ΑΞΕ κατά μια μονάδα, εκτιμάται ότι θα οδηγήσει σε αύξηση του ΑΕΠ κατά 6,96 μονάδες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΣΥΝΟΨΗ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από το 1970 όπου η τάση για παγκοσμιοποίηση έγινε πιο έντονη, οι επιχειρήσεις και οι χώρες άρχισαν να διευρύνουν τις οικονομικές τους δραστηριότητες και εκτός συνόρων. Οι Άμεσες Ξένες Επενδύσεις αποτελούν μία από τις σημαντικότερες πηγές χρηματοδότησης – ίσως τη σημαντικότερη – των χωρών και οι περισσότερες κυβερνήσεις στρέφονται προς την προσέλκυσή τους, καθώς συμβάλουν σημαντικά στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη και ευημερία. Οι χώρες της Ασίας δραστηριοποιήθηκαν εγκαίρως ως προς την προσέλκυση ΑΞΕ, διαμορφώνοντας το κατάλληλο επενδυτικό κλίμα για τους υποψήφιους επενδυτές. Η δυναμική ένταξη της Κίνας το 1982 στο παγκόσμιο σκηνικό των ΑΞΕ, ενίσχυσε τη δυναμικότητα της ηπείρου και από το 1990 η Ασία μετατράπηκε σε έναν ισχυρό πόλο προσέλκυσης ΑΞΕ.

Όπως είναι φυσιολογικό λόγω της τεράστιας έκτασης της ηπείρου η οποία αποτελεί περίπου το 8,7% της συνολικής επιφάνειας του πλανήτη και περίπου το 30% της συνολικής επιφάνειας της στεριάς, των πολλών χωρών που περιλαμβάνει, αλλά το μέγεθος του πληθυσμού της που αποτελεί περίπου το 60% του παγκόσμιου πληθυσμού, διαφέρει ως προς τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της με αποτέλεσμα η κατανομή των ΑΞΕ και γενικότερα της οικονομικής ανάπτυξης, να μην είναι ομοιόμορφα κατανεμημένη σε ολόκληρη την ήπειρο. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχουν αρκετά ανεπτυγμένες και πλούσιες χώρες, αλλά και άλλες αρκετά φτωχότερες και λιγότερο ανεπτυγμένες.

Πάραυτα, τα τελευταία περίπου 20 χρόνια παρατηρείται μια σαφής ανάπτυξη σε πολλούς τομείς όπως στην εκπαίδευση, στην αντιμετώπιση του προβλήματος της ανεργίας, στο σύστημα υγείας, στην καταπολέμηση της φτώχειας και αλλού, που συνέβαλε στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων της. Πολλές χώρες όπως η Κίνα, η Ιαπωνία, η Σιγκαπούρη, η Ινδία και η Ινδονησία, συγκαταλέγονται στις χώρες με την υψηλότερη ανάπτυξη παγκοσμίως, δείγμα της σημαντικής ανάπτυξης που έχει επιτευχθεί.

Οι ροές άμεσων ξένων επενδύσεων προς και από τις χώρες της Ασίας έχουν αυξηθεί σημαντικά και μάλιστα εμφανίζουν μια συνεχώς αυξανόμενη πορεία. Συγκεκριμένα, κατά την τελευταία δεκαπενταετία, οι εισροές ΑΞΕ της ηπείρου έχουν σχεδόν τετραπλασιαστεί και οι εκροές της για το ίδιο διάστημα σχεδόν διπλασιάστηκαν, ιδιαίτερα στην Ανατολική και στη

Νοτιοανατολική Ασία με κύριους εκφραστές την Κίνα (συμπεριλαμβανομένων του Χονγκ Κονγκ και του Μακάο), τη Σιγκαπούρη, την Κορέα, την Ινδία, τη Μαλαισία και την Ιαπωνία. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι και οι εισροές και οι εκροές ΑΞΕ της Ασίας για το 2015 αγγίζουν περίπου το 30% των παγκόσμιων εισροών και εκροών αντίστοιχα, φτάνοντας ή ξεπερνώντας την Αμερική και την Ευρώπη που διαχρονικά αποτελούν σημαντικούς «παίκτες» των ροών ΑΞΕ, αποδεικνύοντας την ισχυρή θέση της ηπείρου στις παγκόσμιες ροές Άμεσων Ξένων Επενδύσεων.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ

- Γναρδέλλης Χ. (2013): *Ανάλυση Δεδομένων με το IBM SPSS Statistics 21*, Εκδόσεις Παπαζήση
- Κοτταρίδη Κωνσταντίνα, Γιακούλας Δημήτρης (2013). Άμεσες Ξένες Επενδύσεις στην Ελλάδα: Οι Επιπτώσεις της Κρίσης και ο Ρόλος των Θεσμών. ΕΛΙΑΜΕΠ
- Κότιος Α- Παυλίδης Γ. (2011): *Διεθνείς Οικονομικές Κρίσεις*, Εκδόσεις Rosili
- *Κυριαζόπουλος, Π. & Σαμαντά, Ε. (2011), Μεθοδολογία Εκπόνησης Διπλωματικών Εργασιών, Σύγχρονη Εκδοτική*
- Κυρκιλής Δημήτριος (2002). «Άμεσες Ξένες Επενδύσεις». Εκδόσεις Κριτική.
- Κυρκιλής Δημήτριος (2010). Άμεσες Ξένες Επενδύσεις. Νέα Αναθεωρημένη Έκδοση Εκδόσεις Κριτική.
- Λιαργκόβας Π. (2007). «Ξένες Άμεσες Επενδύσεις και Ανταγωνιστικότητα». Εκδόσεις Παπαζήσης
- Μαραγκός Ι. & Μπιτζένης Α. (2007). Τα Οικονομικά της Μετάβασης. Εκδόσεις Σταμούλης
- Μελάς Κ., (2011): *Οι σύγχρονες κρίσεις του Παγκόσμιου Χρηματοπιστωτικού Συστήματος 1974-2008*, Εκδόσεις Λιβάνη
- Μελάς Κ., Πολλάλης Γ.(2005). Παγκοσμιοποίηση & Πολυεθνικές επιχειρήσεις. Εκδόσεις Παπαζήση
- Μπιτζένης Αριστείδης (2014). Διεθνής επιχειρηματικότητα και επενδύσεις: Σύγχρονο ελληνικό επιχειρηματικό περιβάλλον. Εκδόσεις Σταμούλη
- Παπαγεωργίου Π. Πέτρος, Χιόνης Π. Διονύσιος. Διεθνής Επιχειρηματική Δραστηριότητα και Οργανισμοί. Εκδόσεις Σταμούλη
- Παπαδάκης Μ. Β. (2002). Στρατηγική των Επιχειρήσεων: Ελληνική και Διεθνής Εμπειρία. Εκδόσεις Μπένου
- Παπάζογλου Χ. (2010): *Εισαγωγή στη Διεθνή Οικονομική*, Εκδόσεις Συμεών
- Σαλαβόπουλος, Γ (2006). «Οι Ξένες Άμεσες Επενδύσεις ως Μοχλός Ανάπτυξης της Σύγχρονης Οικονομίας», Το Χρήμα , τεύχος 320, Απρίλιος.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

- Christiansen, H. & Ogutcu, M. (2002). Foreign Direct Investment for development: maximizing benefits, minimizing costs. Global Forum on international investment. Attracting FDI for development . Shanghai, 5-6 December, OECD
- De Mello, L. (1999) “Foreign Direct Investment Led Growth: Evidence from Time Series and Panel Data”, Oxford Economic Papers
- Dunning, J. (1993), Multinational Enterprises and the Global Economy, New York: AddisonWesley
- Dunning, J.H. (1998). Globalization and the New Geography of Foreign Direct Investment. Oxford Development Studies
- Frank, A.G. (1998). ReORIENT: Global Economy in the Asian Age. Berkeley: University of California Press
- Johnson, A. (2005). The effects of FDI inflows on host country economic growth. CESIS, Electronic Working Paper Series
- Lim, E. G. (2001). Determinants of, and the relation between, foreign direct investment and growth; a summary of the recent literature. IMF Working Papers
- OECD (2014), Economic Outlook.
- Sun, X. (2002). Foreign Direct Investment and Economic Development. What Do the States Need to Do?. Foreign Investment Advisory Service
- UNCTAD (2014). World Investment Report 2014

ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

- <https://www.adb.org>
- <http://asean.org>
- <http://aseanbigdata.com>
- <http://www.aseanbriefing.com>
- <http://aseanup.com/foreign-direct-investment-in-asean-countries>
- <http://www.aueb.gr/users/milliou/Section%201.pdf>
- <http://www.cfr.org>
- <http://www.china-mike.com/china-travel-tips/tourist-maps/china-population-maps>
- <https://data.oecd.org>
- <http://data.uis.unesco.org>
- <http://data.worldbank.org>
- <http://www.eastasiaforum.org>
- <http://economictimes.indiatimes.com>
- <http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSGL100/418/2821,10653>
- <https://el.wikipedia.org>
- <http://en.unesco.org>
- <https://en.wikipedia.org>
- <http://www.financierworldwide.com>
- <https://www.ft.com>
- <http://www.indonesia-investments.com>
- www.investingreece.gov.gr
- <http://www.investopedia.com>
- <http://www.lawasia.asn.au>
- <https://www.oecd.org>
- <http://www.oecd-ilibrary.org>
- <https://www.theguardian.com>
- <http://www.unctad.org>
- <http://www.unescap.org>
- <https://www.weforum.org>
- <http://www.worldbank.org>